No. 54 Semarang Woensdag 4 Maart 1936 85ste Jaargang

Uitgave der Naamlooze Vennootschap
DAGBLAD DE LOCOMOTIEF
Directeur-Hoofdredacteur:
W. G. N. DE KEIZER.

HET ABONNEMENT KOST:
VOOR NEDERLANDSCH-INDIE per kwartaal ƒ 10.—
per maand „ 3.50
VOOR HET BUITENLAND (incl. porti) per kwartaal „ 13.50
Men abonneert zich voor een vol kwartaal.
Abonnement moet bij aanvang van den termijn betaald worden.

DE LOCOMOTIEF

EERSTE BLAD

ADVERTENTIE-TARIEF
Advertenties ƒ 0.50 per regel, met een minimum van 10 regels. Bij plaatsing over de breedte van 2 kolommen wordt het dubbele gevorderd en zoo verder. Bij abonnement ruim rabat.
Familie-berichten ƒ 5.— per plaatsing van 15 regels; elke regel meer 50 cent. Volgende plaatsing 50% reductie.
Voor plaatsingen in de Zaterdag-editie 25% verhooging.
Het bedrag der advertenties dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Aanbieding van advertenties geschiede vóór 10 uur.
Dit nummer bestaat uit VIER bladen.

HET DUITSCHLAND VAN HITLER:

Lijder aan Koloniaal Heimwee.

„Wij Willen Niet de Hand Uitstrekken naar Vreemd Gebied, doch ons Eigendom Terug."

In het Brandpunt der Belangstelling.

Wanneer is Rechtsgelijkheid Volledig?

Koloniale Avond.

(Bizondere correspondentie).

Berlijn, 19 Februari.

Ofschoon in de Duitsche pers ten aanzien van de Duitsche koloniale eischen een zeer opmerkelijke terughoudendheid in acht wordt genomen, duiden velerlei symptomen er op, dat het koloniaal probleem niettemin in het middelpunt der politieke belangstelling staat.

De gereserveerde houding der Duitsche bladen wordt veelal voorgesteld als een bewuste tactiek, om een eventueele campagne tot herwinning der vroegere Duitsche koloniën niet van te voren reeds door afzonderlijke acties te verzwakken. Nog altijd doet het gerucht de ronde, dat de rijksregeering van plan zou zijn in den loop van den zomer, ter inleiding van deze campagne, een plebisciet te organiseeren, waarbij aan het Duitsche volk de vraag zou worden voorgelegd, of het de nationaal-socialistische regeering wil steunen in haar streven, om het vaderland weer koloniën te verschaffen. De juistheid van dit merkwaardig hardnekkige gerucht moet nog steeds sterk in twijfel worden getrokken. Zoowel de indruk, dien een dergelijke vraag alom zou wekken, als het nut, dat zelfs een positief resultaat van zulk een volksstemming zou hebben, lijkt vooralsnog zoo dubieus, dat men niet kan verwachten, dat de verantwoordelijke Duitsche instanties zonder een grondige voorbereiding, er toe zullen overgaan voor het recht van Duitschland op koloniaal bezit propaganda te maken door middel van een plebisciet.

Anderzijds echter is het bestaan en voor al het voortbestaan van dit gerucht een doorslaand bewijs van de actualiteit van het geheele probleem. Er is onlangs in enkele nationaal-socialistische organen reeds met nadruk op gewezen, dat de rechtsgelijkheid van het rijk — een voorwaarde voor een eventueelen terugkeer van Duitschland in den Volkenbond — slechts volledig geacht zou kunnen worden, nadat ook het koloniale probleem in een voor Duitschland bevredigenden zin zal zijn opgelost. In zooverre heeft het herkrijgen van koloniën voor het rijk een moreele beteekenis.

BATEN EN BEZWAREN.

De economische waarde van koloniaal bezit voor Duitschland wordt, vooral onder de tegenwoordige omstandigheden, met het oog op het gebrek aan deviezen en grondstoffen, zoo groot geacht, dat zij, zoo meent men hier, tegen vele nadeelen, die aan het bezit, het bestuur en in het bijzonder aan het behoud van koloniën verbonden zijn, zou opwegen.

Men is in Duitsche politieke kringen namelijk geenszins blind voor de gevaren, die koloniën in overzeesche gewesten zouden opleveren en maakt zich evenmin illusies over de enorme verantwoordelijkheid, die de Duitsche regeering tegelijk met het verkrijgen van koloniën zou aanvaarden.

Er zouden wrijvingsmogelijkheden met andere koloniale mogendheden worden geschapen. Duitschland zou ter verdediging zijner koloniën zijn vloot moeten uitbreiden. De overneming en de exploitatie zouden, althans in het begin, aanzienlijke financieele offers vergen. De mogelijkheid om bepaalde grondstoffen uit eigen koloniën te betrekken, zou tegelijkertijd tot een beperking van den compensatiehandel met de landen, welke tot dusver deze grondstoffen leverden, leiden.

De Duitsche bladen volgen intusschen met blijkbaar koortsachtigen ijver de debatten, die in buitenlandsche parlementen of bladen over de wenschelijkheid van een herziening der verdeeling van koloniaal bezit worden gevoerd.

DUITSCH AFRIKA.

Uitvoerige artikelen zijn gewijd aan de redevoeringen van Lansbury en Lloyd George in het Engelsche parlement. Naar aanleiding daarvan schrijft een economisch tijdschrift: „Een van de voornaamste steunpunten der Duitsche buitenlandsche politiek zal, in de toekomst hopelijk nog sterker dan tot nu toe, de Duitsch-Engelsche vriendschap kunnen zijn. Het zou de relatie tusschen beide landen echter niet bevorderen, als het rijk afstand deed van zijn rechtvaardige eischen (op koloniën).

Na de verschillende verklaringen van den rijkskanselier staat het onmiskenbaar vast, dat wij uit economische overwegingen en op grond van een onloochenbaar moreel recht, nooit zullen ophouden naar de herwinning van het vroegere Duitsche bezit in Afrika te streven. De Europeesche staatslieden zullen op zekeren dag moeten spreken over een doelmatige verdeeling van den Afrikaanschen bodem onder de groote mogendheden in Europa. Duitschland, Italië en naar het schijnt ook Polen zullen zich op den duur niet laten uitsluiten van een tropische aanvulling van hun nationaal bedrijfsleven."

KOLONIALE AVOND.

Een bijzonder interessant licht op de Duitsche mentaliteit, voorzoover zij verband houdt met de koloniale wenschen, wierp ook een zéér druk bezochte vergadering van de „Deutsche Kolonialgesellschaft", die gisteren, in samenwerking met den nationaal-socialistischen studentenbond, in de Berlijnsche universiteit is gehouden.

De vergadering werd bijgewoond door vertegenwoordigers van het bureau van von Ribbentrop (den adviseur voor de buitenlandsche politiek), van het Propagandaministerie, en van de ministeries van Binnen- en Buitenlandsche Zaken. Er waren verder leden der admiraliteit en bekende zakenlieden. Terwijl een orkest van inboorlingen uit Kameroen marschmuziek speelde, werd in tegenwoordigheid van de weduwe van dr. Karl Peters, den pionier der Duitsche koloniale beweging, diens oude vlag ontrold.

Oudofficieren en soldaten der koloniale troepen in hun schilderachtige uniform stonden voor het podium.

De leider van het nationaal-socialistische bureau voor koloniale politiek, majoor Schnöckel, protesteerde in zijn rede tegen de „koloniale schuldleugens" en betoogde, dat de verwijten aan het adres van Duitschland belachelijk waren geworden, nu de mandaat-mogendheden van den Volkenbond den raad hadden gekregen de oude Duitsche bestuursmethodes weer in eere te herstellen.

„Het is in strijd met de natuur, aldus de majoor, dat enkele volken met koloniaal gebied oververzadigd zijn, en dat een volk van 67 millioen in een beperkte ruimte moet stikken. Wij willen niet de hand uitstrekken naar vreemd gebied, doch alleen ons koloniaal eigendom terug verlangen."

BRIEVEN UIT AFRIKA.

Het herkrijgen der koloniën beteekent, zoo vervolgde spreker, niet alleen een inwilliging van billijke economische eischen, doch tevens een logisch herstel van de Duitsche nationale eer. De crisis van het Duitsche bedrijfsleven, waaronder ook de andere Europeesche staten te lijden hebben, zou nooit zulke noodlottige afmetingen hebben aangenomen, indien Duitschland in het bezit van zijn koloniën was gebleven. Om de deugdelijkheid van het Duitsche koloniaal bestuur te bewijzen, vermeldde spreker, dat bij de Duitsche regeering nog aanhoudend brieven van vooraanstaande inboorlingen uit Oost- en West-Afrika en Kameroen binnenkomen, waarin de wensch wordt uitgesproken, dat deze gebieden weer spoedig onder Duitsch regime mogen komen."

Door daverend applaus gaven de aanwezigen uiting aan hun instemming met Schnöckel's rede.

(Nadruk verboden).

Vereenigingswezen.

Secretariaat Vad.-Club.

De heer C. A. M. Beukers heeft met ingang van 29 Februari j.l. wegens gezondheidsredenen ontslag gevraagd en verkregen als secretaris van het hoofdbestuur van de Vaderlandsche Club; op 10 Februari heeft hij zijn functie neergelegd. In afwachting van een nadere voorziening ten aanzien hiervan wordt de leiding van het secretariaat tijdelijk waargenomen door den heer M. W. J. J. van Peer, penningmeester van Kring Batavia, meldt het V.C.-orgaan.

Feber-in Mineur.

Lastenverschuiving als een wolk boven den toestand.

Holland's Plicht.

Blijkens de telegrammen heeft de Tweede Kamer zich, in tegenstelling met minister Colijn, bij de behandeling van de Indische begrooting sterk in mineur geuit. O.m. viel dit op in de rede van den kolonialen spreker der R.K. Staatspartij, ir. Feber, wiens rede wij hier iets uitvoeriger laten volgen.

Spreker merkt op, dat er regeeringsgemachtigden zijn, wier optreden in den Volksraad eerder prikkelend is, dan op samenwerking met den Volksraad gericht zoodat de vraag rijst, of de landvoogd de regeeringsgemachtigden wel voldoende in de hand heeft. Voorts heeft de voorzitter van den Volksraad zich eenige bedenkelijke uitlatingen veroorloofd.

Zullen wij er, wat betreft den financieel-oeconomischen toestand, komen langs de lijn der thans gevolgde financieele politiek? Met den minister vestigt spr. zijn hoop op een internationaal herstel, maar de minister is betrekkelijk optimistisch gestemd. Spr. echter verwacht geen terugkeer van normale handelstoestanden binnen afzienbaren tijd, omdat een afschaffing der autarkie in verschillende landen op afbraak zou neerkomen.

Wij zijn met de financiën vastgeloopen. Is de wensch der toelaatbare bezuiniging, niet al overschreden? Deze vraag komt op, als men ziet, welk een klein aantal ambtenaren der arbeidsinspectie de groote massa ondernemingen op Java moet inspecteeren.

Het beginsel, dat de begrooting sluiten moet, is gezond en spr. zal het tegen ieder verdedigen, maar het is bij den bezuinigingsarbeid ad absurdum toegepast. Daarbij werkt de regeering met een verschuiving van lasten naar de toekomst, die als een wolk boven den toestand blijft hangen. Er zijn tijdelijke heffingen op de begrooting met een opbrengst van 60 millioen, maar hoe kan de bevolking met haar verzwakte weerstandsvermogen zoo zware lasten opbrengen gedurende den langen tijd dat de terugkeer van het gezond verstand nog uitblijft? Spr. becijfert, dat er een afstand is van 120 millioen gulden, welke ons scheidt van een basis van solied herstel. Men kan dit geld niet te voorschijn tooveren. Maar men mag eischen, dat b.v. elke onderneming ten minste éénmaal per jaar door de arbeidsinspectie wordt bezocht. Is de minister bereid, toe te zeggen, dat dit zal geschieden?

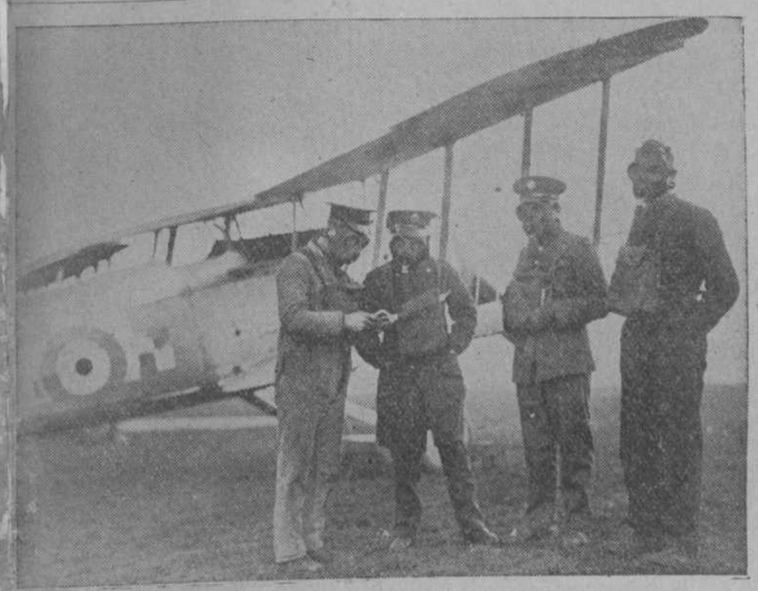
Men begrijpe, dat er in de Indische huishouding spanningen zijn ontstaan, welke bij wege van bezuiniging niet de wereld uit zijn te helpen. Industrialisatie kan betere levensomstandigheden scheppen. Wil de regeering de mogelijkheid onderzoeken van financiering van Nederland uit, van industrialisatie in Indië? Met betrekking tot de uitheemsche industrialisatie is de sociale wetgeving van bijzonder belang. Wil de minister de totstandkoming van sociale wetgeving in Indië zooveel mogelijk bespoedigen!

De heer van Pol heeft een nauwe aaneensluiting bepleit van Nederland en Indië, gericht op imperiale zelfvoorziening. Men zegt, dat dit niet mogelijk is. Maar er is in elk geval geen sprake van, dat het maximum aan wederzijdsche voorziening van Nederland en Indië in het kader van de tegenwoordige verhouding zou zijn bereikt. Wil de minister dit vraagstuk door een commissie laten onderzoeken?

Steun van Nederland aan Indië kan niet langer worden afgewezen. Het Nederlandsche belang bij handhaving van den gouden standaard predomineert kennelijk boven het Indische. Er is tegenstrijdigheid van belangen, tusschen Nederland en Indië ten aanzien van den gouden standaard. Spr. wenscht geen muntcorrectie, maar de handhaving van den gouden standaard legt Nederland den plicht op, Indië te steunen. Van het antwoord der regeering op de door spr. gestelde vragen, hangt af, of spr. voor de begrooting zal stemmen.

Bij een bezoek, dat de gouverneur van Bengalen, Sir John Anderson, aan Adina (N. Bengalen) bracht, gaven de inlanders eenige dansen ten beste. — Bij het doffe gedreun van de tam-tams springen de dansers in 't rond.

Op het vliegveld van de Royal Air Force te Hornchurch in Essex staan de Britsche militaire piloten gereed voor de groote winter-manœuvres — die helaas zes dooden hebben gevergd.

Op Weg Naar Nieuw Vaderland.

„Ik Wist Niet dat het Zòò Mooi zou zijn!" zegt Schreiend de Duitsche Balling.

Zuid-Afrika: Land van de Goede Hoop.

Door

H. van Wermeskerken

Kaapstad, 11 Februari.

Hij staat op de plecht van het groote schip en staart uit.....

Hij is oud en grijs en zijn rug is al diep gebogen. Zijn hand, die op de railing ligt, is niet vast meer. Maar in zijn oogen is „goede hoop".

En naast hem, ofschoon onbekende, staat die andere en staart uit. Er zijn evenveel winters over zijn hoofd gegaan, die hun sneeuw om zijn slapen hebben gelaten, maar in zijn oogen is de blijdschap van een „wederzien".

Bijna drie weken heeft het groote schip staag Zuidwaarts gevaren, maar nu buigt het zich lichtelijk naar het Oosten.

Van winter in Europa, is langzaam de lente over het schip gekomen, daar bij Madeira. De lente is overgegaan in een gloeiheeten zomer, dicht bij de Afrikaansche kust en toen zijn de tropen over ons gevallen.....

Alles in luttele dagen. De dolfijnen hebben een blij-dansend spel gespeeld voor den boeg. Nu zijn het de vliegende visschen, die zich geschrokken opheffen uit het roerlooze water, als de boeg dit fel splijt. Zij spreiden hun wiekende groote vinnen en duiken wat verder neer in hun natuurlijk element, waaruit zij zich slechts noode ophieven.

De tropenhemel is van een angstwekkende egale gelijkheid in blauw. De Oceaan van een even angstwekkende verlatenheid in hetzelfde blauw. Alles droomt in een felle hitte. Links is de Westelijkste punt van het donkere werelddeel Afrika reeds lang verdwenen. Rechts, verloren in de groote wijdte, moet ergens St. Helena slapen, waar een der grootste dictatoren van Europa zijn einde vond.

Maar de schroeven van het schip wentelen voort en daar nadert met een machtig zwarte onweerswolk alweer een koele lente, die straks, Zuidelijker, in een vollen zomer zal overgaan.....

Het wonder van de reis Noord-Zuid.

Dat is het wonder van de groote reis van Noord naar Zuid tusschen twee ijskoude polen, waarin thans een winter verging naar lente, naar zomer, naar Tropengloed, en nieuwe lente en nieuwen zomer, in slechts weinig dagen.

Daar spuit onder die wolk reeds een walvisch zijn blanken straal boven de opkomende witte golfkoppen, ten teeken dat de pool reeds nader is dan de evenaar.....

Op dat schip heeft onderwijl een groep menschen saamgeleefd, die bijeengebracht zijn door het toeval van gelijktijdige reis en vaak door een noodlot, dat hen naar de andere zijde van de aarde slingerde. Als vreemd conglomeraat van rassen.

Welgeteld zijn hier 22 nationaliteiten..... met zeer verschillend doel gestevend naar het Zuiden. Pleizierreizigers, die den Noordelijken winter ruilen willen voor den Kaapschen zomer, zakenmenschen, repatrieerenden en..... bannelingen.

Ballingen het meest.....

Daar is een groep Hollandsche jongens die door de bouwwoede in Johannesburg daarheen geroepen zijn en die met hun Amsterdamschen humor de vreugde zijn der toeristenklasse. Er zijn Afrikanen die hun vacantie doorbrachten in het land hunner geboorte en in dat land van welvaart straks weer aan het werk zullen gaan. Engelsche en Fransche diplomaten, een aantal geleerden. Maar bannelingen het meest.

En als daar het schip uit den nacht opduikt en plotseling zijn steven meer Oostwaarts wendt, na weken lang alleen Zuidwaarts te hebben gedreven..... staat daar plotseling voor hen in den heel klaren zomermorgen..... het wonder, dat eens Barthelomeus Diaz, Vasco de Gama, Jan van Riebeek en anderen hebben aanschouwd.... het wonder van den Tafelberg, waarvan het tafelkleed in witte wolkgevaarten steeds afrolt omlaag, zonder dat de leek ooit begrijpt, waarom die witte wolkgevaarten, die omlaag tuimelen naar Kaapstad toe..... plotseling verdwijnen en slechts een klaren hemel en onbewolkten bergvoet nalaten.

Evenals eenmaal de eerste Indië-vaarders zich langs de railing verdrongen om den machtigen afgeplatten driehoekigen berg te zien, zoo zijn thans alle hens aan dek om dat wonder te aanschouwen en de schoonheid te genieten.

Voor velen is het ontroering door geweldige schoonheid, voor anderen de ontroering van een heerlijk wederzien..... voor zéér velen op dit schip, de ontroering van een „nieuwe hoop" in een schoon land, dat zij nog niet kennen, en dat hun nieuwe vaderland zijn zal.

Twee grijzende mannen.

Die twee grijzende mannen vooraan op het schip..... Het zijn slechts voorbeelden. De een had het mij te voren gezegd, dat hij daar staan zou, als hij Zuid-Afrika terug zou zien. Dertig jaar geleden bracht een schip hem hier. Hij is er geslaagd.

— Ik zal u wat zeggen, meneer, Zuid-Afrika roept voor hen die het eenmaal leerden kennen..... altijd! Dertig jaar lang heb ik er gewerkt met alle vreugden en alle tegenslagen. En mijn vrouw en ik woonden er altijd met de gedachte: als ik eenmaal met pensioen zal gaan, dan zullen wij in het Gooi een villatje nemen, en onze laatste levensdagen in Holland slijten. Mijn kennissen hebben het mij gezegd..... Afrika laat je nooit meer los, je zal altijd verlangen naar zijn blauwe luchten, zijn klare zachte winters, zijn heerlijke bloemen. Wij geven je twee jaar en dan ben je terug. Het is slechts één jaar geworden! Wij hebben er, als kinderen..... van ons nieuwe land, naar terugverlangd..... Hoe heerlijk wij toch ook Holland vonden. Dat is de onafwendbare greep van het schoone Kaapsche land.

De man zònder land.....

Nu stond hij daar..... diep ontroerd. Den andere, vroeg ik zelf.

De Man zonder land, met het nieuwe land voor zich. Een stil en ingetogen verhaal — omdat het al zoo oud en bekend is — van veel groote smarten en ellende in Duitschland..... zijn vlucht naar Holland. Het land waarheen ook eenmaal de Hugenoten vluchtten vòòr zij naar Zuid-Afrika trokken.

Zijn haren zijn grijs, zijn oogen zijn moe en mat. Hij heeft het zestigste levensjaar overschreden. Zijn vàderland was Duitschland. Hij gaf het twee zonen op het altaar van Verdun.

Met een zoon en een dochter en hunne kinderen is, hij nu naar dit nieuwe vaderland getrokken, daartoe in staat gesteld door de familie hier. Elke boot uit Europa voert nu velen aan, nieuwe vaderlandloozen naar een nieuw vaderland.

In zijn oogen zijn groote tranen, nu hij daar staart naar die machtige blanke stad aan den voet van den geweldigen berg.

De Man van het Oude Volk toont het zijn kinderen, en aartsvaderlijk den kleineren, die zich om hem dringen.

— Weine nicht, Vati, zegt zijn dochter zacht.

— Het in alleen maar vreugde, mijn kind; ik wist niet dat ons nieuwe vaderland zoo mooi zou zijn, nu hoef ik niet meer om ons mooie oude Duitsche vaderland te weenen, dit zal ook voor ons het land van de Goede Hoop zijn.

Mystiek, vol belofte, staat daar de groote Tafelberg in al zijn zomersche schoonheid.

In klare blankheid ligt daarover het groote tafelkleed van witte wolken gespreid.....

Britsch Phlegma.

„Awfully decent of you to drop in on us like this".

Klassiek Staal.

Een medewerker schrijft ons:

Wanneer men zoo leest, dat een Engelschman zichzelf onder alle omstandigheden gelijk blijft, dat hij nooit of te nimmer uit de plooi komt, dat twee Britsche schipbreukelingen wekenlang op een vlot kunnen ronddobberen zonder een woord met elkaar te wisselen, omdat ze niet aan elkaar zijn voorgesteld — dan is men allicht geneigd te denken aan overdrijving.

Maar zoo nu en dan vermeldt de historie echt-gebeurde, onopgesmukte voorvallen, die aantoonen, dat althans de legende van den onverstoorbaren Engelschman méér is dan een legende. We behoeven alleen maar te denken aan den onsterfelijken tocht van Stanley door de wildernissen van het donkerste Afrika, op zoek naar den vermisten ontdekkingsreiziger David Livingstone. Is er een fraaier staaltje denkbaar dan het laconieke „dr. Livingstone, geloof ik", waarmede Stanley den eindelijk na jaar-en dag gevondene tegemoet trad?

Zij, die van een dergelijke opperste zelfbeheersching houden, kunnen zich vergasten aan een exempel van jonger datum. Enkele dagen geleden is de roemruchte „Discovery II" de haven van Melbourne binnengestoomd.

Eerst toen redders en geredden met de autoriteiten van Melbourne om den feestdisch waren gezeten, werden de bijzonderheden dezer redding bekend, en het zijn deze bijzonderheden, die zoo onweerstaanbaar aan den onkreukbaren, zwijgzamen Brit van de anecdotes doet denken.

Lincoln Ellsworth. Hollick Kenyon.

„Daar is een briefje van Wilkins".

Want toen het vliegtuig van de „Discovery II" de beide verloren gewaande ontdekte en de bemanning een briefje met instructies van Sir Hubert Wilkins voor het tweetal liet vallen — toen lag Ellsworth net te slapen, om zijn gekwetsten voet rust te geven, en Kenyon maakte hem wakker met de woorden: „I say, daar is een briefje van Wilkins" — net alsof de brievenbesteller elken morgen zijn ronde in de dichtgevroren poolzee placht te doen.

Terwijl Ellsworth het briefje las, waarin het tweetal den raad werd gegeven, naar het open water te marcheeren en daar uit te zien naar de reddingsboot van de „Discovery II" dekte Kenyon de tafel met de lekkernijen, welke uit het vliegtuig naar beneden waren geworpen

„Awfully decent of you".

Den volgenden dag ging Kenyon er alleen op uit, en toen hij zijn redders ontmoette — wat deed hij toen? Barstte hij in snikken uit, overstelpt door dit onverhoopt geluk, of hield hij een enthousiaste toespraak? Kenyon zeide — het is niet mogelijk, de kurkdroge en toch zoo welsprekende Engelsche woorden in het Nederlandsch weer te geven — „I say, it's awfully decent of you fellows to drop in on us like this".

En wanneer men zou verwachten, dat de redders een man van verwilderd uiterlijk, met een baard van twee maanden en in lompen gehuld zouden aantreffen, dan kent men den Engelschman-van-de-anecdote niet: Kenyon was onberispelijk gekleed, keurig geschoren en geknipt, en zijn zakdoekje was in dezelfde kleur als zijn das. Later bleek, dat hij elken dag van die twee bange, eenzame maanden een bad in gesmolten ijswater had genomen. Ook Ellsworth, die drie uur na Kenyon op weg ging om de reddingsexpeditie op te zoeken, blijkt zich geenszins aan emotioneele uitbarstingen bezondigd te hebben; hij liet de mannen, die trek hadden gekregen na hun tocht door de ijzig-koude poolstreek, deelen in zijn mondkost en uitte slechts zijn voldoening over het feit, dat hij aan boord van de „Discovery" eindelijk weer eens een warm bad zou kunnen nemen.

De Engelschen zijn met reden trotsch op de heldhaftige prestaties van het tweetal, die o.m. elf uur achtereen boven de ijsbergen van de Zuidpoolzee hebben gevlogen, zeven dagen lang in hun tent de felste sneeuwstormen hebben getrotseerd, hun slede na het defect raken van hun vliegtuig over 160 K.M. hebben moeten voorttrekken voor zij het basiskamp bereikten, en bij dat alles tal van belangrijke wetenschappelijke ontdekkingen deden — maar het meest onder den indruk toch zijn zij van het echt-Britsche phlegma, waarvan Kenyon en Ellsworth weer zulk een klassiek staaltje hebben geleverd.

Nederlandsch Schip Gezonken.

Motorlogger „Dipping V" op den Weser door stoomschip „Lagosian" geramd.

Kapitein, Vrouw en Kinderen Verdronken.

Een der opvarenden door klopsignalen gered.

Drama In den Mist.

(Van een correspondent).

Bremerhaven, 21 Febr.

In den afgeloopen nacht, tegen twaalf uur, is in den dichten mist op de Beneden-Weser, nabij het plaatsje Rechtenfleth, de Nederlandsche motorlichter „Dipping V" door het Britsche stoomschip „Lagosian" van de United Africa Line geramd. De lichter kenterde onmiddellijk en heeft urenlang, met de kiel boven, op de rivier gedreven.

Het ongeluk gebeurde zoo snel, dat slechts een der opvarenden kans zag te water te springen, een sprong, die zijn leven redde, want hij werd terstond door het Britsche stoomschip opgepikt. De kapitein, zijn vrouw en hun beide kinderen, en naar verluidt ook een Duitsch lid der bemanning, zijn om het leven gekomen.

De slachtoffers zijn de 32-jarige P. de Vries, geboortig uit Groningen, zijn vrouw Karolina de Vries-Andries, eveneens 32 jaar oud en hun beide kinderen, de vijfjarige Froukje en de driejarige Gesina Cornelia.

De „Dipping V", een met hard vet geladen lichter met een inhoud van 204 bruto ton en behoorend aan de tank-maatschappij Dipping te Rotterdam, die het schip in 1931 liet bouwen, was op weg van Brake naar Harburg, een route, waarop het vaartuig geregeld voer.

Kapitein De Vries, die het bevel over de „Dipping" heeft gevoerd van het oogenblik af, dat het schip in de vaart kwam, was gisteravond om negen uur van Brake vertrokken. Op de Weser, waar de laatste dagen al voortdurend een dichte mist had gehangen, was vannacht de nevel schier ondoordringbaar. De Vries moet het daarom, toen hij bij Rechtenflech was gekomen, veiliger hebben geacht den tocht niet voort te zetten, door hier voor anker te gaan en den volgenden morgen de reis te vervolgen.

Hevige botsing.

De kapitein en zijn gezin en de overige opvarenden begaven zich ter ruste. Om halftwaalf gebeurde toen het ongeluk, waarvan de oorzaak nog niet is opgehelderd. Met vrij groote snelheid voer het Britsche stoomschip „Lagosian" op den motorlichter in, die zulk een geweldigen stoot kreeg, dat hij kenterde en met de kiel boven bleef drijven.

In enkele seconden voltrok zich de ramp, van boord van de „Dipping V" weerklonk slechts één enkele kreet, geslaakt door den man, die zich nog aan dek bevond en in het water sprong. Op de „Lagosian" heerschte groote ontsteltenis. Begrijpend wat er gebeurd moet zijn, riepen de opvarenden om zoeklichten en om reddingsgordels. Bevelen weerklonken; het Britsche schip stopte en zond lichtsignalen uit, die in Bremershaven en Rechtenfleth werden waargenomen.

Intusschen dreef de „Dipping V" stroomafwaarts. In korten tijd waren verscheidene sleepbooten en bergingsvaartuigen uit Bremerhaven en Brake te hulp gekomen, gewaarschuwd door de bemanning van de „Lagosian", die er inmiddels in was geslaagd den schipbreukeling van den motorlichter op te pikken.

Zoeklichten flitsten over het water van de Weser; urenlang boorden de lichten door den dichten mist en zocht men over het wateroppervlak naar eventueele andere drenkelingen. Alle pogingen bleken evenwel vergeefsch; blijkbaar had slechts één man gelegenheid gehad van boord te komen en waren de andere opvarenden in hun slaap verrast, of opgesloten in het omgeslagen schip.

De bergingsvaartuigen hadden de „Dipping" op sleeptouw genomen en naar den wal gebracht. Daar hebben de manschappen van de bergingsmaatschappij Schuchmann uit Bremerhaven urenlang de kiel van de „Dipping" beklopt.

Klopsignalen.

Eentonig klonk het doffe geklop op de wanden van het schip, zoo vertelde ons een der mannen, die aan het sombere werk hadden deelgenomen; urenlang duurde het voort. Telkens hoopten we op antwoord en luisterden we in gespannen aandacht. Doch er kwam geen antwoord.

Eindelijk, nadat er uren onafgebroken was gewerkt, slaakte een der mannen een kreet van verrassing en blijdschap: hij had klopsignalen gehoord, eerst zacht, toen luider. De teekens kwamen uit het voorschip.

Hoe dezen man uit zijn benarde positie te redden? Men mocht geen minuut verliezen, maar tevens moest behoedzaam te werk worden gegaan, opdat niet door overijling water zou binnenstroomen in de ruimte, waar de man zich bevond.

De menschen van de bergingsmaatschappij hebben toen heel voorzichtig een gat geboord in den wand van het schip, maatregelen genomen, waardoor de luchttoevoer verzekerd bleef en toen de opening groot genoeg was, hebben zij den varensgezel bevrijd. De man had vijf uren doorgebracht in de kleine ruimte; het ongeluk had ook hem verrast en wanhopig had hij gezocht naar een uitweg.

Toen deze onvindbaar bleek en de man aan alle kanten het water tegen het omgeslagen schip hoorde klotsen, was hij gaan kloppen, onvermoeid, tot er ten slotte redding kwam.

Een der sleepbooten van de bergingsmaatschappij heeft hem aan boord genomen en verzorgd; daarna is hij naar Bremerhaven gebracht, waar hij hedenmorgen, naar men ons mededeelde, ten huize van den directeur der maatschappij uitrustte van de vermoeienissen en de spanning van den afgeloopen nacht. Zijn gezondheidstoestand is goed. Zooveel moeite had men zich gegeven om het hem aan niets te laten ontbreken, dat men nog niet naar 's mans naam en nationaliteit had geïnformeerd.

Vroeg in den morgen, toen men de „Dipping V" voor een deel op het droge had gebracht, was men eerst in staat na te gaan, of zich nog slachtoffers aan boord bevonden. In een vertrekje vond men de lijken van den kapitein, zijn vrouw en de beide kinderen.

Hedenmiddag om halfeen waren de bemanningen van de sleepbooten der bergingsmaatschappij nog bezig met het aan den wal zetten van den motorlichter en met het onderzoek binnen in het schip. Het gerucht gaat, dat nog een vijfde persoon bij het ongeluk het leven heeft verloren, doch zekerheid bestaat dienaangaande nog niet.

Werk Van Saboteurs?

Twee Britsche bommen-werpers neergestort.

Zes Personen Omgekomen.

(Van een correspondent).

Londen, 19 Febr.

De manoeuvre-dag van heden is voor de Britsche militaire luchtvaart een ongeluksdag geweest. Twee bombardementsvliegtuigen zijn neergestort, waarbij van de in totaal acht inzittenden er zes om het leven zijn gekomen.

Om vier uur vanochtend hoorden twee aan de Fransche kust bij Le Havre woonachtige personen eenskaps het geronk van vliegtuigmotoren. Zij stonden op en gingen op onderzoek uit, waarbij zij tot de ontdekking kwamen, dat een vliegtuig op zee was terechtgekomen. Onmiddellijk snelden zij met een klein bootje het toestel te hulp, dat, toen zij het bereikten, nog altijd op de vleugels dreef. Vier mannen hadden er zich aan vastgeklemd; een hunner werd door de redders aan boord genomen en naar den vasten wal overgebracht. Toen de twee mannen daarop terugroeiden naar de plek, waar zij het vliegtuig hadden achtergelaten, bleek dit intusschen te zijn gezonken. De beide redders hebben nog geruimen tijd naar de drie andere inzittenden gezocht. Toen hun zoeken vergeefsch bleek te zijn, waarschuwden zij de autoriteiten, die onverwijld een onderzoek lieten instellen, dat echter al evenmin succes had. Het staat derhalve vast, dat bij het ongeluk drie menschenlevens verloren zijn gegaan.

Vanochtend zijn nog drie sleepbooten naar de plaats opgestoomd, waar het vliegtuig is vergaan. Het was hun evenwel niet mogelijk het toestel te lichten, daar dit in diep water op den bodem der zee ligt.

Luitenant Page, de geredde commandant van het toestel, verklaarde, dat zijn machine plotseling ging slingeren. Hij trachtte haar in den juisten stand terug te brengen, doch zonder succes. Even later stortte het toestel in zee. De oorzaak meent hij te moeten toeschrijven aan een defect aan de benzineleiding.

Een tweede vliegtuig, een bommenwerper, behoorende tot het tiende escadrille, stortte, van Boscombe Down komend, vanochtend neer in de duinen van Sussex nabij Petersfield Hants. Ook hierbij kwamen van de vier inzittenden er drie om het leven.

Saboteurs aan het werk?

Ddo. 21 Febr. j.l. wordt nog uit Londen gemeld:

De twee ernstige ongevallen, welke de Britsche militaire luchtvaart binnen nog geen 48 uur hebben getroffen, zijn voor de bevoegde instanties aanleiding geweest een grondig onderzoek in te stellen naar de oorzaak.

De „Daily Mail" gaat op deze vliegongevallen nader in. Het feit, dat beide verongelukte machines bombardementsvliegtuigen van het nieuwste soort waren en op hetzelfde vliegveld thuisbehoorden, doet het vermoeden rijzen, dat saboteurs hierin de hand hebben gehad. Volgens het blad wordt dit vermoeden nog versterkt door de onthullingen van gevallen van sabotage aan boord van Britsche oorlogsschepen. Beide toestellen waren uitgerust met de modernste radio-instanties, zoodat verdwalen zoo goed als uitgesloten moet worden geacht.

De bij Le Havre in zee gestorte machine is gisteravond gelicht; zij bleek slechts weinig beschadigd te zijn.

Een zwarte dag voor de Britsche luchtmacht. — Bij de manoeuvres van de Britsche luchtmacht zijn 19 Febr. j.l. twee bombardementsvliegtuigen neergestort, een in zee voor de Fransche kust, het andere in de duinen van Sussex nabij Petersfield Hants. — Het wrak van het laatste, waarin drie van de vier inzittenden in de vlammen omkwamen.

De bemanning van de „Purfina VII" leefde drie dagen en vier nachten op het IJselmeer zat opgesloten in lek, de motor werkte niet, de proviand was op. Stuurman G. [illegible] (links), kapitein G. Kok en motordrijver J. Deelstra, nadat hun verhaal waren gekomen.

Hachelijk Avontuur Op De Zuiderzee.

Bemanning van de „Purfina VII" leefde drie dagen op thee en pruimtabak.

Tusschen Marken en Urk begon de misère.

Op Het Zuidersopje.

(Van een specialen verslaggever).

Hoorn, 18 Febr.

Als een kille, dichte damp hee drie dagen lang op de Zuiderzee. Ondoordringbaar en bewegingloos gen lang zaten de mannen van na VII" opgesloten tusschen mist. Opgesloten op..... thee en pruimtabak. Achter die muren hoorden zij de schepen passeeren. De „Purfina VII" dreef schutterig op het beetje wind: dan Oost, dan West. Nooit ver genoeg om een haven te vinden. Tot Dinsdagmorgen een kloeke motorboot door het ijs tornde en het scheepje het Hoornsche haventje binnensleepte.

En daar ligt het nu als een bezienswaardigheid. Een oude Hoornsche zeeman wandelt er langs, kijkt over den dijk en schudt filosofisch het hoofd: „Dat Zuidersopje....." En de bemanning van de „Purfina VII" eet. Zij waardeert den maaltijd na vier hongerige nachten en drie hongerige dagen op het Zuidersopje.....

„We hadden thee en pruimtabak aan boord. Dat was alles....." vertelde een lid van de bemanning. „De eerste dag is het ergste. Dan krijg je honger, razenden honger. Maar de honger gaat over en je wordt slap en ziek. Jongens, zeiden we, we werken maar niet meer, daar word je maar hongerig van....." En de mist wist van geen wijken en bleef de „Purfina VII" omsluiten. Voor hoe lang? Dat was de vraag, die de drie mannen elkaar voortdurend stelden. „Dat kan wel eens een weekje duren, zeiden we. Want er kwam maar geen klaarte en de wind bleef slap....."

Het zijn angstige dagen geweest, die Kok, Hofstetter en Deelstra op de „Purfina VII" beleefden. Tusschen Marken en Urk, ergens op het IJselmeer, begon de misère.

Het was Vrijdagnacht. Er stroomde plotseling water in de machinekamer; de motor sloeg af, het scheepje lag stil. Met drie man aan het pompen. Maar het lek was te groot. Het water stroomde snel binnen en er was niet tegen te pompen. Het water steeg en steeg tot het binnen even hoog stond als de zeespiegel. Als het scheepje geladen was geweest, waren de gevolgen wel heel ernstig geweest.....

En daar lag de „Purfina VII" met haar drie opvarenden. Rondom de mist en bijna geen zuchtje wind. In de proviandkast was nog wat brood, genoeg voor een karigen maaltijd. Er stond de bemanning maar één ding te doen: het anker uit te gooien en te wachten.

En zij wachtte.....

Den geheelen nacht en den heelen Zaterdag wachtten zijn. En toen nog den heelen Zaterdagnacht..... Die eerste tijd was het [illegible] Toen het restje brood op was, begon de honger te nijpen. Eerst een beetje, [illegible]s knagender, tot de mannen er [illegible] werden en slap. Onophoudelijk [illegible] de scheepsbel over het water luidde achter de muren van mist hoorden [illegible] schepen naderen, voorbijvaren en [illegible]. Alle schepen geven signalen in [illegible]..... En hun roepen droeg niet ver [illegible] de aandacht te trekken.

Zondagmorgen duurde het wachten. [illegible] een klein beetje wind op uit het [illegible] Het was een kans, die eigenlijk te [illegible] om er rekening mee te houden. Maar de hongerige mannen waren bereid iedere kans waar te nemen. Oostelijk moest Urk liggen. Het dekzeiltje van den motor, zes meter misschien, hebben zij in den mast geheschen en voor het windje schutterde de „Purfina VII" Oostwaarts. Het was wel een heel kleine kans. Zwaarden heeft het stalen motorscheepje niet en loeven was niet mogelijk. Maar er was beweging en dat was genoeg om de hoop te doen leven.

Den heelen Zondag kroop de „Purfina VII" door den mist. „We hoorden de haven van Urk, het was misschien nog een uur geweest en we hadden ons hoorbaar kunnen maken....." Toen viel de wind weer stil. Het schip lag bewegingloos in den nevel, het anker werd weer uitgegooid. En weer werd het een nacht van wachten.

Van slapen kwam niet veel. Ja, de motordrijver Deelstra hield het hoofd er koel bij. Hij ging om acht uur 's avonds liggen en sliep tot den volgenden dag..... Maar de anderen bleven op en belden, belden zonder ophouden om dan toch eindelijk contact met een schip te krijgen.

En Maandagmorgen besliste de wind weer anders. Nog een uur was het misschien geweest tot Urk..... Nu stak een wind op uit het Oosten en met het armzalige fokje ging het terug naar het Westen. Hoorn werd het beloofde land der hongerige zwervers op de Zuiderzee. Zeven, acht uur lang blies de wind in de zes meter zeildoek. Onbeholpen en traag schoof het scheepje weer terug. Op hoop van zegen. De bemanning dronk thee, rookte sigaretten van pruimtabak, te slap en te ziek om wat anders te doen dan afwachten of eindelijk de mist niet wijken wilde. Zoo ontdekten ze Maandagavond land op misschien honderd meter afstand.....

Zonder ophouden hebben ze geschreeuwd gebeld en geblazen. Ze maten den afstand en beraamden plannen om in vaten naar den wal te roeien; op goed geluk, dwars door het ijs, dat in dikke lagen was samengepakt langs de kust. Tot van den weg, die langs den oever loopt, hun geschreeuw beantwoord werd. De „Purfina VII" zat onder Schardam. Op den weg waren eenige omwonenden samengestroomd, die het geschreeuw over het water gehoord hadden en door den mist heen vaag haar toplicht zagen.

Uitkomst.

Drie kranige Schardammers hebben uitkomst gebracht. Zij waagden met een kleine vlet den tocht door het pakijs om redding te brengen. Met groote moeite baanden zij zich een weg naar het schip, dat zij in nood waanden. Toen de mannen bij de „Purfina VII" aankwamen troffen zij de bemanning in uitgeputten toestand aan. Het eenige, waaraan de drie mannen behoefte hadden, was eten. Het schip kon niet zinken, gevaar was er niet. Als zij maar eten hadden. De Schardammers hebben den tocht nog eens gewaagd. Zij keerden terug naar den wal en spoedig was een kist brood aangedragen, die zij nog met de grootste moeite aan boord van de „Purfina VII" brachten. Toen zaten ook zij op het scheepje opgesloten, want het ijs kroop zoo dicht samen, dat aan terugkeeren niet meer te denken viel.

„Of dat smaakte.....! Drie wittebrooden was niets met zijn drieën!" Na vier nachten en drie dagen op het IJselmeer te hebben rondgezworven, blind tegen de muren van mist, zonder motor en zonder eten, sliep de bemanning den Maandagnacht met een volle maag onder de hoede van de drie Schardammers, die uitkomst brachten.

De burgemeester van Schardam, die er van op de hoogte werd gebracht, dat ook de vlet niet teruggekeerd was, doch die wel hoorde aan het roepen van het schip, dat achter den mist lag, dat er geen gevaar was, bracht zijn Hoornschen ambtgenoot van het geval op de hoogte. En den volgenden dag — de mist was opgetrokken en het was heel helder boven het IJselmeer — sleepte de directieboot van den Rijkswaterstaat de „Purfina VII" dwars door het ijs het Hoornsche haventje binnen.

Daar bekijkt Hoorn nu het scheepje, dat zoo'n onaangenaam avontuur beleefde op het „Zuidersopje". „We hopen niet, dat we zoo iets nog eens beleven, al is het dan nog zoo goed afgeloopen....."

De drie opvarenden zijn in Hoorn de helden van den dag, maar de prijs voor dit heldenschap is wel wat te hoog geweest.

Voorbeeldige Luchtlijn.

Zes millioen brieven over den Atlantischen Oceaan.

De Hoogste Hindernis ter Wereld.

De „Deutsche Lufthansa" onderhoudt thans gedurende twee jaar een geregelde luchtpostverbinding op Zuid-Amerika, dag en nacht vliegend over drie werelddeelen en acht landen met de regelmaat van een spoortrein. Gedurende dien tijd zijn 143 vluchten gemaakt en werden meer dan zes millioen brieven overgebracht. De aanvankelijk veertiendaagsche dienst werd sinds half 1934 een wekelijksche. Bedroeg de vliegtijd eerst vijf dagen, later werd deze teruggebracht tot 3½ dag of 85 uren.

Iederen Donderdag start in den vroegen morgen te Stuttgart een vliegtuig voor een vlucht naar Sevilla. Hiervoor worden de snelste verkeersvliegtuigen gebruikt de Heinkel He 70 en sedert kort ook de tweemotorige Heinkel He 111, die snelheden van ongeveer 300 kilometer per uur kunnen bereiken.

De reis wordt dan voortgezet met Junkers Ju 52 over den Atlantischen Oceaan, eerst naar Las Palmas en vandaar naar Bathurst, Afrika. De landing te Bathurst geschiedt steeds in het donker. Terstond wordt nu de post met een barkas gebracht naar boord van de „Schwabenland", het bekende katapultschip, waar de Dornier Wal reeds in de katapult gereed hangt om afgeschoten te worden. Terwijl de post aan boord van de Dornier Wal wordt gebracht, heeft de „Schwabenland" zoo gelaveerd, dat de Dornier tegen den wind in de lucht in kan worden geslingerd.

Het is nog duistere nacht als het startsein gegeven wordt. De Dornier heeft een reis van 3050 kilometer voor den boeg. Nog vóór de aequator is bereikt wordt het dag. Dan krijgt men radioverbinding met de vóór Natal in Brazilië liggende „Westfalen", het tweede katapultschip op de lijn. De Dornier landt op het zand van het strand te Natal; 14¾ tot 18 uur duurt de vlucht dwars over den breeden plas, die Afrika van Zuid-Amerika scheidt.

Snel wordt de post weer overgeladen, nu in een Junker 52, die van drijvers is voorzien. Dit vliegtuig moet, de Braziliaansche kustlijn naar het Zuiden volgend, de post naar Buenos Aires brengen. Niet minder dan 4795 kilometer moeten worden afgelegd. Te Rio de Janeiro is men op de helft van dit deel van het traject. Dan tusschenlanding in Montevideo en spoedig daarop wordt Buenos Aires bereikt. Ongeveer 14.000 kilometer zijn in 3½ dag afgelegd!

Hoogste Hindernis.

Doch nu rest nog het moeilijkste deel van de reis: het traject Buenos Aires—Santiago. Hoewel het slechts 1300 kilometer bedraagt, leidt de luchtweg hier over de hoogste hindernis ter wereld, de Andes. De Ju 52 is voor dit traject weer landvliegtuig geworden en van wielen voorzien. In Mendoza, even vóór de groote sprong gewaagd wordt, maakt men een tusschenlanding om brandstof in te nemen.

En dan gaat het omhoog, tot voldoende hoogte is bereikt om over de toppen, die op 7263 en 6800 meter gelegen zijn, te kunnen vliegen. In Midden-Europa kan men zich geen voorstelling maken van de moeilijkheden, die hier overwonnen moeten worden. Noteerde men zooeven nog een temperatuur van 40 graden warmte, al spoedig zinkt het kwik al dieper en dieper, de winden waarmee men te worstelen heeft, worden sterker en heftiger en alles wat zweemt naar het begrip „vliegzekerheid", is in deze streken verre.

Voor het eerst werd dit traject gevlogen door piloot kapitein Rohlandt en zijn marconist Friedl, die pioniersarbeid verrichtten. Ook thans vliegen zij nog geregeld op dit traject.

Is de hoogste hindernis eenmaal genomen dan gaat het naar Chili, het land aan de andere zijde van de aarde. En zoo bereikt men Santiago, het eindpunt van den 15.000 kilometer langen weg, die iedere week door de Deutsche Lufthansa wordt bevlogen, nu reeds twee jaar lang!

Het Lot van Nungesser.

Brief gevonden in maag van een visch.

Rome, 20 Febr.

Dank zij de vangst van een Algerijnschen visscher zal mogelijkerwijs eindelijk meer licht geworpen worden op het lot, hetwelk destijds de twee vermaarde Fransche Oceaanvliegers Coli en Nungesser heeft getroffen.

De Oceaanvlieger Nungesser.

De Algerijn haalde in zijn net een visch van 3 kilo op. In de maag van het dier ontdekte hij een flesch, inhoudende een briefje, waarop met potlood geschreven was:

„De tweede tank is ontploft. Wij trachten op zee te dalen. Breedte 47 graden, lengte 17 graden. — Coli."

De visscher heeft zijn vondst aan de Fransche autoriteiten ter hand gesteld, die het handschrift van het briefje met dat van Coli zullen vergelijken.

Het is reeds bijna negen jaar geleden, dat Coli en Nungesser, die reeds hun sporen als Oceaanvliegers hadden verdiend, opnieuw opstegen voor een Oceaanvlucht. Op 9 Mei 1927 vond de start plaats, doch van dat oogenblik af heeft men van de beide luchtreizigers nimmer meer iets gehoord.

Van alle Zijden

Van zeven millioen kronen beroofd.

Hoe vindingrijk de internationale treindieven zijn, blijkt wel uit hetgeen een Hongaarschen zakenman, Gerendai geheeten, in den nachttrein van Warschau naar Praag is overkomen. Hij had op die reis een groot bedrag aan geld, nl. 7 millioen Czechoslovaaksche Kronen (in Hollandsch geld omgerekend ongeveer 428.000 gulden), bij zich. Om zich tegen onverhoedsche aanvallen van treinbandieten te vrijwaren had hij een coupé voor zich alleen uitgekozen. Maar hij had buiten den waard gerekend. Want de dief, die het op hem gemunt had en in den aangrenzenden coupé had plaatsgenomen, boorde een gat in de afscheiding en wist den Hongaar met chloroform te verdooven.

De rest laat zich gemakkelijk begrijpen. De zeven millioen Kronen verwisselden van eigenaar. Toen de trein aan een klein station stopte, maakte de dief zich met het niet-onaardige sommetje uit de voeten.

Engeland Verwacht 's Werelds Rijkste Baby.

Schaduwkanten van Rijkdom en Roem.

De Woolworth-Millioenen.

Op de vierde étage van een groot huis in Hyde Park-Gardens te Londen, in het meest afgelegen en moeilijkst bereikbare deel van de groote villa, worden vier vertrekken in gereedheid gebracht. De wanden hebben lichte, frissche kleuren en lijken zich in niets te onderscheiden van gewone kamers. Maar zij hebben dubbele vensters, extra versterkt; de ingangen zijn niet licht te forceeren, wijl ook hier speciale versterkingen zijn aangebracht en de wanden bergen geheimzinnige apparaten, die ten doel hebben giften te weren of onschadelijk te maken.

Er wordt in dit huis een baby verwacht. De vreugde, de blijde verwachtingen, welke ouders aan zulk een gebeurtenis plegen te verbinden, heerschen ook in dit weelderige huis in groote mate. Doch de blijdschap wordt overschaduwd door vrees.

Want het borelingske zal, zooals sommige lieden, die bij voorkeur in geld denken, hebben berekend, het rijkste kind ter wereld zijn; bij de geboorte krijgt het aanspraken op een zes millioen pond sterling.

Graaf Haugwitz von Reventlow en zijn vrouw, wier meisjesnaam Barbara Hutton is, de „erfgename der Woolworthmillioenen" hebben alles in gereedheid gebracht voor de komst van de baby. Zij vreezen, dat hun komende kindje het slachtoffer zou kunnen worden van ontvoerders en die vrees verzombert iets van hun vreugde.

Twee doctoren en verscheidene verpleegsters houden zich ter beschikking van de gravin; maar er is ook een detective geëngageerd, die met zijn helpers een strenge contrôle zal uitoefenen, op elk die het huis betreedt of verlaat.

De ouders van de gravin, mr. en mrs. Franklin Hutton, hadden hun dochter geraden de blijde gebeurtenis niet in Amerika, maar in Londen af te wachten. Zij hebben zich thans eveneens naar Londen begeven en namen ook hun intrek in het huis in Hyde Park-Gardens.

Graaf Haugwitz von Re ventlow (links) en zijn schoonouders mr. en mrs. Franklin Hutton.

„Wij willen in de dagen van spanning, die nu komen in de onmiddellijke nabijheid van onze dochter zijn" vertelde mevrouw Hutton. „Het zal haar aan niets ontbreken. Wij allen zullen waken voor haar én het kind, waarop misdadige elementen misschien reeds het oog hebben laten vallen".

Schaduwkanten van rijkdom en roem.....

Kolonisatie-Resultaten in de Lampongs.

Omgeving van Gedongtataän maakt den Indruk van Voorspoed en Welvaart.

Wat Binnen een Jaar in Trimoerdjo tot Stand kwam.

Raden Moeljadi vertelt

Het jongste transport van emigranten naar de Lampongs op den 25sten Februari heeft onder leiding gestaan van Raden Moeljadi, wedono van Pangkah (residentie Tegal).

Deze bestuursambtenaar had tevens opdracht om de kolonisatie-terreinen in de Lampongs in oogenschouw te nemen en wel de oude kolonisatie-terreinen Gedong Tataän, de kolonisatie, waarvan de leden rechtstreeks onder marga-verband zijn gebracht, alsmede de jongste kolonisatie-terreinen Trimoerdjo in het Soekadanasche.

Raden Moeljadi heeft een Aneta-vertegenwoordiger daarover het volgende verteld:

„Op den dag van mijn komst in de Lampongs, den 25sten Febr., ging ik in de middaguren van Telokbetong met een door den resident der Lampongsche districten aanbevolen gids naar Gedongtataän, het oudste kolonisatie-terrein, dat verleden jaar zijn 30-jarig bestaan gevierd heeft. Bij de entrée van de Javanen-kolonisatie-terreinen zag ik over een groote uitgestrektheid niets anders dan door irrigatie bevloeide sawahs, die er veel beter uitzien dan de meeste goede sawahs van Bandongan in de afdeeling Magelang, het padiland bij uitnemendheid van de provincie Midden-Java. Ik heb een paar welgestelde kolonisten bezocht, die 20 jaar geleden als gewone kolonisten zijn gekomen en momenteel welgestelde tani's zijn geworden, bezitters van steenen huizen en een aantal bouws sawah. In de kolonisatie-terreinen verbeeldde ik mij, dat ik niet op Sumatraanschen bodem was, doch te midden van de Javaansche gemeente in Midden-Java. De desa's in het algemeen en de erven der ingezetenen met hun klapper- en vruchtboomen zijn zeer goed onderhouden. De geheele omgeving maakte op mij den indruk van welvarendheid. Op Gadingredjo, den zetel van den assistent-wedono van de kolonisatie, bevinden zich een polikliniek van den gouvernements Indisch-arts van Telokbetong, een gouvernements Inlandsche school 2de klasse, een missigit, een groote pasar en een paar Chineesche toko's. Een benzine-pomp van de B. P. M. wijst aan, dat het auto-verkeer aldaar vrij belangrijk is. Ook de R. K. missie te Pringsewoe, het centrum van de kolonisatie-terreinen, met haar hulp-hospitaal, H. I. scholen, gewone volksschool alsmede haar internaat heb ik bezocht. Wat betreft de gezondheidszorg is het hulp-hospitaal een aanwinst voor de bevolking.

Rijke padi-oogsten.

Den daarop volgenden dag, den 26sten, woonde ik een padi-oogst van padi-gogo bij. Deze padi-oogst is haast niet te vergelijken met de padigogo van Java. De groei, de vruchtdracht enz. zijn zeker het dubbele van die van Java. Volgens inlichtingen van den assistent-wedono is de opbrengst van een bouw gogo-sawah plm. 50 picols droge padi, hetgeen op Java nergens te vinden is.

De wegen der kolonisatie-terreinen zijn goed. Opvallend is het, dat de kolonisten veel gebruik van fietsen maken.

Een groot irrigatiewerk zorgt voor de geregelde bevloeiing der sawahs.

Vervolgens bezocht ik een paar kolonisatie-desa's welker inwoners rechtstreeks onder het marga-verband zijn gebracht o.a. desa Waloejodjati, een zeer uitgestrekte desa met waterrijken bodem. Desgevraagd verklaarden de kolonisten, dat zij niet eens merken, dat zij zich onder het marga-verband bevinden, hetgeen beteekent, dat zij in een desa-huishouding zijn, welke geheel anders is dan die waaraan zij van kindsbeen af gewend zijn.

Den derden dag van mijn verblijf in de Lampongs heb ik benut voor het bezichtigen van de nieuwe kolonisatie-terreinen Trimoerdjo. Heengaande bezocht ik in de eerste plaats de waterkeering in de Way Sekampong, die de bevloeiing van de nieuwe kolonisatie-terreinen verzorgt. Het is een groot werk, dat volgens inlichtingen 25.000 bws. sawah zal bevloeien. Op Trimoerdjo werd ik ontvangen door den controleur van Soekadana, onder wiens ressort Trimoerdjo staat. De controleur was zoo welwillend om mij alles te laten zien. Trimoerdjo in pas een jaar oud.

Systematische desa-bouw.

De oogst van de padi-gogo der kolonisten, welke er uitstekend uitziet staat voor de deur. Niettegenstaande den misoogst van de eerste polowidjo wegens de buitengewoon lange droogte, heeft men de tweede polowidjo-oogst al binnen. Ik heb niet kunnen vermoeden, dat binnen een jaar reeds zooveel werk is gepresteerd. De weg is goed en technisch aangelegd. De desa's worden volgens een van te voren gemaakt ontwerp gesticht, Ongetwijfeld zal Trimoerdjo wat wegaanleg, desa-bouw enz. betreft veel beter zijn dan Gedongtataän.

Hier benut men de ervaringen, op de oude kolonisten-terreinen opgedaan. Volgens inlichtingen van den controleur wonen momenteel plm. 4600 zielen op de kolonisatie-terreinen Trimoerdjo. Er zijn reeds plm. 800 bws opengekapt en bebouwd. De controleur is momenteel druk bezig met voorbereidingen voor de ontvangst van de nieuwe kolonisten, die deze maand op Trimoerdjo zullen komen, plm. 1900 gezinnen. Ik bezocht ook de plaats Metro, den toekomstigen zetel van den assistent-wedono, die momenteel nog op Trimoerdjo woonachtig is. Ook heb ik de plaats Batanghari bezocht.

Op Trimoerdjo zelf zag ik dat men reeds bezig was met het graven van de leidingen voor de bevloeiing. Zoowel aan den weg als aan de leidingen werken kolonisten, die per dag f 0.25 kunnen verdienen".

Met de K. P. M.-boot, waarmede de wedono de terugreis naar Java maakte, heeft hij allerhande monsters, o.a. padi met wortel en al, pisang-soorten, ananas, reusachtige casave-knollen enz., meegenomen.

MADIOEN

Het a.s. toelatingsexamen.

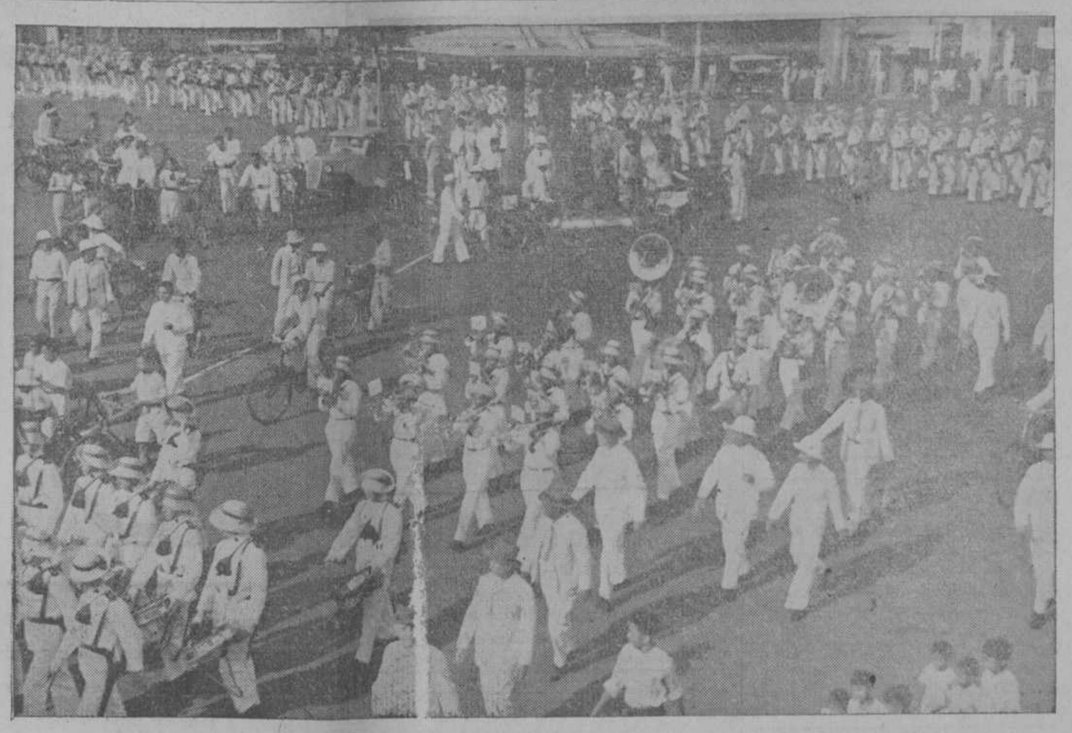
Van de beide Europeesche Scholen, de beide openbare Hollandsch-Inlandsche scholen, de Hollandsch-Chineesche school, de Kartinischool, en het instituut Koot zullen in totaal deelnemen aan het toelatingsexamen voor: H. B. S. door 11 candidaten; Technische school door 13 candidaten; eerste klasse Mulo door 49 candidaten en voor-klasse Mulo door 45 candidaten. Verder zijn er nog 23 extraneï van „wilde scholen" waarvan er 3 examen afleggen voor de Technische school, 5 voor de eerste klasse Mulo en 15 voor de voorklasse Mulo.

Gemeentewerken.

De Hollandsche Beton-Maatschappij is momenteel bezig de gezakte loodsen van de Centrale Passer te herstellen en hoopt hiermede spoedig gereed te zijn.

Padvinderskampvuur.

De Katholieke Padvinderstroep heeft in samenwerking met den aangesloten Inheemschen troep op Donderdag j.l. op het Kerkplein een zeer geslaagden kampvuuravond gehouden, waarvoor groote belangstelling bestond.

De marsch van de vereenigde landingsdivisiën van het Indische eskader door Batavia.

Kindermoord-Affaire.

Eur. Vrouw, Inl. Minnaar en tante Wagian Preventief gezet.

Gruwelijk Misdrijf.

Op last van den Officier van Justitie te Semarang zijn een Europeesche vrouw, Marie H., haar tante mevr. P. alias Wagian en een Inlandsche pandhuisbeambte T., allen woonachtig te Temanggoeng, preventief gesteld terzake van kindermoord en verduistering van staat.

Dank zij het doortastend optreden van den assistent-resident van Temanggoeng, den heer G. Topzand, in samenwerking met den patih van Temanggoeng, den heer M. R. Reksohadiprodjo is het gelukt na een onderzoek van eenige weken klaarheid te verkrijgen in een afschuwelijk misdrijf.

Bij den overgang van het oude naar het nieuwe jaar deden te Temanggoeng geruchten de ronde, dat de 25-jarige Marie H. van een kind zou zijn bevallen. Buren zouden een kind hebben hooren schreeuwen; anderen weer konden eveneens de geruchten waar maken. En nu zou in het feit, dat een nieuwe wereldburger het levenslicht had gezien niets bizonders schuilen, ware het niet, dat een geboorte-aangifte achterwege bleef.

Intusschen liet de heer Topzand informeeren hoe de vork in den steel zat en hierbij kreeg hij te hooren, dat Marie H. naar Soerabaia zou zijn vertrokken. De assistent-resident stelde zich hierop in verbinding met den Officier van Justitie te Semarang en besloten werd het huis van Marie H. dat gesloten was, te forceeren. Zooals verwacht werd Marie H. hier in een kamer aangetroffen; op last van den Officier volgde een medisch onderzoek, dat met vrij groote zekerheid de geruchten omtrent de bevalling bevestigden.

In deze diagnose vond men toen aanleiding het onderzoek door te zetten; de tuin van Marie's woning werd omgegraven en hier werd het lijk gevonden van een voldragen kind van het vrouwelijk geslacht. Marie, die aanvankelijk hardnekkig ontkende le de tenslotte voor den assistent-resident en volledige bekentenis af. Het kind was kort na de geboorte door de Inlandsche ante Wagian vermoord; het lijkje was begr ven door een broer van de tante en Tjoeh em, de Inlandsche minnaar van Marie ha bij het begraven op den uitkijk gestaan.

Marie, tante Wagian en Tjoehoem, die beambte s bij het pandhuis te Temanggoeng zij preventief gesteld. Het voortgezet ver oor van dit drietal heeft nog meerdere erbijsterende feiten aan het licht gebracht.

De tant heeft bekend reeds twee maanden voor de geboorte van het kind met Marie te hebben afgesproken om het kind te dooden. De wijze waarop de moord geschiedde is te afschtelijk om hier weer te geven.

Marie heeft bekend reeds drie malen van een kind bevallen te zijn waarvan Tjoehoem de vader is. In 1931 werd de eerste dochter van Marie en Tjoehoem geboren; Tjoehoem, die zelf getrouwd is heeft het kind (een meisje) bij den loerah aangegeven als zijn eigen dochter. Het meisje werd in huis bij Tjoehoem opgenomen en is eenige maanden later (volgens Tjoehoem aan longontsteking) gestorven.

In October 1933 werd Marie van een tweede kind, een jongen, geboren; ook dit kind nam Tjoehoem in huis op, nadat hij het kind als zijn eigen zoon had aangegeven. Dit kind leeft nog. Tot twee malen toe heeft Tjoehoem zich dus schuldig gemaakt aan „verduistering van staat", een misdrijf omschreven in art. 271, waarop een maximum-straf van zes jaar staat.

De wijze waarop Tjoehoem voor het eerst in contact kwam met Marie is niet oninteressant. Toen Marie's moeder nog bij haar op Temanggoeng woonde werd Tjoehoem, die naast zijn pandhuisbezigheden ook nog de medische hocus-pocus-practijk beoefende, door mevr. H. nog aleens „geconsulteerd". De eerste daad van Tjoehoem waarmede hij blijkbaar volkomen het vertrouwen van mevr. H. won, was het te voorschijn tooveren van woorden op een onbeschreven vel papier. De „dokter" nam een wit vel papier, die hij van te voren met alluin-inkt beschreven had en tooverde de woorden boven een vlammetje voor de verbaasde oogen van mevr. H. op het papier te voorschijn. Op dit papier stond dan geschreven, dat Tjoehoem de opdracht had om mevr. H. te behandelen, doch eerst moest hij met de dochter Marie in een aparte kamer bidden.....

Marie, de tante en Tjoehoem zijn in volle confessie.

CHERIBON

De handel van Cheribon.

Blijkens opgave van het tolkantoor te Cheribon hebben de ontvangsten over de maand Februari 1936 bedragen totaal f 526.195.48 tegenover dezelfde maand 1935 f 721.816.07, zoodat er dus een vermindering van ontvangsten van nagenoeg twee ton moest worden geconstateerd. Het invoerrecht particulieren liep terug met ruim f 167.000,—; de accijns op gedistilleerd suiker en tabak resp. met f 8.000,—; f 6.000,— en f 16.000,—. De ontvangsten over de maanden Januari/Februari 1936 bedroegen totaal f 1.245.195.71 en voor dezelfde periode van het vorig jaar f 1.560.604.78 of wel minder in 1936 f 315.409.07.

Een somber aspect voor 1936.

Verkiezing gemeenteraad.

De stadsgemeenteraad van Cheribon roept de kiezers in de groep Onderdanen-Nederlanders op voor een tusschentijdsche verkiezing (jaar van aftreding 1938) op Donderdag, den 5den Maart a.s. ter vervulling van 2 plaatsen, waarvoor candidaat werden gesteld de heeren H. Beyen (I.E.V.), R. Huffenreuter (partijloos) en J. E. Rykse (C.S.P.).

Société „Phoenix".

Hedenavond om 8 uur wordt in de société „Phoenix" een bridge-drive gehouden (zonder vaste partners).

Ter gelegenheid van het vlootbezoek wordt Zaterdag, den 7den dezer een bal gegeven, dat zal worden opgeluisterd door de „Willis Vocal Melodians".

Natuurlijke geheime wetenschap.

In het gebouw van „Rasa Toenggal" te Lemahwoengkoek zal namens het Comité Kamanoengsan op Woensdag den 4den Maart a.s. om 8 uur 's avonds een lezing worden gehouden over „natuurlijke geheime wetenschap".

Protestantsche Kerk.

Ten behoeve van de restauratie van het eeuwenoude gebouw der Protestantsche Kerk te Tjankol zal binnenkort een bazaar worden gehouden. Er wordt een damescomité gevormd, dat zich met de uitvoering van deze plannen belast. Giften en goederen voor deze bazaar kunnen nu reeds worden afgedragen aan mevrouw Van den Tempel, Kedjaksan 89 en mevrouw Vermeulen, Kedjaksan 60.

Asib-bloempjes.

Ter gelegenheid van het eskaderbezoek zullen Zaterdag, Zondag en Maandag a.s. aan de haven bloempjes worden verkocht door Jeugdstormers, jongens van de voetbalvereeniging R.K.C. en padvinders van Moehammadyah ten bate van het Asib.

Leger des Heils.

Kommandant en mevrouw De Groot zullen, vergezeld van den secretaris adjudant Balstra en den divisie-officier Woodward, Woensdag, den 25sten Maart a.s. een samenkomst leiden in de Zendingskerk te Poelasaren.

I.E.V.V.O.-nieuws.

In de huishoudschool aan het Keboemenplein zullen den 1sten en 3den Donderdag van iedere maand vanwege het I.E.V.V.O. kleerenuitdeeling worden gehouden. Bij voldoende deelname zal een kookcursus worden georganiseerd.

KEBOEMEN

Keboemen's begrooting.

Wij vernemen, dat de begrooting van Keboemen voor het loopende jaar reeds door de provincie is goedgekeurd. De begrooting van oud-Karanganjar is in verband met de opheffing van den raad niet goedgekeurd. Zij moet verwerkt worden in de begrooting van Keboemen. De nieuwe begrooting geldt dan voor het vergroote ressort Keboemen.

Miss Riboet.

Gedurende een vijftal avonden heeft het gezelschap van Miss Riboet in het bioscoopgebouw te Keboemen gespeeld. De opkomst was zeer bevredigend, trouwens het is de eerste maal geweest, dat Miss Riboet Keboemen aandeed. Vijf procent van de opbrengst werd gestort in de kas van het Asib.

Personalia.

Volledige Mutaties.

Economische Zaken.

Tijdelijk belast met de leiding van het te openen Ykkantoor te Pontianak (residentie Westerafdeeling van Borneo), de ijker bij den dienst van het Ykwezen M. F. Benenati, thans werkzaam gesteld bij het Ykkantoor te Makasser.

Scheepsberichten.

SEMARANG.

Aangekomen.

Maart
2 ms. Muncaster Castle (Wm. H. Muller) v. Soerabaia.
2 ss. Gen. van Swieten (K.P.M.) v. Tegal.
2 ss. Saleier (S. M. Ned.) v. Durban.
3 ms. Kota Gede (Rott. Lloyd) v. Soerabaia.
3 ss. Melch Treub (K.P.M.) v. Soerabaia.

Vanaf 1 Jan. 1936 tot heden (1 u. n.m.: Totale bruto-inhoud 3.566.609.— M.³, netto-inhoud 2.130,143.— M.³.

Vertrokken.

Maart
2 ms. Clytoneus (McNeill & Co.) n. Paman.
2 ss. Tjimanoek (J.C.J.L.) n. Tegal.
2 ms. Muncaster Castle (Wm. H. Muller) n. Cheribon.
3 ss. Johore Maru (Nanyo Veem) n. Cher.
3 ms. Kota Gede (Rott. Lloyd) n. Tegal.
3 ss. Melch Treub (K.P.M.) n. Tg. Priok.

Ter reede liggende schepen (1 u. n.m.): Generaal van Swieten, Saleier.

Midden Java Kleine Annoncen

BRENGT UWE VRIJE DAGEN DOOR IN HET MOOIE BERGPLAATSJE TAWANGMANGGE.
Logeert in
HOTEL TAWANGMANGOE
VILLA ZONNEHEUVEL
4200 voet hoog
PAVILJOEN-SYSTEEM-zeer billijke prijzen.
CLUBHOTEL J. M. C.
Tien minuten van het Sportpark Telf. Karanganjar 11—1
Garage — Stroomend water — Prima Tafel. 510—1711

RADIO-NIEUWS.

ZENDPROGRAMMA'S.

Woensdag, 4 Maart.

INDISCHE ZENDSTATIONS.

Radio vereeniging Midden-Java.

ZENDER I 161,20 meter.
ZENDER II: 88 meter.
17.00 Thee-uurtje.
18.00 Het laatste nieuws uit „De Locomotief".
18.20 Gevarieerd programma.
19.00 Verzoekjes voor RVMJ-leden.
20.00 Tijdsein.
20.00 Studio-uitzending. Optreden van de bekende Chansonniers Fred en Jim in hun Fransch repertoire.
20.30 Genre-muziek.
21.00 Dansmuziek.
22.00 Sluiting.

Radio-dokter.
(Pontjol 11, Semarang).
Golflengte 94,85 meter.
Zendtijden:
Op *werkdagen* van 9.00 tot 11.00 en van 18.00 tot 22.00.
Op *Zon- en feestdagen:* van 8.00 tot 11.00 en van 18.00 tot 22.00.

N. I. R. O. M.
Westersche Uitzendingen.

SEMARANG: 122,10 meter.
SOERABAIA I: 31 m. (van 11.00 — 14.00 uur 25 m.).
SOERABAIA III: 196 meter.
JOGJAKARTA: 181 meter.
SOLO: 143 meter.
TJEPOE: 186 meter.
MALANG: 191 meter.
ARCHIPELZENDER: 99 m. (11.00 — 14.00 uur op 50 m.).
BATAVIA I: 126 meter.
CHERIBON: 105 meter.
PEKALONGAN: 92 meter.
BUITENZORG: 182 meter.
BANDOENG I: 120 meter.
SOEKABOEMI: 193 meter.
18.00 Tijdsein. Engelsche Tableursus o.l.v. den heer J. du Buy, Leeraar M. O.
18.30 Dansmuziek.
19.00 Nieuwsberichten.
19.20 Het Wiener Bohéme Orkest met de Comedian Harmonists.
20.10 Godsdienstig-cultureele lezing Onderwerp: Godsdienst en geschiedenis. Spreker: Patêr J. Burgers.
20.30 Gramophoonmuziek.
20.45 Concert te geven door het Orkest der Bataviasche Orkestvereeniging „Toonkunst". Dirigent: Pal Schramm. Aansluiting op de Militaire Sociëteit „Concordia" te Batavia-C.
23.00 Sluiting.

Oostersche Uitzendingen.

BATAVIA II: 190 meter.
17.00 Javaansche Gamelanmuziek door de Kunstkring „Mardirasa".
17.30 Arabische muziek met zang.
17.50 Moderne Chineesche muziek.
18.15 Gambang-Kromong met zang.
18.30 Krontjongmuziek met zang.
19.00 Nieuwsberichten.
19.30 Tusschenspel van Maleische liederen.
19.30 Lezing over den Islam.
20.00 Katjapi-Orkest „Warnasari".
ARCHIPELZENDER: 99 meter.
BUITENZORG: 182 meter.
CHERIBON: 105 meter.
PEKALONGAN: 92 meter.
SOERABAIA I: 31 meter.
SOERABAIA II: 124 meter.
22.00 Het Katjapi-Orkest vervolgt.
23.00 Sluiting.
BANDOENG II: 184 meter.
18.00 Krontjongmuziek.
19.30 Soendaneesche liederen.
19.00 Nieuwsberichten.
19.10 Javaansche Gamelanmuziek.
19.30 Lezing over de Garebeg Besar.
20.00 Tijdsein. Arabisch Orkest.
22.00 Sluiting.
SOERABAIA II: 124 meter.
18.00 Krontjongmuziek.
19.00 Tijdsein. Nieuwsberichten.
19.15 Hawaiianmuziek.
19.30 Medische causerie door Dr. Salch.
19.50 Soendaneesche muziek.
20.30 Gamelanmuziek.
21.15 Wajang-Orangtooneel.
SOERABAIA I: 31 meter.
SOERABAIA II: 124 meter.
22.00 Pandowo-Orkest.
23.00 Sluiting.
SEMARANG: 111 meter.
18.00 Maleische liederen.
18.30 Chineesche muziek.
19.00 Nieuwsberichten.
19.15 Javaansche Gamelanmuziek.
SOLO: 62 meter.
JOGJA: 128 meter.
SEMARANG: 111 meter.
20.00 Gamelanmuziek.
23.30 Sluiting.

V. E. R. A. L. Jogja.

ZENDER U. D. L. 4 op 37,97 M.M.
17.30 Thee-muziek.
17.00 Dansmuziek.
18.30 Opera muziek.
19.00 Sluiten.

Bandoengsche Radiovereeniging.

P.M.Y.-ZENDER: 58,03 meter.
BANDOENG II: 184 meter.
17.00 P.M.Y.-klok. Ziekenhalfuurtje door pastoor W. Bogaarts O. S. C.
17.30 Orgelspel.
17.35 Kinderuurtje door tante Jeanne en Oom Carles.
19.00 Cello voordracht door Edith Bokor.
19.20 Nieuwsberichten.
19.40 Muzikale imitaties.
20.00 Vocaalconcert door mevrouw H. Frangenheim Doornik (sopraan). Den heer W. Greig, Smith (tenor). Aan den vleugel de heer E. Polner.
21.00 Melodieuse dansmelodieën.
22.00 Na-avond concert.
23.00 Sluiting.

Arvo, Soerabaja.

ZENDER: 109,89 meter.
17.00 Tijdsein. Thee-concert.
18.00 Kamer-muziek.
18.30 Studio-uitzending: Tante Lenie verzorgt het Kinder-uurtje.
19.30 Lezing: Dg. E. E. Wildervanck spreek over: „Het raadsel van het lijden".
20.00 Hollandsche liedjes.
20.30 Operette Programma.
21.30 Wiener Walzer.
22.00 Wij dansen Rumba en Blues.
22.30 Sluiting.

Solosche Radiovereeniging.

ZENDER: 62 meter.
17.00 Krontjongmuziek.
17.30 Chineesche muziek.
18.00 Javaansche zangcursus.
18.45 Soendaneesche muziek.
19.00 Causerie over Ramajana.
19.30 Persberichten.
20.00 Klenengan van M.A.V.R.O.
23.30 Sluiting.

BUITENLANDSCHE ZENDSTATIONS.
Phohi, Huizen.

PHI: 25,57 meter.
PJC: 19,57 meter (alleen Zondag).
Geen uitzending.

ZEESEN (Azië-programma).

DJB: 19,74 meter.
DJN: 31,45 meter.
DJA: 31,38 meter.
18.30 Lichte muziek.
19.30 Nieuws in het Engelsch.
20.30 Sluiting.
20.35 Opening. Duitsch volkslied. Programma-overzicht.
20.45 Nieuws in het Duitsch.
21.00 „Laat ons van liefde zingen ...." Fritz en Lucie Vogt.
21.30 Nieuws in het Engelsch over DJA, in het Nederlandsch over DJN en DJB.
21.45 Actualiteiten. Radio-reportage.
22.00 Voor de dames.
22.15 „Flotte Bursche", operette van Fr. von Suppé.
23.30 Sluiting.

B. B. C. (Londen via Daventry).

TWEE VAN DE ZENDERS:
G.S.J. 13,93 meter.
G.S.G. 16,86 meter.
G.S.F. 19,82 meter.
G.S.E. 25,29 meter.
G.S.B. 31,55 meter.
18.30 Big Ben. Variété: „How's that?"
19.15 Quentin Maelean bespeelt het orgel.
19.30 Greenwich tijdsein. Causerie door den Hoofdingenieur van de B.B.C.
19.45 B.B.C. Empire-Orkest.
20.45 Nieuwsberichten.
21.00 Dansmuziek.
21.15 Sluiting.
21.30 Bing Ben. Gevarieerd programma „Yorshire Pudding".
22.00 Gamophoon-intermezzo.
22.05 Proza-lezen.
22.20 Pianorecital door Egerton Tidmarsch.
22.45 Bournemouth Stedelijk Orkest.
24.00 Greenwich tijdsein. Nieuwsberichten.
0.15 Jan Berenska-Orkest.
0.30 Sluiting.

Donderdag, 5 Maart.

INDISCHE ZENDSTATIONS.

Radio vereeniging Midden-Java.

ZENDER I 161,20 meter.
ZENDER II: 88 meter.
6.30 Ochtendconcert.
7.00 Gramophoonmuziek.
8.00 Sluiting.
8.00 Sluiting.
13.00 Luchmuziek, onderbroken om 13.30 door Persberichten ontleend aan „De Locomotief".
15.00 Sluiten.
17.00 Theeuurtje.
18.00 Nieuwsberichten uit „De Locomotief".
18.20 Beniamino Gigli, tenor.
19.00 Wijdinrs-halfuur, verzorgd door de Nicro.
19.30 Hollandsche levensliedjes.
20.00 Tijdsein. Studio-uitzending. Optreden van de Hawaiian Players.
21.00 Dansmuziek.
22.00 Sluiting.

Radio-dokter.
(Pontjol 11, Semarang).
Golflengte 94,85 meter.
Zendtijden:
Op *werkdagen* van 9.00 tot 11.00 en van 18.00 tot 22.00.
Op *Zon- en feestdagen:* van 8.00 tot 11.00 en van 18.00 tot 22.00.

N. I. R. O. M.
Westersche Uitzendingen.

SEMARANG: 122,10 meter.
SOERABAIA I: 31 m. (van 11.00 — 14.00 uur 25 m.).
SOERABAIA III: 196 meter.
JOGJAKARTA: 181 meter.
SOLO: 143 meter.
TJEPOE: 186 meter.
MALANG: 191 meter.
ARCHIPELZENDER: 99 m. (11.00 — 14.00 uur op 50 m.).
BATAVIA I: 126 meter.
CHERIBON: 105 meter.
PEKALONGAN: 92 meter.
BUITENZORG: 182 meter.
BANDOENG I: 120 meter.
SOEKABOEMI: 193 meter.
6.30 Gymnastiek o.l.v. den heer J. J. Berends, Leeraar M. O.
6.45 Luchtige gramophoonmuziek
7.00 Tijdsein en sluitink.
11.00 Opening.
11.05 Ochtendmuziek.
11.40 Morgenwijding V.G.R.O.-spreker.
12.00 Tijdsein. Suiten en balletten.
12.30 Concert Richard Schmidberger-Trio.
13.20 Nieuwsberichten.
13.30 Lunchconcert Nirom-Orkest.
14.00 Sluiting.
18.00 Tijdsein. Schubertiana, een potpourri van melodieën van Franz Schubert door Herman Finck en zijn Orkest.
18.15 Op verkenning. Voordracht voor jongens van 12 tot 18 jaar door Arendsoog en zijn verkenners.
18.45 Gramophoonmuziek.
19.00 Nieuwsberichten.
19.20 Voor opera-liefhebbers.
20.00 Elck wat wils door het Nirom-Orkest.
20.30 Alg. Buitenlandsche weekoverzicht door den Hoofdredacteur van Aneta.
20.55 Internationale componisten-serie door het Nirom-Orkest.
21.25 Gramophoonmuziek.
21.30 Film- en danshits door het Nirom-Dansorkest. Refreinzang: Leo Morein.
22.00 Een vroolijk programma.
22.30 Sluiting.

Oostersche Uitzendingen.

BATAVIA II: 190 meter.
17.00 Krontjongmuziek.
ARCHIPELZENDER: 99 meter.
BATAVIA II: 190 meter.
BUITENZORG: 182 meter.
CHERIBON: 105 meter.
PEKALONGAN: 92 meter.
SOEKABOEMI: 193 meter.
17.30 Maleische gedichten met muziek.
BATAVIA II: 190 meter.
18.00 Chineesche muziek uit Peiping en Foochow.
18.30 Klucht met Maleische liederen.
19.00 Nieuwsberichten.
19.20 Hawaiiaanmuziek.
19.50 Gambang-Kromongmuziek.
20.00 Chaxidah, Arabische zang o. l. v. Mohammad Jasins Aldjawi.
22.00 Sluiting.
BANDOENG II: 184 meter.
18.00 Maleische liederen.
18.30 Soendaneesche liederen.
19.00 Nieuwsberichten.
19.10 Wajang-Orangtooneel.
12.30 Krontjongmuziek.
20.00 Tijdsein. Chineesche muziek.
20.10 Hawaiiaanmuziek.
20.30 Voorlezen uit den Koran gevolgd door een verklaring van mevrouw Dahniar Achmad.
21.00 Arabische muziek.
21.30 Sluiting.
SOERABAIA II: 124 meter.
6.30 Gymnastiek o.l.v. Handoko.
6.45 Gramophoonmuziek.
7.00 Tijdsein.
7.15 Sluiting.
18.00 Krontjongmuziek.
19.00 Tijdsein. Nieuwsberichten.
19.15 Gamelanmuziek.
19.55 Arabische muziek.
20.00 Voorlezen uit den Koran gevolgd door een verklaring.
21.30 Krontjongmuziek.
SOERABAIA I: 31 meter.
SOERABAIA II: 124 meter.
MALANG: 191 meter.
TJEPOE: 186 meter.
22.30 Motjopat. Javaansche zang door den heer Sri Handojokoesoemo.
23.30 Sluiting.
SEMARANG: 111 meter.
18.00 Arabische muziek.
18.30 Britsch-Indische liederen.
19.00 Nieuwsberichten.
19.15 Beantwoording van luisterrapporten.
19.30 Maleische liederen.
SOLO: 62 meter.
JOGJA: 128 meter.
SEMARANG: 111 meter.
20.00 Persoverzicht door Mr. K. R. T. Wongsonagoro te Solo.
20.30 Beantwoording luisterrapporten.
21.00 Motjopat, Javaansche zang in de S. R. V.-studio.
24.00 Sluiting.

V. E. R. A. L. Jogja.

ZENDER U. D. L. 4 op 37,97 M.M.
17.00 Een vroolijk begin.
17.30 Thee muziek.
18.30 Klassiek Programma.
19.00 Sluiten.

Bandoengsche Radiovereeniging.

P.M.Y.-ZENDER: 58,03 meter.
BANDOENG II: 184 meter.
6.00 P.M.Y.-klok. Vroolijke Ochtend muziek.
8.00 Sluiting.
9.30 Genre-muziek.
10.30 Persberichten.
10.45 Non-stop-dansmuziek.
11.00 Sluiten.
12.00 P.M.Y.-klok. Geselecteerde Lunch muziek, om 13.03 onderbroken voor de Persberichten.
15.00 Sluiten.
17.00 P.M.Y.-klok.
17.00 Filmstarrevue.
18.00 The London Symphony Orchestra.
18.15 Bridge kwartiertje door L. W. Mulder.
18.30 Vioolsoli door Rennee Chemet.
18.40 Nieuwsberichten.
19.00 Jazz-syncopations door G. E. Doeve.
19.30 Concert op het Terras der Sociëteit „Concordia" door het Orchestra „Tipica" onder leiding van Daniel Mas.
21.00 Verzoekjes van de leden (serieuze muziek).
22.00 Krontjong muziek en zang.
23.00 Sluiting.

Arvo, Soerabaja.

ZENDER: 109,89 meter.
6.30 Tijdsein en Marsch.
6.35 Gymnastiekkwartiertje o.l.v. H. W. Buitenhuis.
6.50 Opgewekte Ochtend-klanken
8.00 Sluiting
11.00 Tijdsein. Vroolijk Gevarieerd Programma.
12.00 Vlool-soli.
12.30 Martha Eggerth zingt.
13.00 Edith Lorand verzorgt het Lunch-programma.
14.00 Cello-soli.
14.30 Sluiting.
17.00 Tijdsein. Muziek en zang bij de thee.
18.00 Accordeon-muziek.
18.30 Argentijnsche klanken.
19.00 Successen van de Hollandsche film.
19.30 Ballet-muziek.
20.15 Beantwoording Luister-rapporten.
20.30 Werken van Weber.
21.00 Dajoe Bela met zijn Orkest.
21.30 Dans-muziek.
22.30 Sluiting.

Solosche Radiovereeniging.

ZENDER: 62 meter.

BUITENLANDSCHE ZENDSTATIONS.
Phohi, Huizen.

PHI: 25,57 meter.
PJC: 19,57 meter (alleen Zondag).
21.00 Wilhelmus.
21.10 Gramophoonmuziek.
21.15 Het Laatste Nieuws Uit Holand.
21.30 Gramophoonmuziek.
21.35 Kris-Kras door Nederland Causerie door Gustav Czopp.
21.45 Piano-Recital door W. Eggink.
22.00 Voordracht door mevrouw Rachel-Brandel.
22.15 Gramophoonmuziek.
22.20 Piano-recital door W. Eggink (vervolg).
22.35 Voordracht mevrouw Rachel-brandel.
22.50 Dansmuziek (gramophoonplaten).
23.00 Sluiting. Wilhelmus.

ZEESEN (Azië-programma).

DJB: 19,74 meter.
DJN: 31,45 meter.
DJA: 31,38 meter.
18.30 Lichte muziek.
19.30 Nieuws in het Engelsch.
19.45 Lichte muziek.
20.30 Sluiting.
20.35 Opening. Duitsch volkslied. Programma-overzicht.
20.45 Nieuws in het Duitsch.
21.00 Uitzending voor de jeugd.
21.30 Nieuws in het Engelsch over DJA, in het Nederlandsch over DJN en DJB.
21.45 Actualiteiten. Radio-reportage.
22.00 Vier balladen op. 10 van Joh. Brahms. Aan de piano: Rudolf Mosler.
22.15 Van Beethoven-programma: 1. Pianoconcert e. kl. t.; 2. Symphonie no. 7, a gr t. Soliste: Elly Ney.
23.30 Sluiting.

B. B. C. (Londen via Daventry).

TWEE VAN DE ZENDERS:
G.S.J. 13,93 meter.
G.S.G. 16,86 meter.
G.S.F. 19,82 meter.
G.S.E. 25,29 meter.
G.S.B. 31,55 meter.
18.30 Big Ben. Het Victor Olof-Sextet.
19.00 Orgel-recital door Albert Taylor.
19.30 Greenwich tijdsein. Causerie door H. V. Hodson.
19.45 Bath-Pump-Kamerorkest.
20.30 Nieuwsberichten.
20.45 The Leeds Midday-recital.
21.15 Sluiting.
21.30 Big Ben. Avonturen van Jack en Jill.
22.05 Gramophoonmuziek.
22.15 Causerie door E. Gillett.
22.30 His Majesty's Royal-Band.
23.30 Werken van Händel.
24.00 Greenwich tijdsein. Nieuwsberichten.
0.15 Dansmuziek.
0.30 Sluiting.

WAAR LOGEEREN WIJ

op reis of gedurende de vacanties?

BANDOENG:

BADHOTEL
„RUSTOORD" Tjimindi
Dichtbij Bandoeng

Zwembassin en Tennisbaan in grooten, lommerrijken tuin.
Het adres voor weekeind en vacanties in de bergen.

BANDOENGAN

HOTEL PENSION DE ARK
TELF. 12

Het aangename Riviera klimaat Onze comfortabele compartimenten en onze hygiënische zeer gevariëerde bekende goede tafel, maken „De Ark" zeer geschikt voor herstellenden.

BATAVIA-CENTRUM:

DAENDELS — HOTEL
Koningsplein Oost 16 — telf. 908 Wl.
Batavia-Centrum.

Billijke tarieven
Europeesche Chefkok.

DJOCJA:

GRAND HOTEL DJOCJA
Telf. Nos. -- 10 -- 30 -- 364.
DJOCJA

Het beste hotel ter plaatse. Kamers met eigen gemakken en kuipbaden.
Gerenommeerde tafel.

GAROET:

Grand Hotel „Villa Dolce"
GAROET.

Eerste rangs berghotel.
Zwembad, tennisbaan, kinderspeelplaats en lommerrijken tuin.

KOPENG:

HOTEL „KOPENG"

boven Salatiga 4500 voet boven zee – 1½ uur van Solo en Djocja 1 uur van Semarang.

Alle kamers met aparte gemakken. Zwembad—Lido — Golfterrein - Tennisbanen - Biljart - Haardvuur. Speciale weekeind-tarieven.

LEMBANG:

Grand-Hotel Lembang
Telef. 10

4200 voet hoog
20 minuten van Bandoeng
50 kamers
2 tennisbanen

MALANG:

PALACE HOTEL
Aloon-Aloon — Telf. 26 — Malang.

75 ruime kamers, gerenommeerde tafel, centrale ligging.
Gezellig en Goedkoop.

PENGALENGAN:

HOTEL-PENSION ANITA HOEVE
PENGALENGAN
MALABARWEG TEL. 50

POERWOKERTO:

BATOERADEN
Hotel en Vac.-oord (Tel. Pkt. 120)
14 K.M. van Pkt. — 2600 voet.
Ruime kamers m. gesl. voorgal., str. water, electr. licht. Riant uitzicht op de laagvlakte tot aan zee. Tennisbaan. Zwemgel. Biljart. Prachtige omgeving. Prima keuken. Billijk.
659—1936

POERWOREDJO:

HOTEL FRANKEN
Telf. no. 40 — Poerworedjo
Telegram adres-franken
Hoog en gunstig gelegen in het centrum van de stad.
Biljart- en Leeszaal
Billijk & Goed.

SALATIGA:

GRAND HOTEL KALITAMAN
SALATIGA

Schaduwrijke tuin! Zwemmen in het zwembad „KALITAMAN".
Vraagt onze speciale Weekeind- en Vacantie-tarieven.

SARANGAN:

GRAND HOTEL SARANGAN
Postadres: Sarangan (Madioen), Telf. No. 1.
Telegramadres: Vick, Sarangan.
4500 voet boven zee, met bosch en meer.

SEMARANG:

Hotel du Pavillon
BODJONG — SEMARANG.
Semarangs Eerste-Rangs Hotel In het centrum der stad.
Bekend door zijn gerenommeerde keuken.
Schitterende lobby. Vroolijke muziek.

SOLO:

HOTEL SLIER
Telf. 100 — Interl. No. 2 — Solo.
Het hotel met de „oudste" en gunstigste reputatie en de „nieuwste" accomodatie.
Kamers voorzien van telefoon, koud en warm water.

TAWANGMANGOE:

HOTEL TAWANGMANGOE
VILLA ZONNEHEUVEL 4200 VOET HOOG.

10 Minuten van het Sportpark, Garage, Stroomend Water, Prima Tafel.
TELF. KARANGANJAR 11 — 1.

TOSARI:

GRAND HOTEL TOSARI
6000 VOET BOVEN ZEE

Lieflijke dalen, Schitterende wandelingen en bergtochten en onvergetelijke vergezichten.
Sterk verlaagde prijzen.

WONOSOBO:

Grand Hotel Diëng
Wonosobo — Telf. 39

Koel klimaat
Gerenommeerde keuken.
Billijke tarieven.
Het hotel voor Uw weekend.

BOHEEMSCH KRISTAL

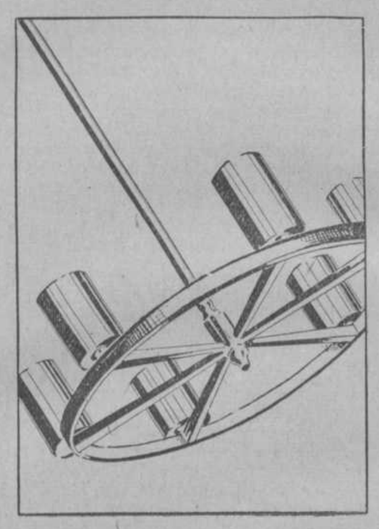
Een keurcollectie sier'ijke en billijk geprijsde voorwerpen, die Uw huis gezellig maken en als verjaardagsgeschenk zeer op prijs gesteld zullen worden door vrienden.

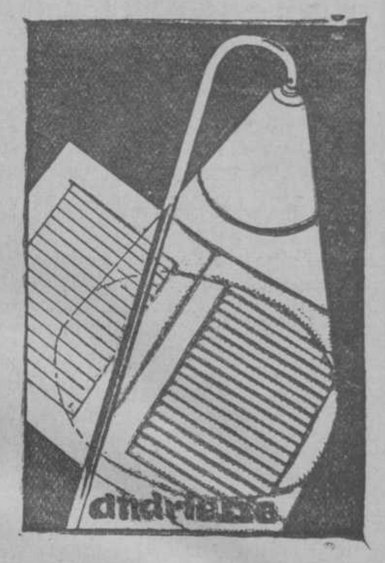
BODJONG - DOEWET — SMG.

N. V. ANDRIESSE

HOUTEN LAMPKROON

Sierlijke modellen in diverse stijlen. 2, 3, 4, 5, 6 of meer lichtpunten, gezellige verlichting, schitterende afwerking vanaf *f* 17.50.

ZOEKLICHT LEESLAMP verstelbare lichtbundel keuze uit 60 heerlijke kleuren. Een weldaad voor Uw oogen. Lang snoer.

Ook in nikkel ..... *f* 10.—

De collectie TAPIJTEN, *waaruit U kunt kiezen, is eenig in Midden-Java.*

PERZISCH-MACHINAAL-GEWEVEN.

als echte Baluchistans, enz.:
65 × 100 c.m. ..... *f* 5.50
130 × 130 c.m. ..... *f* 15.—
200 × 300 c.m. ..... *f* 40.—
Grooter maten voorradig

TAPESTRY en BOUCLÉ vloerkleeden. De eerste in moderne kleurcombinaties de prijs voor 220 ×250 c.m. ..... *f* 17.50
Bouclé, diverse genres, ijzersterk vast weefsel, sieraad voor Uw huis, 160 × 220 c.m. ..... *f* 25.—

AXMINSTER KARPETTEN in groote sorteering, moderne dessins, soliede, kleurecht, 180 × 270 c.m. ..... *f* 27.50

DIVANKLEEDEN in allerlei soorten, ook fijne moquette weefsels, warme kleuren:
150 × 270 c.m. ..... *f* 22.50

COCOSWEEFSEL, uitstekend geschikt voor de eetkamer, diverse grootten vanaf ..... *f* 5.50
Grootte 225×325 c.m. ... *f* 30.—
Groote keuze uit moderne dessins in dit genre.

BEDKLEEDJES, een nieuwe zending ontvangen in leuke dessins vanaf ..... *f* 1.75

* * *

VOOR LIEFHEBBERS VAN IETS APARTS: CHINEESCHE TAPIJTEN

Prachtstukken, dik weefsel van onverslijtbare kwaliteit, heerlijke bloempatroons op rustig fond.

ANTIEKE ROYAL BOCHARA

Perzische tapijten, gewaarborgd echt van een onvergankelijke schoonheid.

7 1006

EEN PROEF BEHOEFT NIET DUUR TE ZIJN

Van vele soorten kruiden leveren wij ook kleinere verpakkingen. Onze 35-jarige ervaring waarborgt kwaliteit en samenstelling. Verkr. teg: *Aambeien* f 5.— en 3. *Aamb. olie* f 1.25 *Nierzickte* (eiwit, nier en nierb. ontst., troebele afscheid. enz). 6. en 3. *Niersteen en gruis,* ook blaassteen 6. en 3. *Slankheidskr. v. dames,* zeer zuiv. en *niet* lax. 5. en 3. *Rheum. en Jicht* 5. en 7.50 *Bloedzuiv. kr.* teg. puisten galjeuk, steenpuisten enz. 5.- en 7.50 *W. vloed* 3. en 5. *Exceemolie* 2.50 *Obat Seriawan* teg. diarrhee en ouvold. spijsvert. 0.90 en 2.50 *Maagzwoer* 2.50 en 5. *Ind. Spruw* 2.50 en 5. *Amoeb. en bac. dysenterie,* ook dikkedarmonst. 3. en 5. *Malaria* 5. en 7.50 *Galsteen* 5. *Gonorrhoe* 5. en 7.50 *Suikerz.* 7.50 en 10. *Maagstoorn.* 3. en 1.50 *Zenuwzwakte* 5. *Djamoe* (djampee) *Oesoes* teg. div. ingewandsz. 2.50 en 5. *Sex. Zw.* 7.50 *Haarolie* teg. uitval, roos enz. 1.25 *Seriawanolie* 1.75 (mondspruw) *Aderverkalk.* en verh. bloeddr. 3. en 6. enz. prijsl. gratis. Te *Semarang* en *Djocja:* Apoth. J. van Gorkom & Co, *Solo:* Apoth. Berg, *Madioen:* Drog. de Vijzel, *Pekalongan:* Pekal. Apoth. *Tegal:* Drog. Labora, *Cheribon:* Apoth. Slamet. IND. KRUIDENH. MEVR. A. FRANSZ BAT.-C. 62—1061

EEN GEVOELIG WEERZIEN.

Dat gaf een opschudding aan boord van „De Uitkijk"! De kapitein liet onmiddellijk stoppen, en als kapitein Dynamo Miepsie niet had tegengehouden, dan zou zij zoomaar over boord op Mikkie's machine zijn gesprongen. De valreep werd neergelaten en kapitein Dynamo en Miepsie holden naar beneden. „O Miepsie, wat ben ik blij dat ik je gevonden heb en u ook kapitein, en...."

„....Ahem-hmm, pardon kapitein!" zei Mikkie verlegen terwijl hij in de houding ging staan en den militairen groet bracht. „Hier piloot Mikkie Muis, rapporteert dat hij de geheimzinnige „S", een onderzeeër met magnetische klauw tot zinken heeft gebracht en den kapitein, dokter Aasgier gevangen heeft genomen met zijn bemanning! Nog iets van uw orders, kapitein?"

„Ja zeker, kom gauw hier, ik wil de eerste zijn om de hand te drukken en je geluk te wenschen met je kranig gedrag!" zei kapitein Dynamo hartelijk. „Niks hoor, u kunt wachten kapitein; ik wil de eerste zijn, ik heb het meeste recht!" riep Miepsie uitgelaten; „ik heb veertien dagen lang naar hem gezocht en dacht u nu dat iemand me kan beletten om hem het eerst te begroeten; stel je voor!"

„O Mikkie, wat was ik ongerust en wat heb ik 'n angsten om je uitgestaan; ik dacht dat ik je nooit weer zou terugzien; waar ben je geweest, wat heb je uitgevoerd, waar kom je vandaan?" „Laat me even op adem komen Miepsie, je drukt me bijna plat!" riep Mikkie lachend. „Sjonge, aan dat weerzien schijnt geen einde te komen, het lijkt wel of ze elkaar in geen jaren hebben gezien!" dacht Hilarius, beneden in de cockpit.

(Copyright voor Java „De Locomotief").

FEUILLETON

De Ridder

Naar het Engelsch

van

M. G. RATH.

23).

„Het is te laat, John," zei hij bitter.

„Ik heb je gewaarschuwd."

„Dat weet ik. Maar wat kan ik doen?"

„Je hart uitstorten voor haar. Haar alles zeggen."

„En haar verliezen?"

„Als je 't haar vertelt blijft de mogelijkheid, dat je haar behoudt, als je blijft volharden in je houding van nu, blijft die mogelijkheid niet eens bestaan. Dan komt de ontknooping eenmaal onvermijdelijk."

En er is nog iets: je hebt dien jongen een fiert genoemd. Maar dat is hij niet. Hij is een eerlijk man. Deze brief is het duidelijke bewijs dat hij je niet persoonlijk aanvalt. De klerken van het verkoopbureau zullen natuurlijk over dien huizenverkoop spreken. Binnen een paar weken weet de heele stad het."

„John, het geld dat Betty voor dat vast goed betaald heeft, gaat er nog eens in. Ik heb haar gezegd, dat zij ze moest koopen en dat ik ze zou laten herstellen in alle opzichten. Zij wilde het graag. Zij wil graag verbeteren en goed doen en ik heb haar geholpen op deze manier. Alleen kon ik haar niet vertellen, dat een gedeelte van mijn inkomsten uit die — die gebouwen komt.

Wij hebben een tijd geleden in de stad rondgereden en toen vertelde ze mij wat zij voor Bannister wilde doen. En ik heb haar de vrije hand gegeven. Haar geld is haar onbezwaarde eigendom. Ze kan er mee doen wat zij wil —"

„Maar de waarheid, de werkelijke staat van zaken. Dat is voor haar van veel grooter belang, David, dan duizenden millioenen.

Doch.... er is misschien nog een uitweg: Ze heeft altijd naar Frankrijk willen teruggaan. Laat haar gaan; en — maak hier volkomen schoon schip in den tijd, dat ze weg is."

„Daar denkt ze nu niet meer aan. Ze gelooft dat Bannister haar noodig heeft. Zij heeft er zich een ideaal van gemaakt. Het was een fout van me, haar hier te brengen."

„Neen — dat was het niet. Je fout was, dat je haar blind hier hebt gebracht. — Maar' wat denk je nu te doen tegenover Cathewe?"

„Ik zal hem zijn nek breken!" riep Mansfield met zijn vuist op zijn knie slaand. „Dat zul je niet uit mijn hoofd krijgen. En ik zal je zeggen waarom." — En hij vertelde Maddox het voorval aan boord van het stoomschip in Liverpool.

Terwijl hij naar dat ongelooflijke verhaal luisterde, sloegen vrees en droefheid den dokter om het hart. Dus dat was het! De jongen had Betty lief — was hierheen gekomen om haar te winnen. En zijn woede en verontwaardiging over Mansfield's euveldaden hadden hem een anderen weg doen inslaan.

Nancy! Zijn zachte gevoelige, lieve dochter .... Nancy, die zijn scherpe, liefhebbende vaderoogen lazen als een open boek — zijn dochter. Het resultaat van al deze wonderlijke acties en reacties zou voor haar een gebroken hart zijn.

Hij stak Cathewe's brief weer in zijn zak en stond op.

„David — je gaat dien strijd verliezen. En je gaat óók je dochter verliezen. Je hebt donkere, moeilijke, gevaarlijke omwegen gekozen, waar je een rechten, duidelijken weg had kunnen gaan, die vóór je lag. Mijn patienten wachten op me. Ik moet nu gaan."

„John — wat zal ik doen?"

„Spreek open met haar, kerel! Vertel haar waarom je de idiote comedie van dien huizenverkoop hebt gespeeld. Zeg haar, dat je dat gedaan hebt omdat je bang waart haar te verliezen, om je figuur voor haar te redden. Zeg haar de waarheid. Vertel haar, dat je jaren lang voor jezelf alleen geleefd hebt — als een monument van zelfzucht. Vertel haar dat je geld verdiende van krotten en kroegen in de achterbuurten van de stad, omdat je alle begrip voor moraal verloren hadt. Dat je er niets om gaf, wat voor menschen die huizen bewoonden en wat ze er uitvoerden, als ze je maar betaalden. Vertel haar dat je eerlijken, armen menschen geld afhandig hebt gemaakt door wettige trucs. Vertel haar, dat je haar moeder vergeten hadt. Lieve God! Weet je niet dat een vrouw je altijd vergeeft, als je haar maar alles zegt? En dat ze nooit vergeven als het verhaal haar bereikt door derden?

Je hebt misschien het idee, dat ik bedoel, dat je voor haar moet kruipen?

Onzin! Vertel het haar met opgeheven hoofd. Je schamen is niet kruipen — het is: den moed hebben te erkennen, dat je verkeerd hebt gedaan. En als je haar dan toch verliest — doe dat dan als een sportsman."

En met groote stappen liep de dokter het huis uit.

Mansfield was woedend. Met een kwaad gebaar van nijd en dreiging tegen het Lot dat zich tegen hem scheen te keeren van alle zijden, liep hij naar de deur en sloot die af.

Hoeveel malen liep hij van den haard naar den muur en weer terug? Honderd maal? — Twee-honderd maal?

Tot op dit oogenblik had hij dien verkoop in de stad beschouwd met een zekeren humor. Als de tijd gekomen was, zou hij Betty haar geld met volle maat teruggeven. Was dat niet genoeg? Wat had dat vervloekte Bannister daarmee te maken? Gaf hij haar niet wat zij wenschte, al was 't dan ook op zijn manier? Waren de aannemers niet reeds bezig met voorbereidende maatregelen voor een pijpaanleg naar de munitiefabriek, die die fabriek volkomen veilig zou maken?

Maddox was gek. Hij overdreef dolzinnig.

Betty telefoneerde, dat zij bleef koffiedrinken in het Roodekruis-gebouw, zoodat haar vader dus alleen moest eten. En dat was maar goed ook. Hij was in een stemming, die hem naar eenzaamheid deed verlangen.

Op zijn fabrieken had hij dien middag op iedereen en alles iets aan te merken. Dat was zóó iets ongewoons, dat zich dadelijk het gerucht verspreidde, dat hij geld verloren had op de beurs.

En altijd en overal ontmoette hij het spoor van dien Cathewe! Hoe vaak had hij al dien dag vervloekt, waarop hij ingegaan was op de dwaasheid van dien kerel — in plaats van een deksteward te roepen en hem te laten verwijderen.

Tegen vijven liep hij zijn club binnen en besloot daar te dineeren. Hij was nog steeds woedend en wilde zijn dochter niet ontmoeten vóór hij zichzelf weer volkomen meester was. Maar hij bracht een paar nieuwe boeken en een doos bonbons mee naar huis, die hij voor haar deur zette.

Hij was nu zoover, dat hij een weg voor zich zag, dien hij volgen wilde, zonder nog naar overdreven dwazen te luisteren. Hij was nu begonnen de wonde plekken in zijn systeem te genezen en zijn vrienden plaatsen problemen op zijn weg, die hij niet oplossen wilde. Wat deed het er in godsnaam toe, hoe hij zijn doel bereikte — als hij het maar bereikte?

Wat zou Bannister geweest zijn zonder David Mansfield? Hij had schepen in de haven gebracht en treinen op het stationsemplacement en bankbiljetten in de loon-enveloppen.

In elke Amerikaansche stad van tweede of derde grootte, zijn buurten die vroeger welvarend waren, doch dit nu niet meer zijn. De onvaste natuur van den Amerikaan bouwt de eene buurt naast de andere, naarmate dat in zijn kraam te pas komt. Er is niet veel gevoel in zijn systeem van woningbouw. Hij wil altijd het beste hebben; en als er iets beters is te vinden dan het huis, dat hij bewoont, en zijn inkomsten staan het hem toe, dan verhuist hij naar dat betere.

Maddox echter was niet van dat slag. In het huis, dat hij bewoonde, hadden zijn vader en grootvader (de laatste was kapitein van de binnenvaart geweest) ook gewoond. Het was gebouwd van kalksteen, die door den tijd bleekgrijs geworden was. Geen millioenen zouden hem naar Metropole-Hill hebben kunnen trekken.

In het district der groote meren zijn duizenden zulke huizen, breed, vierkant, prettig te bewonen. Het huis van dokter Maddox stond in een parkachtigen tuin met zwaar geboomte: eschdoorns, olmen en beuken. Ook de schuur, die er bij hoorde, was van kalksteen. De zolder er van, eens geurig van klaver en hooi, stond nu vol onderdeelen van oude rijtuigen. De schuurruimte zelf was tot garage ingericht — nog niet eens langen tijd. Maddox was er vijftien jaar geleden toe overgegaan, omdat hij toen eindelijk inzag, dat benzine hem sneller bij een spoedeischend geval kon brengen dan zijn paard.

Maddox had een goed inkomen, maar het was een inkomen, waarvoor hij geregeld moest werken. Hij maakte een vijftienduizend dollar per jaar en gaf er de helft van weg. Hij was zorgeloos, slordig bijna — niet in zijn verplichtingen jegens anderen, maar in die jegens zichzelf. Nooit viel hij de menschen lastig om betaling van zijn rekeningen, als hij wist dat betalen hun moeilijk viel. Hij bracht Nancy, die voor hem boek hield, telkens tot wanhoop; zij wist letterlijk nooit, waarop ze kon rekenen.

Hij stopte voor het trottoir en stapte uit. Hij hoopte maar, dat er geen patiënten in de wachtkamer zouden zijn. Hij had nu geen zin in polsen voelen en tongen bekijken. Zijn eigen hart klopte nu onrustig.

Nancy! Hij had niet al die jaren voor niets menschelijke wezens bestudeerd. Nancy hield van dien jongen. Misschien wist ze het zelf nog niet goed. En nu zou haar hart doodelijk gewond worden; en al was haar vader nog zoo'n goed en gewillig dokter — die wond zou hij niet kunnen genezen. O, hij kende het kind. Als de slag kwam, zou ze haar hoofd hoog houden. Zij zou haar leven verder leven zonder dat de wereld iets merkte van haar pijn. Zelfs haar moeder zou het niet merken. Maar alleen op haar kamer — zou ze schreien, hartbrekende snikken, die ze zou smoren in haar kussen!

Dat was het dus! Het geheim ontsluierd. Cathewe had Betty liefen was naar Bannister gekomen met — wat gewone menschen, zouden noemen — een wanhopig plan: zich op te werken tot een belangrijke persoonlijkheid. Maar hij had het gedaan, had het bereikt met veel inspanning en Ausdauer; en tegelijkertijd had hij een kloof zoo wijd en diep als de Atlantische Oceaan tusschen zichzelf en Betty Mansfield gegraven, een gevoelige, geestige, ridderlijke dwaas, met een wonderlijke hardheid onder zijn zachte uiterlijk. Onverbiddelijk — en toch kon hij indirect Mansfield waarschuwen tegen het gevaar van dien huizenverkoop!

Maddox streek wild met zijn vingers door zijn baard, toen hij het bestrate tuinpad opliep naar zijn voordeur. De wachtkamer was leeg. Gelukkig. Hij had nu boven alles behoefte aan een pijp in zijn werkkamer. Hij moest deze zaak overdenken en van alle kanten bekijken. Maar hij had het vuur nog niet aangestoken toen Nancy, kwam binnen.

„Heb je die markies besteld?"

„Markies?"

(Wordt vervolgd).

Frankrijk's Beroep op Italië en Abessinië.

Heeft Engeland den Negus Gepolst over Aanvaardbare Voorwaarden?

Ras Imru's Leger Verslagen aan Takkaze

Lofdicht op Mussolini van d'Annunzio.

Abessinië sinds onheugelijke tijden Romeinsch, evenals Gallië, Dacië en Afrika van Scipio.

De Zware Veldslag in Tembien.

Rome, 3 Maart (Reuter). — De Italiaansche verliezen in den slag in Tembien hebben bedragen 30 officieren, 450 blanke onderofficieren en soldaten en 110 inheemsche soldaten, gedood of gewond. Twee vliegtuigen worden vermist.

Een communiqué dat uitgegeven werd na de zitting van het kabinet meldt dat op 18, 19 en 20 Maart te Rome een conferentie plaats heeft van Mussolini, Schuschnigg en Gömbös.

Het communiqué uit zijn voldoening over het besluit van het Amerikaansche Congres geen embargo in te voeren op olie en andere grondstoffen, „waardoor de zaak van den wereldvrede een belangrijke dienst wordt bewezen."

Transocean seint uit Addis Abeba dat de stilte in gezaghebbende kringen ten aanzien van de nederlaag van Abessinië op het Noordelijk front wordt verklaard door het feit dat de keizer reeds op 20 Februari van Dessië vertrok om persoonlijk het bevel over de Noordelijke legers over te nemen.

De keizer moet thans zijn bestemming Quoram reeds hebben bereikt.

Volgens niet bevestigde geruchten uit Harrar zijn de Italianen in den sector van Neghelli tot den aanval overgegaan; zij zouden reeds den pas van Adola hebben bereikt, welke echter nog in Abessinische handen is.

RICKETT TE ROME!

Havas seint uit Londen dat financieele kringen van meening zijn dat Rickett waarschijnlijk de Italiaansche regeering zal aanbieden te participeeren in de olie-concessie. Zij voegen hier aan toe dat Rickett waarschijnlijk door de Italiaansche autoriteiten is uitgenoodigd.

POLSTE ENGELAND DEN NEGUS?

Transocean seint uit Asmara dat de laatste Abessinische posities zijn gevallen. Na een hevigen strijd van drie dagen brachten de Italiaansche troepen in de streek van Scire het leger van Ras Imru ter sterkte van 30.000 man een vernietigende nederlaag toe.

Gemeld wordt dat de Abessiniërs in vollen aftocht zijn over de Takkaze en worden achtervolgd door Italiaansche bommenwerpers.

Reuter seint uit Londen dat de berichten dat Engeland den keizer van Abessinië gepolst zou hebben of hij bereid is vredesonderhandelingen te openen en welke voorwaarden hij bereid is te aanvaarden, in gezaghebbende kringen te Londen worden ontkend.

Het is bekend dat de Britsche militaire attaché in Abessinië in nauw contact is geweest met den negus en herhaaldelijk te Londen rapport heeft uitgebracht.

Reuters diplomatieke correspondent verklaart dat het slechts voorzichtigheid kan zijn geweest dat Engeland heeft getracht aanwijzingen van den negus te verkrijgen, alvorens het de Fransche suggestie om een beroep te doen op de oorlogvoerenden onderhandelingen te openen, ondersteunde.

HELDHAFTIGE STRIJD DER ABESSINIËRS.

Rome, 2 Maart (Transocean). — Volgens telegrammen uit Asmara trad de tweede slag in Tembien Vrijdag jl. zijn beslissend stadium in, toen het uit het Noorden oprukkende inheemsche legercorps de krachtig versterkte Abessinische positie op den 1800 meter hoogen Work Amba (Goudberg) bestormde.

Bij het inheemsche corps ingedeelde Bersaglieri en Zwarthemden slaagden erin den top van den berg onopgemerkt te bereiken en den vijand na een hevigen strijd van man tegen man te verdrijven.

Ondanks het voortdurende bombardement door artillerie en vliegtuigen, waardoor zij bij honderden werden neergemaaid, trachtten de Abessiniërs steeds opnieuw de positie te heroveren, doch zij waren ten slotte gedwongen terug te trekken met achterlating van 3000 dooden, waaronder 6 hooge officieren, o.a. een der dappersten van Ras Kassa's leger, Dedsjasmatzj Beyene. Als Italiaansche verliezen op dezen dag worden opgegeven 500 dooden.

Het derde legercorps had intusschen de Gheva-linie bereikt en viel den terugtrekkenden vijand in den rug aan.

De operaties duurden Zaterdag geheel conform het plan de campagne voort en werden gisteren met succes beëindigd.

Gemeld wordt dat de afdeelingen van het leger van Kassa, die erin slaagden door de Italiaansche linies heen te breken, thans overhaast vluchten door de dalen van het Tembien-district in de richting van de Takkaze-rivier.

Zij worden op meedoogenlooze wijze vervolgd door de Italiaansche bommenwerpers, die steeds grootere bressen in hun gelederen slaan.

De sterkte van het vernietigde leger van Ras Kassa wordt door den oorlogscorrespondent van de *Gazetta del Popolo* op ruim 40.000 man geraamd.

De Italiaansche officieren, die bevel voerden over de troepen, die aan de jongste actie hebben deelgenomen, zijn eenstemmig van oordeel, dat de Abessiniërs heldhaftigen tegenstand hebben geboden en zich slechts stap voor stap hebben teruggetrokken.

Abessinische troepen, waaronder zich verscheidene regimenten van de keizerlijke garde bevonden, die op weg waren naar het Noordelijk front, werden 50 K.M. bezuiden Quoram door twee eskadrilles bommenwerpers aangevallen en leden zware verliezen.

De van verkenningsvluchten terugkeerende Italiaansche vliegers bevestigen, dat de troepen van Ras Kassa practisch vernietigd zijn.

Volgens de Italianen is het hoogstwaarschijnlijk, dat de Negus zelf zich bij het leger van Ras Kassa bevond, toen dit verslagen werd.

EEN VERRADER IS BLIJ.

Het nieuws van dit belangrijke succes der Italiaansche wapenen werd met groot enthousiasme ontvangen, niet alleen te Asmara, doch ook te Makalle, de residentie van Ras Gugsa.

Deze verrader, die tot dusverre nog steeds vreesde dat Abessiniërs het Italiaansche leger aan het Noordelijk front ten slotte toch nog zouden verslaan, organiseerde onmiddellijk na het vernemen van de Italiaansche overwinning groote feestelijkheden. Zijn vreugde nam nog toe toen hij vernam, dat zich onder de bevelhebbers der verslagen troepen, verscheidene van zijn persoonlijke vijanden bevonden.

Het Italiaansche hoofdkwartier is vol vertrouwen, dat de tweede slag in Tembien van beslissenden invloed zal zijn op het resultaat van de Abessinische campagne en eenige militaire waarnemers verklaren zelfs, dat de militaire operaties aan het Noordelijk front binnen enkele dagen zullen zijn geëindigd.

Reuter meldt uit Addis Abeba, dat de 40-ste verjaardag van de overwinning bij Adoea werd herdacht door middel van een herdenkingsdienst in de St.-Georges-kathedraal en het afschieten van 40 op de Italianen veroverde kanonnen.

Opdat meer levensmiddelen naar het front kunnen worden gezonden heeft de Aboena gelast, dat de non-combattanten de eerstvolgende acht dagen uitsluitend water en brood zullen gebruiken.

LOFDICHT VAN ANNUNZIO.

Transocean seint uit Rome, dat ter gelegenheid van de herdenking van den slag bij Adoea in 1896 Gabriele d'Annunzio een gedicht heeft opgedragen aan Mussolini, dien hij zoowel zijn ouderen als zijn jongeren broeder noemt.

In dit lofdicht zegt d'Annunzio o.a.: „Abessinië is sedert onheuglijke tijden Romeinsch geweest, evenals het Gallië van Julius Caesar, het Dacië van Trajanus en het Afrika van Scipio.

De duidelijke Latijnsche wil schijnt te ontbreken in een Europa, dat wederom een witte os van Jupiter is geworden.

Zij geprezen, o leider, omdat gij aan Rome hebt teruggegeven het Italië, dat was voorbestemd het hare te zijn".

Addis Abeba, 3 Maart (Reuter). — De Abessinische regeering beschouwt de beweerde Italiaansche overwinningen als verdichtsels. Zij verklaart dat de Abessinische troepen, hoewel zij vrij ernstige verliezen leden, verre van vernietigd zijn. Het ware juister te zeggen dat de legers van Kassa, Seyoem en Mulu Gheta tegenover een veel sterkeren vijand een strategischen terugtocht ondernamen. Dat een der Abessinische legers zou zijn omsingeld, wordt categorisch tegengesproken. De Negus leidt de operaties persoonlijk; deze worden uitgevoerd „in de beste Abessinische tradities".

Reuter seint uit Genève dat in een bijeenkomst van de Fransche en de Engelsche delegaties overeenstemming werd bereikt inzake den tekst van een Fransch beroep op Italië en Abessinië waarin er bij beide landen op aangedrongen wordt de vijandelijkheden te staken en onderhandelingen te openen, terwijl een spoedig antwoord wordt verzocht.

De tekst van dit Fransche voorstel werd des middags met algemeene stemmen goedgekeurd door de commissie van dertien, waarna de zitting werd verdaagd tot 10 Maart in afwachting van de antwoorden.

De subcommissies der experts zullen in den tusschentijd bijeenkomen en de middelen tot toepassing van het olie-embargo overwegen, wanneer ten slotte hiertoe wordt besloten.

Genève, 3 Maart (Transocean). — In verband met de vredespoging van de commissie van dertien legt men er in Italiaansche kringen den nadruk op dat de Italiaansche regeering een eisch tot onmiddellijke stopzetting van de vijandelijkheden zou beschouwen als een onaanvaardbare interventie ten gunste van Abessinië.

Genève, 3 Maart (Reuter). — Vele teksten werden opgesteld doch weer terzijde gelegd, alvorens die welke Flandin in de commissie van dertien voorstelde, in beginsel werd goedgekeurd.

Bij de indiening verklaarde Flandin dat de Fransche regeering voornamelijk belangstelt in het welzijn van den Volkenbond en het beste middel om dit welzijn te bevorderen is: het tot stand brengen van vrede.

Sancties en tegen-sancties verhoogen slechts de onrust.

Er bestaan nu iets betere vooruitzichten op vrede, aldus vervolgde Flandin, weshalve hij de hoop koestert, dat Mussolini het voorstel niet zal beschouwen als te zijn nadeelig voor zijn prestige, in verband met de jongste militaire successen.

De algemeene indruk is, dat Italië het voorstel-Flandin met beperkingen aanvaardt.

Rome, 3 Maart (Reuter). — De regeering heeft besloten tot instelling van een uitgebreid systeem, waardoor zij toezicht krijgt op de spaargelden der bevolking en op de financieele transacties van groote instellingen. De organisatie geschiedt onder toezicht van een door Mussolini gepresideerde ministerieele commissie.

Londen, 3 Maart (Eigen Dienst). — Het voorgestelde beroep van den Volkenbond op Italië en Abessinië om de vredesonderhandelingen te openen, werd hedenmiddag tijdens een kortstondige zitting van den Volkenbondsraad zonder de Italiaansche delegatie, thus in de commissie van dertien, en vervat in de volgende resolutie, aangenomen.

„De commissie handelend krachtens het mandaat, dat haar den 19en December door den Volkenbondsraad werd verstrekt, richt zich hierbij tot beide oorlogvoerende mogendheden met het dringend beroep, onmiddellijk binnen het raam van den Volkenbond en in den geest van het Covenant, onderhandelingen te openen, teneinde te komen tot staking der vijandelijkheden en tot herstel van den vrede. De commissie van dertien zal den 10en Maart a.s. wederom bijeen komen, teneinde van de antwoorden der Italiaansche en Abessinische regeering kennis te nemen."

De Britsche Defensieplannen.

Vernieuwing van de vloot, bouw van kruisers, versterking luchtvloot, moderniseering van leger.

De Kosten nog Niet te Ramen.

Londen, 3 Maart (Reuter). — Het defensie-witboek is gepubliceerd en bevat de mededeeling dat in 1937 een begin zal worden gemaakt met de vernieuwing van de vloot. In 1937 zullen twee slagschepen op stapel worden gezet. Voorgesteld wordt het aantal kruisers uit te breiden tot zeventig, waarvan er vijf op stapel zullen worden gezet nog in dit jaar.

De bestaande schepen zullen gemoderniseerd worden. De torpedobootjagers en de onderzeebooten zullen geleidelijk door nieuwe schepen worden vervangen.

Er zal een nieuw vliegkampschip worden gebouwd terwijl voorts het luchtwapen der vloot belangrijk zal worden uitgebreid; voorts zal de sterkte van het personeel der marine binnen een jaar met zesduizend man worden vergroot.

Het leger zal grondig gemoderniseerd worden en worden uitgebreid met vier bataljons infanterie.

De sterkte in eerste linie der luchtmacht zal worden uitgebreid tot 1750 vliegtuigen.

Het witboek vermeldt voorts uitgebreide plannen ter vergrooting van de munitiefabricage. De munitiefabrieken zullen worden uitgebreid of nieuwe zullen worden gebouwd, terwijl ook bestellingen zullen worden geplaatst bij firma's, welke tot dusver nog geen oorlogsmateriaal vervaardigden.

Hieraan wordt toegevoegd dat elke poging om in dit stadium de kosten van de uitbreiding der defensie te ramen, voorbarig zou zijn.

Ten slotte wijst het witboek er op dat de internationale situatie op het oogenblik niet is verergerd doch dat Engeland zijn verdedigingsmaatregelen moet uitbreiden teneinde zijn rol bij de nakoming der collectieve verplichtingen te kunnen blijven vervullen.

Een Eigen Dienst-telegram meldt nog: Ter verklaring van de redenen welke Engeland nopen zijn defensie zoo te versterken, refereert het witboek aan Engeland's groote verantwoordelijkheid over een groot deel der wereld en ter illustratie hoe op een gegeven moment een beroep op die defensie kan worden gedaan, verwijst het naar de situatie in de Middellandsche Zee, zooals deze in Augustus van het vorig jaar ontstond. Het is daarom van essentieel belang, dat de verhouding van onze strijdmachten — aldus vervolgt het witboek — tot die van andere groote mogendheden zoo gunstig blijft, dat wij in staat blijven, onzen invloed en ons gezag in internationale aangelegenheden te doen gelden, indien deze aangelegenheden ten nauwste met de bescherming van vitale Britsche belangen samenhangen.

In de tweede plaats is zulk een gunstige verhouding noodig om met succes een politiek van collectieve veiligheid te kunnen blijven volgen.

Belastingen in de V. S.

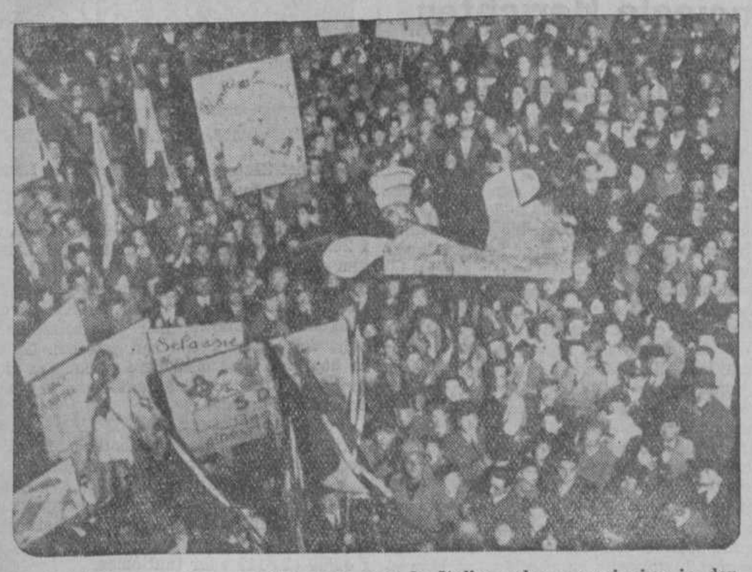
Voorstellen van Roosevelt; belasting op onverdeelde winst.

Washington, 3 Maart (Reuter). — Ingrijpende wijzigingen in het belastingstelsel, waarbij een invoering van belasting op onverdeelde maatschappij-winsten en intrekking van de geleidelijke opklimming van inkomstenbelasting van maatschappijen, worden geadviseerd door president Roosevelt in een boodschap aan het Congres.

De president verzoekt 620 millioen extra-inkomsten, hetgeen noodig is geworden door de ongeldigverklaring van de A. A. A. en door het aannemen van het wetsontwerp tot uitkeering van een bonus aan de oudstrijders ondanks het veto van Roosevelt.

President Roosevelt raamt dat de nieuwe belasting op onverdeelde winsten der maatschappijen 1614 millioen per jaar zal opbrengen in plaats van de 826 millioen uit de geleidelijk opklimmende inkomstenbelasting op maatschappijen.

De president verklaart dat een bedrag van 4600 millioen dollar aan onverdeelde winst aan de aandeelhouders wordt onthouden, waardoor tevens de regeering wordt benadeeld.

Na het bekend worden van 't bericht van de Italiaansche overwinning in den Amba Aradam, het bergmassief ten Zuiden van Makalle, trok een opgewonden menigte met vlaggen en plakkaten door de straten van Rome.

Accoord van Italië en Duitschland?

Betreffende Handhaving van den Status Quo van Oostenrijk.

Schuschnigg en Gömbös naar Rome.

Parijs, 3 Maart (Reuter). — De opvallende veronderstelling dat overeenstemming tusschen Duitschland en Italië is bereikt ten aanzien van Oostenrijk wordt naar voren gebracht door madame Tabouis in „l'Oeuvre" en door Pertinax in de „Echo de Paris". Beiden meenen dat de overeenkomst nog niet is onderteekend doch gemeld wordt dat Duitschland en Italië in deze overeenkomst het verlangen uitspreken den status quo van Oostenrijk voor een bepaald aantal jaren te eerbiedigen.

„l'Oeuvre" verneemt dat de overeenkomst verschillende regelingen inhoudt, welke ongunstig zijn voor de huidige Britsche, Amerikaansche en Fransche politiek.

Havas seint uit Weenen dat de autoriteiten categorisch het bestaan van een Italiaansch-Duitsche overeenkomst ontkennen.

Reuter seinde uit Rome dat op 18, 19 en 20 Maart te Rome een conferentie zal plaats vinden van Mussolini, Schuschnigg en Gömbös.

De Vlootconferentie.

Frankrijk bereid een vlootverdrag te onderteekenen.

Londen, 3 Maart (Reuter). — De Fransche delegatie op de vlootconferentie heeft toegestemd in de vaststelling van de maximum-tonnage van slagschepen op 35.000 ton en in de onderteekening van een vlootverdrag zonder Italië.

Engeland en Egypte.

Verdragsbesprekingen begonnen.

Londen, 2 Maart (Eigen Dienst). — De onderhandelingen ten behoeve van het sluiten van een Engelsch-Egyptisch Verdrag zijn heden geopend. Zooals wij reeds meldden, worden zij van de zijde van Engeland geleid door Sir Miles Lampson, den Hoogen Commissaris voor Egypte. De leider der Egyptische delegatie is Nahas Pasha; deze zeide in zijn openingsrede onder meer te hopen, dat de besprekingen zouden resulteeren in een uiteindelijke regeling der Engelsch-Egyptische betrekkingen op basis van erkenning van Egypte's onafhankelijkheid, en tegelijkertijd in behoud der bescherming van de Engelsche belangen in de aangrenzende landen.

Sir Miles Lampson Nahas Pasha beantwoordend, uitte den oprechten wensch, dat de besprekingen in een sfeer van wederzijdsch begrijpen, geduld en „goodwill" zouden verloopen en dat daardoor alle misverstand uit de wereld zou worden geholpen.

Transocean seint uit Caïro dat een spoedig afbreken van de Engelsch-Egyptische onderhandelingen, geen verbazing zou wekken in Egyptische politieke kringen. Men is in deze kringen vrij pessimistisch in de voorspellingen betreffende de resultaten der besprekingen, ondanks het feit, dat de atmosfeer in Caïro thans geheel rustig is.

Terwijl de Engelschen voornemens zijn allereerst alle militaire vraagstukken te regelen, alvorens politieke vraagstukken zullen worden aangeroerd, wordt verklaard dat de Egyptenaren eerst willen weten hoe ver Engeland bereid is te gaan met politieke concessies, alvorens zij zich op militair gebied zullen begeven.

De Generalidad in Catalonië.

Triomfale intocht van Companys in Barcelona.

Barcelona, 2 Maart (Transocean) — Senor Companys, de vroegere president van de Catalaansche Generalidad, die verleden jaar wegens zijn aandeel in den mislukten Catalaanschen opstand van October 1934 tot 30 jaar gevangenisstraf veroordeeld werd, doch die overeenkomstig het besluit van de permanente commissie uit de Cortes in zijn ambt werd hersteld, hield gisteren een triomfantelijken intocht in Barcelona, vergezeld van de overige leden der Generalidad, die eveneens overeenkomstig het jongste amnestie-besluit uit de gevangenis waren ontslagen.

In tegenwoordigheid van een enorme menigte werden Companys en zijn collega's op het Plaza Alcala Zamorra door de gemeentelijke en staats-autoriteiten verwelkomd, waarna zij zich onder het gejuich der menigte langs de voornaamste straten naar het Parlementsgebouw begaven, waar de herboren Generalidad zijn eerste zitting hield.

Het Japansche Leger Houdt Vast.

De Eischen welke aan een nieuwe regeering worden gesteld.

Zes Generaals Treden uit den Oorlogsraad.

Tokio, 3 Maart (Reuter). — Hoewel ietwat gekalmeerd door de jongste gebeurtenissen is het leger op krachtige wijze bezig de politiek der nieuwe regeering te bepalen.

De eischen van 't leger houden o.m. in een juiste omschrijving teneinde elke gedachte te doen verdwijnen dat het leger en de vloot aan iemand anders dan den keizer verantwoording verschuldigd zouden zijn. Voorts wordt geëischt algeheele voorziening in de defensiebehoeften overeenkomstig de eigen opvattingen van het leger, voorts wordt geëischt herstel van het evenwicht tusschen de industrie en het armere deel van de bevolking.

De gewezen minister van Oorlog Senjuro Hayashi deelde hedenochtend mede aan den minister van Oorlog Kawashima dat hij en zes militaire collega's in den oppersten oorlogsraad, namelijk de generaals Mazaki, Araki, Abe, Nishi, Renachi en Uyeda de verantwoordelijkheid aanvaarden voor de jongste gebeurtenissen en wenschen af te treden als lid van den Oorlogsraad.

De kwestie zal op 4 Maart aan de kroon worden voorgelegd.

Domei seint uit Tokio dat hoewel de krijgswet nog steeds van kracht is, geen militairen of gendarmes te zien zijn in de straten. De wachtposten van de meeste regeeringsgebouwen zijn ingetrokken. De eerste vloot is teruggekeerd naar de vlootbasis te Yokosuka.

Theaters en café's zijn weer tot laat in den avond open.

Intusschen neemt Saionji een voorzichtige houding aan bij de bepaling van de keus van grootzegelbewaarder en premier; hij voert besprekingen met eenige oudere staatslieden. Waarschijnlijk zou de keuze Dinsdagavond worden gedaan.

Als waarschijnlijke candidaten voor het ministerschap van Financiën worden genoemd de minister van de keizerlijke hofhouding Yuasa, die tot den intiemen kring van Saionji behoort, de voorzitter van het hoogerhuis, prins Konoe, en graaf Kiyoura. Prins Konoe wordt eveneens genoemd als mogelijke candidaat voor het premierschap.

De Britsche en Amerikaansche ambassadeurs brachten Hirota hun waardeering over voor de doeltreffende maatregelen der Japansche regeering ter bescherming van de gebouwen der ambassades en het personeel tijdens het incident. Zij gaven Hirota de verzekering dat de staven van de Engelsche en Amerikaansche ambassades zich gedurende de periode van spanning volkomen veilig hebben gevoeld.

Havas seint uit Londen te vernemen dat de Britsche regeering waarschijnlijk bij de Japansche regeering zal protesteeren tegen het feit dat de Britsche journalist Gerald Sampson tot 20 dagen gevangenisstraf werd veroordeeld op de beschuldiging van verspreiding van onjuiste berichten over de incidenten te Tokio.

Staking te New-York.

Van 100.000 liftbedienden, portiers en andere gebouwenemployé's.

New York, 2 Maart (Reuter). — Groot ongerief wordt veroorzaakt door de staking, welke heden werd afgekondigd door de Vakvereeniging van employé's bij den gebouwendienst om aan haar eisch om betere arbeidstoestanden kracht bij te zetten. De staking omvat 100.000 liftbedienden, portiers en andere employé's, werkzaam in 8000 kantoorgebouwen, hotels, enz.

Als voorlooper van de algemeene staking brak gisteren een districtsstaking uit in het Westside-district, waar de woningen en hotels geheel zonder personeel waren, hetgeen een waren chaos veroorzaakte. Enige gewelddadigheden deden zich voor.

De centrale verwarming in vele gebouwen werd stopgezet, terwijl de situatie nog wordt verergerd door het feit, dat opnieuw felle koude heerscht.

De ziekenhuizen ondervinden geen moeilijkheden van de staking. De geneesheeren worden door vrijwillige liftbedienden naar de patiënten op hoogere verdiepingen getransporteerd.

Een later telegram meldt, dat de staking zich uitbreidt. Meer dan 150 duizend employé's, werkzaam in 11.000 gebouwen in Wall Street, legden het werk neer overeenkomstig het bevel van den voorzitter der vakvereenigingen om de staking uit te breiden tot East Side.

86—1085 (Ing. Med.)

UIT NEDERLAND.

Het Geval van „Der Stürmer".

„N.S.B. niet bij de sigarenzaak betrokken" meldt het hoofdkwartier.

Utrecht, 3 Febr. (A.N.I.P.-Aneta). — Naar aanleiding van het geval van de verspreiding van het orgaan van Julius Streicher „Der Stürmer" door de sigarenzaak te Amsterdam deelt het hoofdkwartier van de N.S.B. mede dat de N.S.B. in geen opzicht bij de bedoelde handelszaak is betrokken. Verder wordt medegedeeld dat de leiding van de N.S.B. de verspreiding in Nederland van „Der Stürmer" afkeurt.

De Katholieke Kerk en de N.S.B.

Verbod van deelname aan „Raad van Katholieken".

's-Hertogenbosch, 3 Maart (A. N. I. P.-Aneta). — De bisschop, mgr. Diepen, vaardigde een verbod uit van deelname en hulp aan den „raad van Katholieken" der N.S.B., daar de N.S.B.-leiding volstrekt onbevoegd geacht moet worden zich te mengen in kerkelijke aangelegenheden.

Landsvaartuigen in Suriname.

Vervanging van verouderd materiaal; stichting van gemengd bedrijf.

Den Haag, 3 Maart (A.N.I.P.-Aneta). — Ingediend is een wetsontwerp tot verhooging van de rijksbegrooting in verband met de vervanging van verouderd materiaal van den landsvaartuigendienst in Suriname.

Na overleg met de belanghebbenden is het de bedoeling een gemengd bedrijf te stichten met deelname van het rijk en particulieren ieder voor de helft.

De nieuwbouw omvat een zeeschip, een rivierschip en vijf barkassen voor een bedrag van f 215.350, waarvoor het Werkfonds 1934 een voorschot heeft van f 210.000.

Surséance.

Moeilijkheden door geschil met Duitsche relatie.

Amsterdam, 3 Maart (A. N. I. P.-Aneta). — Aan de kunstmestfirma Van der Elst en Matthes is surséance van betaling verleend. De baten bedragen f 1.860.000, de schulden f 1.850.000.

De moeilijkheden zijn veroorzaakt door een omvangrijk geschil met de Duitsche relaties.

IR. L. J. M. FEBER.

Amsterdam, 3 Maart (A. N. I. P.-Aneta). — Het „Alg. Hbld." verneemt dat ir. L. J. M. Feber na overleg met het bestuur der R. K. Staatspartij zal aanblijven als lid van de Tweede Kamer tot de verkiezingen in 1937.

HET WEER.

Den Haag, 3 Maart (A.N.I.P.-Aneta). — Het was vandaag betrokken weer; de temperatuur was 43 graden.

ZWARE REGENS IN AUSTRALIE.

Melbourne, 3 Maart (Eigen Dienst). — Alle Centraal-Australische verbindingswegen, vooral de verkeerswegen tusschen Alicesprings en Tennantscreek zijn tengevolge van ontzettende regens volslagen onbegaanbaar; 16 treinpassagiers en eenige spoorwegemployé's zijn op het kruispunt Finkeriver door het water ingesloten en zullen daar wel gedurende eenige dagen moeten blijven.

Vele motorvoertuigen staan langs den weg en kunnen wegens de overstrooming geen meter verder.

DE CORTES.

Madrid, 2 Maart (Havas). — De uiteindelijke samenstelling van de Cortes zal waarschijnlijk de volgende zijn, hoewel de officieele uitslagen van de gisteren gehouden herstemmingen nog niet zijn bekendgemaakt:

Links	263	zetels
Rechts	135	„
Centrum	65	„
Baskische nationalisten	10	„

GEDENKTEEKEN VOOR KONING GEORGE.

Londen, 26 Febr. (Anip-Aneta-Reuter). — De hertog van York woonde in het Lagerhuis tezamen met premier Baldwin en de verschillende partijleiders een vergadering bij ter voorloopige bespreking van den meest passenden vorm voor een gedenkteeken voor koning George.

Telegrafische Financieele Berichten

Weer sterke uitbreiding van interesse voor Amerikaansche fondsen.

Aandeelen te Amsterdam gedrukt.

Amsterdam, 3 Maart (Amst. Effectenblad via A.N.I.P.-Aneta).

Drie maands dollars en ponden noteerden 1 3/16 en 5 agio.

Er was sterke uitbreiding van de publieke belangstelling voor American Shares; ook Londen en de arbitrage kochten, vooral olie-shares, in het bizonder common Shell Union. Cities waren levendig en er was groote handel in Anaconda, Steel, Bethlehem Steel en spoor-shares.

Beleggingen waren zeer rustig en prijshoudend. Youngleening met verklaring was vaster. Gemeenteleeningen waren lusteloos; obligaties met goudclausule waren zwak, uitgezonderd die van Kon. Olie. Fransche Rentes waren aangeboden; Parijs verkocht de 4½ pcts. Frankrijk.

Belgische industrieele obligaties werden gevraagd.

De locale aandeelenmarkt was gedrukt onder leiding van Philips; het publiek verkocht matig, de beroepshandel drukte, zoodat een scherpe reactie van Philips onvermijdelijk was; tegen het slot was er herstel.

Unilever was prijshoudend en zeer kalm.

Kon. Olie was zwak; Parijs verkocht, de beroepshandel en het publiek waren niet actief.

Suikerwaarden waren lusteloos en iets luier.

Rubberwaarden waren nauwelijks prijshoudend.

Preferente en gewone Oost-Borneo werden constant gevraagd.

Scheepvaarten waren zwakker.

Theeaandeelen waren voor het meerendeel vast.

Tabakken waren prijshoudend.

Geld was ruim.

Hollandsche Beton was zeer willig.

De Londensche beurs.

Londen, 3 Maart (Reuter).

De vaste ondertoon bleef voortduren op de meeste afdeelingen ofschoon de omvang van zaken niet groot was. Goudgerande waarden en Br.-Indische leeningen waren stil en vast.

Luchtvaart-, ijzer- en staal-waarden trokken zeer de aandacht na de publicatie van het defensie-witboek.

Engelsche spoorwegen waren vast. Internationale waarden waren onregelmatig. Japansche waarden liepen verder op door de berichten dat de toestand in Japan verbetert.

De Londensche wisselmarkt.

Londen, 3 Maart (Reuter).

De wisselmarkt was stil totdat geruchten omtrent den president van de Banque de France, Jean Tannery, een daling van den franc veroorzaakten; de geruchten werden later tegengesproken.

De Berlijnsche beurs.

Berlijn, 3 Maart (Transocean).

Op de aandeelenmarkt werden weinig zaken gedaan. De stemming was flauwer. De obligatiemarkt was stil.

Wallstreet.

New-York, 3 Maart (A.N.I.P.-Aneta).

Wallstreet was vast bij levendigen handel. De bedrijvigheid in de staalindustrie wordt bemoedigend geacht. U.S. Steel was vast. Bethlehem Steel aarzelend.

Sporen waren vast met Un. Pacific op den voorgrond.

Autowaarden werden gevraagd, in het bizonder General Motors.

In het verder verloop bleef de vaste stemming gehandhaafd.

Op de laatbeurs vond een scherpe koersverbetering plaats voor meerdere fondsen.

Autowaarden waren actief, Chryslers traden op den voorgrond. Mijnwaarden, en Int. Nickels waren aangeboden. Kennecott werd gevraagd.

Het slot lag op het hoogste punt van den dag met winsten voor General Motors, Chrysler, Standard Oil, Kennecott en Un. Pacific.

De omzet bedroeg 2.700.000.

WEEKSTAAT VAN DE NEDERL. BANK.

Amsterdam, 3 Maart (A.N.I.P.-Aneta). — De weekstaat van de Nederlandsche Bank vertoonde de volgende veranderingen:

beleeningen bij de agentschappen stijging met 2.26 millioen;

beleeningen op effecten stijging met 3.38 millioen;

munt- en muntmateriaal in het buitenland daling met 7.28 millioen;

beschikbaar metaalsaldo daling met 1.9 millioen;

bankbiljettenomloop stijging met 33.41 millioen;

r.s.-saldo van het rijk daling met 28.07 millioen;

r.c.-saldo van anderen daling met 2.31 millioen.

JAVA-TABAKSINSCHRIJVING.

Amsterdam, 21 Febr. — De heden in Frascati gehouden Java-inschrijving, waarin 4868 pakken, hoofdzakelijk scrubsen tabakken, werden aangeboden, kan wel als een totale mislukking beschouwd worden.

De in deze eerste inschrijving van de voorjaarscampagne aangeboden tabak was in doorsnee van een dusdanige kwaliteit, dat de animo hiervoor maar zeer matig was, hetgeen ten gevolge had, dat de meeste partijen moesten worden opgehouden, hetzij door gebrek aan belangstelling, of doordat de inschrijvingsprijzen de door de importeurs vastgestelde limieten niet konden behalen.

Van de verkochte partijen kwam het meerendeel in handen van den binnenlandschen handel en van enkele kerffabrikanten. Naar het buitenland werd geen enkele koop bekend, zoodat wij mogen aannemen, dat hiervoor niets aangekocht is.

De betaalde prijzen varieerden alle om en nabij taxatie.

In de tweede hand was de omzet eveneens zeer gering, terwijl hier en daar nog een enkele opgehouden partij uit de hand werd verkocht.

Over het gehedel had deze inschrijving een zeer lustelooze en ongeanimeerde stemming.

Omtrent een volgende inschrijving is nog niets bekend geworden. De eerste Sumatra-inschrijving voor den nieuwen oogst is voorloopig bepaald op 3 April a.s.

N.I.V.A.S.-VERKOOPEN.

De Nivas verkocht volgens de lijst van heden in totaal 9405 tons waarvan 7600 tons H.S. voor export naar Nieuw-Zeeland.

Goudvaluta en Indexvaluta.

Voordracht van prof. dr. L. von Mises.

De goudvaluta is de de eenig mogelijke internationale valuta en zij is een noodzakelijk requisiet van de groeiende wereldeconomie. In de goudvaluta wordt de waardevorming van het geld bevrijd van politieke invloeden, aldus prof. dr. Ludwig von Mises, bizonder hoogleeraar aan de universiteit te Weenen, in een voordracht: „Goudvaluta en indexvaluta?", welke hij in de aula van de Nederlandsche Handels-Hoogeschool heeft gehouden voor de Vereeniging voor Studiebelangen aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool.

De goudvaluta is bestreden als de prijzen vielen en zij is bestreden als de prijzen stegen. De prijzen konden vallen of stijgen, de goudvaluta kreeg de schuld. De strijd tegen de goudvaluta sluit dan ook aan bij de prijsvorming. Prof. von Mises lichtte dezen strijd toe met historische voorbeelden en komende tot het jaar 1931, waarin Engeland den gouden standaard verliet, zeide hij, dat de Engelsche regeering heeft herhaald, wat zij in den Napoleontischen tijd ook heeft gedaan. Zij keerde terug tot de oude valuta.

Dat verschillende landen de oude pariteit hebben opgegeven, is geenszins een nieuwe politiek. In den gelukkigen vredestijd van 1815 tot 1914 behield men de goudvaluta. In den Napoleontischen tijd gaf men haar op. Er is echter een principieel verschil met wat vroeger is geschied. Vroeger is het altijd geloochend, dat men de gouden valuta verliet. Vroeger gebeurde het, omdat men in financieelen nood verkeerde. Men koos van twee kwaden het beste, maar met de bedoeling zoo spoedig mogelijk weer tot de oude pariteit terug te keeren. Men schaamde zich voor de gevoerde politiek. Het was een politiek van de uiterste noodzaak.

In 1931 is Engeland voorgegaan. Men zag geen mogelijkheid de loonen te verlagen, dan door middel van het verlaten van den gouden standaard. Men bereikte een daling van het reëele loon, met behoud van het nominale loon. Dat dit niet in één nacht is gebeurd, toonde de Weensche hoogleeraar aan met voorbeelden uit de geschiedenis en uitspraken van theoretici.

Strijd tegen de discontoschroef.

De strijd tegen de goudvaluta is een strijd geweest tegen de disconto-schroef. De Engelsche regeering zegt: „We doen het slechts éénmaal". Prof. von Mises staat sceptisch tegenover deze uitspraak. Elk parlement, elke regeering kan slechts voor zichzelf spreken. In Amerika en in Cecho-slovakije praat men immers alweer over een nieuwe waardevermindering van het geld.

Maar waar is het einde, als het werkelijk een blijvende politiek is? „Wij willen de stabiliteit van het prijsniveau", zeggen de theoretici, doch de regeeringen hebben zich daarover niet bekommerd. Het geld gaat op deze wijze den weg op van steeds nieuwe inflatie en men antwoordt daarop met: „Wij willen een index-valuta".

Kan de index-valuta inderdaad de willekeur van de parlementaire regeeringen uitschakelen? Men kan een indexcijfer opstellen, als men alle prijzen er aan ten grondslag legt. Is er een indexcijfer te maken, dat de eenig juiste waardemeter zou zijn? Dan zou de wetgever voor de stabiliteit van het indexcijfer kunnen zorgen, maar die mogelijkheid ontbreekt.

De theorie van Erwin Fischer, dat men het indexcijfer moet bepalen naar den inhoud van de boodschappenmand van de huisvrouw, bestreed prof. von Mises op grond van het feit, dat men in de boodschappenmand van de tegenwoordige huisvrouw alweer een stukje auto, radio en bioscoop moet meerekenen, waarmede Fischer, toen hij zijn eerste boek schreef, nog niet kon rekenen. De wereld is dynamisch en een door de tijden heen gelijke huisvrouw bestaat niet.

Er zijn index-berekeningen, maar er is geen indexcijfer, dat precies de afstanden meet. De professoren zullen daarover wel strijden, maar de politieke partijen zullen zich dan, al naar het haar uitkomt, op die professoren beroepen. De index-valuta maakte het geldwezen tot een speelbal van de politieke partijen.

Verschijnselen van dezen tijd.

De opmerkelijkste verschijnselen van onzen tijd zijn verbod van emigratie en het aan banden leggen van het internationaal credietverkeer. Daarmee verliest de goudvaluta haar internationale functie en onder zulke omstandigheden is een wankele valuta gewenscht. De leuze van dezen tijd is: terug naar de autarkie, weg van de wereldeconomie, weg van het internationale kapitaalsverkeer. De beteekenis van dat streven voor het binnenland is, dat het sparen tot staan wordt gebracht. Het sparen was mogelijk, omdat de spaarzaamheid onafhankelijk was van invloeden der regeering.

De waardevermindering van het geld heeft de neiging tot sparen te niet gedaan.

Als middel om uit de moeilijkheden te komen, suggereerde prof. von Mises het scheppen van een internationaal boven het nationaal recht staand obligatie-recht, waarop men weer internationaal kapitaaltransacties kan ondernemen. Dat is slechts mogelijk op grond van de goudvaluta.

NEW YORKSCHE EFFECTENBEURS.

Deficit over 1935 $ 209.326 (v. j. $ 1.060.890).

De jaarlijksche balans van de New Yorksche Effectenbeurs en haar vijf dochterinstellingen, de New York Stock Exchange Building Cy., de New York Quotation Cy., de Stock Clearing Corporation, de New York Stock Exchange, Safe Deposit Cy. en de 39 Broad Street Corporation — deze instellingen zijn het volledig eigendom van de New Yorksche Effectenbeurs — geeft aan, dat in 1935 een verlies van $ 209.326 geleden werd tegen een verlies van $ 1 060.890 in 1934. De inkomsten bedroegen $ 7.049.184 (v. j. $ 6.965.469), de uitgaven $ 7.258.509 (v.j. $ 8.026.360).

Bij de ontvangstcijfers zijn niet inbegrepen bedragen van $ 304.000 en $ 272.000 over 1935 en 1934, zijnde de entréegelden, die aan het kapitaal van de Beurs worden toegevoegd.

De totale activa liepen terug van $ 42.223.671 tot $ 41.431.805. De kasmiddelen beliepen $ 2.490.868 (v.j. $ 2.042.251), verder paraisseeren op de balans U. S. obligaties met $ 800.000 (onv.) en andere beleggingen met $ 443.401 (v. j. $ 467.577).

VIA RADIO

DE KORTSTE EN SNELSTE WEG

(Ing. Med.)

LANDBOUW-MIJ. „SIRAH KENTJONG".

Aan het 31ste jaarverslag over de Landbouw Maatschappij „Sirah Kentjong" ontleenen wij, dat op grond van het over 1935 geboekte batig saldo van f 44.297 (v. j. f 26.685), overgegaan wordt tot uitkeering van een dividend van 16% (v.j. 10%).

Dit betere resultaat is verkregen door de grootere afleveringen onder de Kina-overeenkomst, die zoowel naar grootte als naar prijs zeer bevredigend zijn geweest. Of en in hoeverre deze bijzondere verkoopen zich in 1936 zullen herhalen, kan thans nog niet beoordeeld worden.

De oogst bedroeg 93 752 K.G. droog (v.j. 97.160 K.G.), inhoudende 6.325 K.G. (v.j. 6.911 K.G.) zwavelzure kinine.

Van de winst ad f 44.297 (26.685) wordt besteed f 4 152 (4 127) voor afschrijvingen, f 6.800 (2.000) voor res. belastingen, f 28.476 (18.274) voor aandeelhouders en f 4.869 (2.311) voor tantièmes.

De balans per 31 December 1935 vermeldt als:

Activa: Onderneming f 135.240 (f 137.760); gebouwen f 17.714 (f 18.340), kina-etablissement f 1.— (onv.-; materialen f 697 (f 393); debiteuren f 8.160 (12.113); prolongatie f 50.0000 (—); effecten f 16.084 (f 16.678); belegd reservefonds f 49.997 (f 50.000), interest f 3ij7 (f 420); cassa op de onderneming f 90 (f 702); cassa in Nederland f 450 (1.146); kassiers f 18.317 (31.598); Kinaoogst f 17.430 (f 29.679); rente belegd reservefonds f — (f 1.000) en als.

Passiva: aandeelenkapitaal f 180.000 (onv.); reservefonds f 50.000 (onv.); extra-reserve f 28.000 (onv.); reserve belastingen f 10.459 (4.454); crediteuren f 18.410 (f 18.935); winstaandeel Europeesch personeel f 4.740 (f 2.786); aandeelhouders f 18.022 (f 13.845) en tantièmes f 4.869 (f 2.311).

De winst- en verliesrekening over 1935 staat Debet voor: Effecten f 593 (f 663); koersverschillen f 11g (f 2.786), saldo winst f 44.297 (f 26.685) en

Credit voor: Kina-oogst 1935 f 9.088 (—); oogst 1934 f 31.183 (f 4.351); oogst 1933 f — (f 16.765); oogst 1932 f 5.192 (f 5.014) en oogst 1931 f 1.105 (901); rente belegd reservefonds f 1.466 (f 2000) en interest f 1.710 (f 1.242).

ENGELSCH SUBSIDIE AAN DE WILDE VAART.

Verlenging door Lagerhuis met 234 tegen 126 stemmen goedgekeurd.

Londen, 20 Febr. — Het Lagerhuis heeft in tweede lezing het wetsontwerp tot voortzetting van het subsidie aan de wilde vaart aangenomen met 234 tegen 126 stemmen.

Het wetsontwerp voorziet in een subsidie van £ 2 millioen en beoogt zekere schepen, die vroeger buiten de regeling vielen, voor verleening van subsidie in aanmerking te doen komen.

De minister van Handel, Walter Runciman zeide, dat het een nationaal belang was de wilde vaart, die een van de meest waardevolle elementen van de Britsche scheepvaart uitmaakt, in een efficiënten vorm te handhaven en dat daartoe alle mogelijke pogingen moeten worden aangewend. Hij verklaarde, dat het subsidie allen belanghebbenden voordeel had opgeleverd.

Sir Robert Horne steunde het wetsontwerp, dat naar zijn meening gerechtvaardigd werd door de noodzakelijkheid aan de gesubsidieerde buitenlandsche concurrentie het hoofd te bieden.

DE STIJGING VAN DEN PRIJS VAN BEURS-ZETELS TE NEW YORK.

New York, 20 Febr. — Zooals reeds gemeld heeft een zetel aan de New Yorksche curbmarkt $ 48.000 opgebracht. Evenals aan de New Yorksche effectenbeurs, loopt dus de prijs der beurszetels aan de New Yorksche curbmarkt sterk op. De vorige maal bracht een zetel $ 47.000 op. De hoogste prijs in 1935 voor een zetel was $ 33.000 (tegen het einde van het jaar) de laagste $ 12.000 (in het voorjaar).

Onderstaande tabel geeft het verloop der prijzen, die de beurszetels gedurende de laatste jaren hebben opgebracht:

BEURSZETELS.

	Stock Exchange	Curb Exchange
Hoogste prijs 1929	$ 625.000	$ 254.000
Laagste prijs 1931	„ 122.000	„ 40.000
Laagste prijs 1933	„ 90.000	„ 25.000
Laagste prijs 1934	„ 70.000	„ 17.000
Laagste prijs 1935	„ 65.000	„ 12.000
Hoogste prijs 1935	„ 145.000	„ 33.000
Laagste prijs 1936	„ 174.000	„ 48.000

In de crisisjaren was de daling der beurszetel-prijzen op de curbmarkt percentsgewijze sterker dan op de effectenbeurs, waartegen de stijging van den laatsten tijd in sneller tempo gaat dan op de Stock-Exchange.

Een zetel op de effectenbeurs werd heden verkocht voor $ 174.000 hetgeen $ 1000 hooger is dan den bij den vorigen verkoop.

DE RUBBERUITVOER VAN BRITSCH MALAYA.

Singapore, 3 Maart (Reuters-comm.) — De rubberuitvoer van Br.-Malaya was in Februari in totaal 38 436 tons, waarvan naar Engeland 4855, Vereenigde Staten 23.538, vasteland van Europa 4263 tons, Britsche bezittingen 2402, Japan 2538, andere landen 840.

MIJNBOUWRAPPORTEN.

Gedurende de week van 23 Februari 1936 tot 29 Februari 1936 werden vermalen:

Simau: 1.752 tons erts; 9,9 dwts. goud per ton; 135 dwts. zilver per ton.

Redjang-Lebong: 1.960 tons erts; 3,5 dwts. goud per ton; 20 dwts. zilver per ton.

AMSTERDAM-NOTEERINGEN.

Amsterdam, 3 Maart (Anip-Aneta).

		vor. not.
A'dam-Bataviamiddenkoers	100 1/2	100 1/2
„ „ biedkoers	100 3/8	100 3/8
„ „ laatkoers	100 5/8	100 5/8
„ Londen	7.26 1/2	7.26 1/4
„ New-York	1.45 1/2	1.45 1/2
„ Parijs	9.71 3/4	9.72 1/2
„ Berlijn	59.17	59.18

LONDEN-NOTEERINGEN.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta).

De wisselkoersen waren heden:

		vor. not.
Parijs	74.84	74.69
Berlijn	12.28	12.28
Amsterdam	7.26 1/2	7.26 1/2
New-York	4.99 5/16	4.99 7/16
Shanghai	1/2 5/8	1/2 5/8
Bombay	1/6 5/32	1/6 5/32
Hongkong	1/3 15/16	1/3 15/16
Singapore	2/4 5/32	2/4 5/32
Japan	1/1 1/64	1/1 59/64

EFFECTEN

AMSTERDAM-KOERSEN.

Amsterdam, 3 Maart (Anip-Aneta).

	2/3	3/3
Guld.Ind.4 1/2%'30	98 1/4	98 1/4
Guld.Ind.4 1/2%'31	98 1/4	98 1/4
Guld.Ind.4 %'34	97 1/2	97 1/2
Guld.Ind.4 %'34 A	97 1/2	97 1/2
5 1/2% Youngleen.	—	23 3/4
Ketting Young	24 13/16	25
A'dam. Bank	113 1/4	114 1/2
Jav. Bank	—	238 1/2
Kol. Bank	52	52 5/8
Ned. Bank Cert.	—	149 3/4
N. I. Esc. Aand.	75	—
N. I. Handelsbank	87 3/4	87 3/4
N. H. M.	128 7/8	127 1/8
A. K. U.	26 1/4	26 1/4
Calve Cert.	59 5/8	59 5/8
Philips	208	200 1/2
Unilever	108 3/8	109
Cities Service	3 1/4	3 5/16
Shell Union	10 13/16	11 1/16
5 1/2% Cum. pr. Shell	66 1/4	66 1/2
U. S. Steel	37 7/8	38 13/16
Anaconda	20 7/16	21
Bethlehem	33 1/16	34
Montgomery Ward	22 11/16	23 1/8
Internat. Nickel	29 15/16	30 5/16
General Electric	22 1/2	23 1/2
Standard Brands	10 9/16	10 1/2
General Motors	35 1/8	36 1/16
Kennecott Copper	21 13/16	21 7/8
Borsumij.	147 1/2	147
Internatio	110	111
Lindeteves	74	75 7/8
Alg. Exploratie	164 1/4	163 1/4
Billiton 2e rubriek	316	—
Boeton	—	24 1/4
Konink. Olie	241 3/4	241 1/2
Java Chin. Jap. Lijn	43 1/4	—
Kon. Paketvaart	97 1/2	95 3/4
Scheepv. Unie	48	47 1/4
Sem. Stoomb. & Pr.	152	—
Cult. Mij. Vorstenl.	23 3/4	23 7/8
H. V. A.	233	231
Arendsburg	—	—
Deli Bat. Tabak	180	—
Deli Maatschappij	205	204
Oostkust	—	—
Senembah	198 1/2	198
Malabar Thee	247 1/2	246 1/2
Michiels Arnold	141	142
A'dam Rubber	124	123 7/8
Bandar Rubber	114 1/2	114
Sumatra Rubber	151	153 3/4
Malang Tram	—	—
Serajoedal Tram	8 1/8	8 1/8
N. I. Spoor	36 1/2 ged.	37 ged.
Deli Spoor	69 „	69 1/2 „
Sem. Cher. Stoomtr.	18 „	18 „
Sem. Joana Stoomtr.	—	—
N. I. Gas Mij.	—	175 1/8 „
Nat. Bezit. Aniem	178 laten	176 „
Tarakan	412 ged.	—
Soerowinangoen	154 3/4 „	150 „
Basilam	66 1/2 „	—
Redjang Lebong	209 1/2 „	209 1/2 „
Besoeki Tabak	74	75
N. I. S. U.	113	111 1/2
Jasumy	—	98 11/16
4 pCt. Nederland	98 1/2	97 1/2
N.I. 3e Leen. rec. '34	—	—
Robaver	104	105
Incassobank	93	93
Jav. Cult.	128	128
Waisumatra	133	133
Vico	122 1/4	122 1/2
Gandasoeli	—	—
Pangheotan	79 3/4	82
Pasir Nangka	—	—
Continental	20 13/16	20 15/16
Comm. Amer. Smelting	39 1/4	39 5/8
Chrysler Corp.	56 3/4	56 5/8
Bengkalis	118	120
Corporate Trust	—	2 5/32
U. Pacific C.	76 7/8	77 1/2

De markt was verdeeld.

NEW-YORK KOERSEN.

New-York, 3 Maart (Anip-Aneta).

	29/2	2/3	3/3
Royal Dutch	54 1/2	55	54 3/4
Cities Services	5 1/4	5 5/8	5 3/8
Shell Union	17 3/4	18	18 3/4
U. S. Steel	63 1/2	65 1/2	66 1/8
Anaconda Copper	33 3/4	35 3/8	35 5/8
Bethlehem Steel	56 3/8	58 3/4	59
Corporates Trust	3.18	3.22	3.27
Intern. Nickel	50 5/8	52 1/2	51 3/4
Union Pacific	129 1/2	130 1/4	132 3/4
General Electric	38 3/4	39 3/4	40 3/8
Standard Brands	16 3/4	16 7/8	16 3/4
General Motors	58 7/8	60 3/8	62 3/8
Montgomery	38 3/4	39 3/8	39 3/4
Kennecott	37 1/4	37 1/2	38 5/8

De markt was vast.

BATAVIA-KOERSEN.

Batavia, 4 Maart (Handelsvereeniging).

Aandeelen	Slotk.	L.	H.	V.	A.
Jav. Bank		—	—	235	239
Cert. N. H. M.		129	129	—	—
idem n.e.					
Handelsbank	88	88 1/4	88 1/4	—	—
Kol. Bank	52 1/2	—	—	52 1/4	53
A'dam Bank		113 1/4	113 1/4	—	—
N. I. Esc. Mij.		75 1/2	75 3/4	—	—
H. V. A.		—	—	230	233
Cult. Mij. der Vorstl.		23 3/4	24	—	—
Internat.	110	—	—	110	111
Lindet.-Stokv.		—	—	75	77 1/2
Band. Kininef.		—	—	235	—
Rott. Lloyd		—	—	—	—
Mij. Nederland		—	—	—	—
Scheepv. Unie		47 1/2	47 3/4	—	-
Jav. Chin. Japan Lijn		41 3/4	41 3/4	—	—
K. P. M.	96	96 1/4	96 1/4	—	—
N. I. S.		37 1/4	37 1/2	—	—
Delispoor	69 3/4	69 3/4	69 3/4	—	—
S. C. S.		18 1/4	18 1/2	—	—
S. J. S.	8 3/4	—	—	8	10
S. D. S.		—	—	8 1/4	10
Malang Tram		—	—	—	—
Kediri Tram		—	—	67	71
Simau	630	—	—	630	637 1/2
Redj. Lebong		—	—	2[illegible]5	212 1/2
A. I. M. E. M.		—	—	80	95
Tarakan		—	—	—	—
K. P. Mij.	240 1/2-240 3/4	240 1/2	240 1/2	—	—
N at.bezit. Aand. G.		—	—	—	—
Nat. bezit. Aand. A.		—	—	—	—
Solosche Elect. Mij.	115	—	—	115 1/4	—
G. E. B. E. O.		—	—	—	170
Banjoemas		—	—	—	39
Sumatra Electr. Mij.		—	—	—	40
Bali en Lombok		—	—	—	40
Rembang Electr. Mij.		—	—	14	16
Cities Serv. doll.		3 5/16	3 5/16	—	—
idem pref.		—	—	—	—
Shell Union doll.		11	11 1/8	—	—
idem pref.		67	67	—	—
Corp. Trust doll.		—	—	2 3/16	2 5/16
Philips	203 1/4-203 1/2	203	203 1/4	—	—
Alg. E. Mij.		162 3/4	163 1/4	—	—
Ned. Ind. Gas Mij.		—	—	—	—
Moeara Sipongi		—	—	245	265
Bengkalis	120	—	—	118	122
E. M. N. I.	160	160	160	—	—
Aniem pref.		—	—	—	—
Aniem		—	—	—	—
S. S. en Pr.		—	—	152	153 1/4
R.C.M. A'd.		123 3/4	123 3/4	—	—
idem Basilam		—	—	67	69
idem Soerow.		—	—	—	—
Sum. R. C. M.		—	—	150 1/4	152 1/2
Obligaties:					
4 1/2% Ind. Leen. '30		—	—	98 1/4	99
4 1/2% Ind. Leen. '31		—	—	98 1/4	98 3/4
4% Ind. Conv. L.'34	97 1/8	—	—	97	97 1/4
idem '34 A.		97 1/8	97 1/8	—	—
4% Ind.L. '34 (3e l.).		—	—	97	97 1/4
3 1/2% id. '35		—	—	—	—

DE EFFECTENMARKT TE LONDEN.

Londen, 27 Febr. (Reut. Comm. v. Anip-Aneta)

	Vor. not.	27/2
J. & P. Coats	65/3	65/-
Dunlop Rubbers	39/3	39/6
General Electric	77/3	77/3
Anglo Dutch	28/6	28/9
Canadian Pacific	14 1/4	14 5/8

Gula Kalumpong Rubb. Estates	28/3	28/3
Rubb. Plantat. Investment Trust	32/9	32/9
Royal Dutch	32 1/2	33
Shell Transp. & Trading (houder)	88/9	89/4
War Loan 3 1/2 pCt.	107 1/8	106 7/8
Hongkong & Shanghai Bank (Londen Register)	102 1/4	101 1/2
Chartered Bank of I. A. & C.	14 5/8	14 1/2
Brit.-American Tobacco (houder)	125/-	125/7

SOERABAIA-KOERSEN.

Soerabaia, 4 Maart (Eigen-dienst).

	Afged.	Vraag	Aanb.
Javasche Bank	—	235	238
N. I. Esc. Mij.	—	75	76
Ned. Handels Mij	—	127	130
N. I. Handelsbank	—	87 1/2	88
A'dam. Bank	—	—	—
Koloniale Bank	52 1/2	52 1/4	52 1/2
H. V. A.	—	232	233
N. I. S. U.	—	—	—
Vorstenlanden	—	—	24
Internatio	—	110	111 1/2
Ned. Scheepv. Unie	47 1/4	47	47 1/2
Java-China-Japan Lijn	—	41 1/2	42
Kon. Paketv. Mij.	—	—	—
N. I. S.	—	37	—
S. C. S.	—	18	18 1/2
Rott. Lloyd	—	—	—
S. J. S.	—	—	—
Deli Spoor	—	69 1/2	—
Malang tram	—	—	—
Kediri tram	—	—	—
Kon. Olie	240 1/2	240 1/2	241 1/4
Alg. Expl. Mij.	163	162	164
Redjang-Lebong	—	209	—
Simau	—	—	650
E. M. N. I.	—	—	—
Tarakan	—	—	—
Moeara Sipongi	—	250	—
Bengkalis	—	—	—
Amsterdam Rubber	—	122 3/4	—
Philips	203-2 1/2	202	203
Unilever	208 1/2-3/4	108 1/2	108
Lindeteves-Stokvis	—	—	77 1/2
Sem. Stoomb. & Prauwv.	—	150 1/2	—
Band. Kininefabr.	—	—	—
Aniem	—	—	—

Leeningen: 4½ pcts 1931 98¼ vraag; 4 pcts 96⅞ vraag, 97¼ aanbod. De markt blijft stil.

Amerikaansche Fondsen.

Batavia, 4 Maart (Anip-Aneta).

	Ged.	Slot	V.	A.
Shell Union	11 1/8	—	—	—
idem Cum. pref.	67	—	—	—
General Electric e. d.	—	—	—	—
Intern. Nickel	29 7/8	—	—	—
General Motors	36 1/4	—	—	—
U. S. Steel	28 1/2	—	—	—
Anaconda Copper	—	—	—	—
Kennecott Copper e.d.	—	—	22	23
Standard Brands e.d.	10 5/8	—	—	—
Montgomery Wards	—	—	—	—
Bethlehem Steel	34 1/4	—	—	—

MARKTEN

SUIKER.

Javasche markt.

4 Mrt. De N. I V. A. S. publiceerde den verkoop van 7600 tons H. S.

De termijnmarkt.

Londen, 3/3. vor. not. 2/3.

De slotnoteeringen waren:

Maart	4/6 1/4	4/7
Mei	4/7 1/4	4/8
Aug.	4/9 1/4	4/10
Dec.	4/11	4/11 3/4

New-York, dd. 3/3. waren.

De Slotnoteeringen heden:

Mrt.	2.53 + 2	Juli	2.57 + 2
Mei	2.55 + 2	Sept.	2.58 + 1

RUBBER.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Opening.

Standard ribbed smoked sheets 7 3/8 koop.

De markt was prijshoudend.

Slotkoersen

Smoked Sheets spot	7 3/8	vraag
„	7 7/16	aanbod
April-Juni	7 7/16	vraag
„	7 1/2	aanbod
Juli-September	7 9/16	vraag
„	7 5/8	aanbod
Oct.-December	7 5/8	vraag
„ „	7 11/16	aanbod
Sheet Jan.-Maart	7 11/16	vraag
„ „	7 13/16	aanbod

De markt opende stil werd later vast op April-aankoopen, gepaard gaande met schaarschte van verkoopers. Slot stil; tamelijk goede omzet.

New-York, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

4 uur

Crepe spot	16 1/16	koop.
Prime smoked sheets spot	15 5/8	koop.
	15 11/16	verk.
„ „ „ April-Juni	15 3/4	koop.
„ „ „ Juli-Sept.	15 7/8	koop
„ „ „ „	15 15/16	verk

De markt was stil.

New-York, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Slot:

Prime smoked sheets	15 9/16	koop
Spot	15 11/16	verk.
Juli-September	15 13/16	koop.
	15 15/16	verk

De markt was stil.

Singapore, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Slot:	koopers
„ Sheets spot	25 3/4
„ Maart-April	26 1/8
„ Mei-Juni	26 3/8
„ Juli-September	26 5/8
f. o. b. Januari	25 13/16

De markt was prijshoudend.

Batavia, 4 Maart (Handelsv. v. Anip-Aneta).

Marktprijs heden om 12 uur 15.

Sheets	22 3/8
Crepe	22 1/2

Soerabaia, 4 Maart (Part.)

	Ged.	Vraag	Aanb.	Nom
Sheets	—	22 1/4	—	—
Crepe	—	22 3/8	—	—

Soerabaja, 3 Maart (Part.).

Rubber. De buitenlandsche markten gaven weinig verandering te zien. De wisselkoersen waren een fractie lager. Locaal was de stemming iets flauwer met koopers voor sheets tot 22 ¼ cent en voor crèpe tot 22 ⅜ cent.

KOFFIE.

Soerabaja, 3 Maart (Part.).

Koffie blijft onveranderd, ready export kwaliteit is aan te nemen op f 11.12½ à f 11.25 nominaal.

New-York, dd. 3/3.

Mrt.	4.95 + 10	Juli	5.20 +5
Mei	5.10 + 5	Sept.	5.30 +5

Batavia, 4 Maart (Handelv. v. Anip-Aneta).

Palembang robusta e.k. Batavia.

Per picol	Ged.	Vraag	Aanb.	Nom.
Ready	—	—	—	6.50
Maart	—	—	—	—
April-Mei	—	—	—	—

Palembang robusta e.k. Telok Betong

Per picol				
Ready	—	—	—	—
Maart	—	—	—	—
April-Mei	—	—	—	—

Soerabaia, 4 Maart (Part.)

	Ged.	Vraag	Aanb.	Nom.
Ready	—	—	—	—
Febr.-Maart ongesort.	—	—	—	—
idem f.a.g.	11	—	—	—

De markt was stil.

MAIS.

Soerabaja, 3 Maart (Part.).

Mais nominaal f 39.50 franco wagon Soerabaia.

Soerabaja, 4 Maart (Part.).

Mais gedaan voor indekking voor f 40 met verder aanbod.

PEPER.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Zwarte Singapore levering Mrt.-April noteerde 2 13/16 aanbod. Witte Muntok Maart-Mei cif. 4[illegible] aanbod Zwarte Lampong Maart-Mei 2 3/8 middenprijs.

Batavia, 4 Maart (Handelsv. v. Anip-Aneta).

Zwarte Lampong peper e.k. Batavia.

Per picol	Ged.	Vraag	Aanb.	Nom.
Ready	—	—	—	—
Maart	—	—	—	6.2[illegible]
April-Mei	—	—	—	—
Mei-Juli	—	—	—	—

Zwarte Lampong peper e.k. Telok Betong.

Per picol	Ged.	Vraag	Aanb.	Nom
Ready	—	—	—	—
Maart	—	5.90	6.05	—
April-Mei	—	5.90	6.05	—
Mei-Juli	—	—	—	—

Witte Muntokpeper e.k. Batavia.

Ready	—	—	—	13[illegible]
Maart	—	—	—	13[illegible]
April-Mei	—	—	14	—
Mei-Juli	—	—	—	—

CITRONELLA-OLIE.

Batavia, 4 Maart (Handelsv. v. Anip-Aneta)

Contract A	Ged.	Vraag	Aanb.	Nom.
Ready	—	0,72	0,73	—
Maart	—	0,72	0.73	—
April-Juni	—	0.72	0,73	—
Juli-September	—	—	—	0.73
Juli-December	—	—	—	0.74
Oct.-December	—	—	—	0,75
Contract C				
Maart	—	—	—	0.70

KATOEN.

New-York, 3 Maart (Anip-Aneta).

Katoen Maart-verscheping noteerde heden 11,18.

Liverpool, 28 Febr. (Reut. Comm. v. Anip-Aneta)

		vor. not.
American, Middling spot	6.01	6[illegible]
Egyptian, Sakellaridis, f.g.f. spot	8.94	9[illegible]

GONJE ZAKKEN.

Calcutta, 26 Febr. (Reut. Comm. v. Anip-Aneta) vor. not. 26/[illegible]

Heavy C'zakken, gezoomd, ready, vrij langs boord Calcutta, per 100 stuks. middenpr. vraag

	Rs. Ann.		Rs. Ann.	
Blauw gestreept 40x29, 2 1/4 lb.	20	08	20	[illegible]
Groen gestreept 43x29, 2 1/2 lb.	23	04	23	[illegible]

Markt prijshoudend.

TARWE.

Chicago, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Tarwe noteerde heden 100 1/2.

COPRA.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Copra Maart verscheping noteerde heden pond 2/6 aanbod.

Soerabaja, 3 Maart (Part.).

Coprah in Europa wederom belangrijk lager, Java fobnug is locaal f 4.45 Bali f 4.3[illegible] Op het verlaagde niveau is er nog weinig verkoopdrang.

Soerabaja, 4 Maart (Part.).

Copra was lager. Java fobnug f 4.40 koopers, Bali f 4.25.

KAPOK.

Soerabaja, 3 Maart (Part.).

Kapok blijft aangeboden tot de officieel vast gestelde prijzen.

KAPOKPITTEN.

Soerabaja, 3 Maart (Part.).

Kapokpitten blijven aangeboden tot f 1.90.

Soerabaja, 4 Maart (Part.).

Kapokpitten f 1,80.

GOUD.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Open markt prijs, in staven fijn oz. troy. 7 pd 1/1.

ZILVER.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Zilver spot 19 1/8; termijn 19. China en speculanten verkochten. Br.-Indië kocht tegen lager niveau. Stil en prijshoudend.

Bombay, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Bij opening:

Spot	48 — 4
Verrekening 18/3	48 — 3
Verrekening 17/4	48 — 0

De stemming stil.

New-York, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Zilver noteerde heden 44 3/4.

TIN.

Londen, 3 Maart (Anip-Aneta-Reuter).

Tin spot noteerde heden 209 3/4 pd.st. middenprijs en op 3 maanden 202 pd.st. middenprijs.

GELDMARKT

DE PROLONGATIE-RENTE.

Amsterdam, 3 Maart (Anip-Aneta).

Prolongatie-geld noteerde heden 1 3/4 pCt. (vor. not. 1 3/4 pCt.).

NEW-YORK NOTEERINGEN.

New-York, 3 Maart (Anip-Aneta).

De slot-verkoopkoersen voor wissels waren

Londen	4,99 1/4
Parijs	6,66 3/4
Amsterdam	68,70

SEMARANG-NOTEERINGEN.

Semarang, 4 Maart.

		N. I. Handelsb.	N. I. Esc. Mij.	Ned. H. Mij.
Amsterdam	T. T.	99 3/4	99 3/4	99 3/4
„	Zicht	99 3/4	99 3/4	99 3/4
Rotterdam	2 m/dato	—	—	—
's-Gravenh.	3 m/ „	—	—	—
„	4 m/ „	—	—	—
„	6 m/ „	—	—	—
T. T. Londen		7.24	7.25	7.25
Zicht idem		7.24	7.25	7.25
T. T. Australië		5.80	5.80	5.80
Zicht idem		5.80	5.80	5.80
T. T. New-York		1.45 1/4	1.45 1/4	1.45 1/4
Zicht idem		1.45 1/4	1.45 1/4	1.45 1/4
T. T. San Francisco		1.45 1/4	1.45 1/4	1.45 1/4
Zicht idem		1.45 1/4	1.45 1/4	1.45 1/4
T. T. Frankrijk		9 3/4	9 3/4	9 3/4
Zicht idem		9 3/4	9 3/4	9 3/4
T. T./Zicht België		25	25	25
T. T./Zicht Zwitserland		48 1/8	48 1/8	48 1/[illegible]
T. T. Italië		—	12	—
Zicht idem		—	12	—
T. T. Stockholm		—	37 5/8	37 1/[illegible]
Zicht idem		37 1/2	37 5/8	37 1/[illegible]
T. T. Oslo		—	36 5/8	36 1/[illegible]
Zicht idem		36 1/2	36 5/8	36 1/[illegible]
T. T. Kopenhagen		—	32 5/8	32 1/[illegible]
Zicht idem		32 1/2	32 5/8	32 1/[illegible]
T. T. Calcutta		54 3/4	54 7/8	54 3/4
T. T. Bombay		54 3/4	54 7/8	54 3/4
T. T. Madras		54 3/4	55	54 3/4
T. T. Rangoon		54 3/4	55	54 3/4
T. T. Colombo		55	55	54 3/4
T. T. Aden		54 7/8	—	—
T. T. Taip. (Formosa)		42 1/4	—	—
T. T. Japan		42 1/4	42 1/4	42 3/4
Zicht idem		42 1/4	42 1/4	42 3/4
T. T. Hongk./Canton		47 1/2	48	47 3/4
Zicht idem		47 1/2	48	47 3/4
T. T. Shanghai (doll.)		43 1/2	44	43 3/4
Zicht idem (doll.)		43 1/2	44	43 3/4
T. T. Amoy		43 1/2	—	43 3/4
Zicht idem		43 1/2	—	43 3/4
T. T./Zicht Swatow		—	—	43 3/4
T. T./Zicht Foochow		—	—	43 3/4
T. T. Manila		—	73	—
Zicht idem		72 3/4	73	73
T. T./Zicht Singapore		84 7/8	84 7/8	85
T. T. Duitschland		59 1/2	59 1/4	59 1/4
Zicht idem		59 1/2	59 1/4	59 1/4
Registermarken		—	41	41 1/2
B. B. Saigon ink.		98	—	—
Zicht Weenen		—	—	—
Londen zilver		—	—	—
T. T. Praag		—	6 1/4	—
Zicht idem		—	6 1/4	—

NED.-INDIË.

Postkantoor en Garebeg Besar.

De tijden zijn veranderd!

Onze correspondent te Soerabaia schrijft ons:

Op den Inlandschen feestdag van heden zijn de postkantoren in geheel Indië ten deele gesloten en ten deele op slechts enkele voor beperkte functies open. Het regeeringsbesluit hetwelk de Garebeg Besar tot feestdagen proclameerde voor 's Landsdiensten en instellingen dateert uit de jaren dat de posterijen nog niet die belangrijke positie hadden ingenomen in het zakelijk leven van Indië zooals dat thans het geval is. Immers kasdiensten, betalingen, stortingen, overmakingen, speciaal aan het begin van de maand worden thans gedwongen via de postkantoren geleid. Een dienst overigens welke zeer efficient werk verricht. Ware het echter thans niet aan te bevelen, nu de posterijen zulk een groeiende centrale plaats in het zakenleven innemen de sluitingsdagen in overeenstemming te brengen over en weer met de zeer royaal toebedeelde bank-holidays van den handel?

Het Bezoek van Lady Mountbatten.

Langdurig verblijf op Celebes en Grooten Oost.

Naar wij vernemen is Lady Mountbatten, een nicht van den koning van Engeland en een der vermogendste vrouwen ter wereld, in Makasser aangekomen.

Lady Mountbatten brengt een bezoek aan het land der Toradja's, en zal vervolgens de Molukken bereizen.

Deze reis, die zich ook tot andere deelen van den Oostelijken Archipel uitstrekt, zal vrij lang duren; eerst daarna brengt Lady Mountbatten ook een bezoek aan Java.

Invoer-Ordonnantie Badhanddoeken.

Ontwerp ter voortzetting contingenteering.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Batavia, dat bij den Volksraad is ingediend een ontwerp-invoerordonnantie voor badhanddoeken 1936. In de memorie van toelichting wordt erop gewezen, dat het Nederlandsche aandeel in den invoer van badhanddoeken sedert 1932 is teruggevallen op een niveau, dat nauwelijks tot de helft reikt van dat van 1929. Dezelfde omstandigheden, die tot contingenteering bij invoerverordening voor badhanddoeken 1935 leidden, zijn nog onverzwakt aanwezig, zoodat voortzetting van de regeling thans bij ordonnantie noodzakelijk wordt geacht.

Het Contract met het Gebeo.

Makkelijker stroomlevering aan derden.

Met het oog op de nadering van het tijdstip, waarop het contract expireert, bestaande tusschen het gouvernement en het Gemeenschappelijk Electriciteitsbedrijf Bandoeng En Omstreken, zullen dezer dagen besprekingen plaats vinden tusschen den directeur van het departement van Verkeer en Waterstaat en twee vertegenwoordigers der „Gebeo"-directie, zijnde de N.V. Handelsvennootschap voorheen Maintz & Co. Hiertoe komen de heeren J. A. van Staveren uit Batavia en ir. Van Elk uit Soerabaia over meldt het „A.I.D."

Het gaat bij de conferentie om de stroomlevering door den lande aan het Gebeo.

Verwacht wordt, dat financieel vrijwel de oude regeling zal worden gevolgd, doch dat in den vorm van de overeenkomst eenige wijziging zal komen.

Hierdoor zou het voor het „Gebeo" gemakkelijker worden, aan derden te leveren.

Vertrek Departementshoofden.

De vice-admiraal en de B. B.-directeur.

A.N.I.P.-Aneta seint heden uit Batavia, dat de vice-admiraal M. H. van Dulm en de directeur B. B., de heer P. C. A. van Lith, onder groote belangstelling embarkeerden voor de thuisreis. Een stroom van bezoekers deed de vertrekkende departementsleiders uitgeleide.

Auto-Ongeluk bij Boedoeran.

De man die plotseling den weg overstak.

Zondagochtend omstreeks half vijf heeft ter hoogte van de suikerfabriek Boedoeran een auto-ongeluk plaats gevonden, waarbij mejuffrouw R. D. ernstig werd gekwetst De heer S. chauffeerde. Het gezelschap kwam uit Malang, en was op weg naar Soerabaja.

Juist voorbij den bekenden overweg bij Boedoeran dook plotseling in het licht der koplampen een Inlander op, die vlak voor den auto den weg wilde oversteken. De heer S. moest plotseling scherp uithalen, verloor daardoor een oogenblik de contrôle over het stuur, tengevolge waarvan de auto met vrij groote vaart tegen de afrastering tusschen weg en spoorbaan sloeg. Mejuffrouw D., die naast den heer S. gezeten was, werd dientengevolge uit den auto geslingerd en kwam met een smak op den weg terecht. De beide andere inzittenden werden niet gekwetst.

Met een P. G. D.-wagen is mej. D. naar Soerabaia vervoerd Het medisch onderzoek wees uit, dat zij een bekkenfractuur, en vermoedelijk een beschadiging van een der ruggewervels heeft opgeloopen; haar toestand is, hoewel niet direct levensgevaarlijk, toch ernstig, aldus het „Soer. Hbld".

(Ing. Med.)

Japansch Leeraar in Nederlandsch.

Een studiebezoek aan Indië.

Onze correspondent te Batavia schrijft ons de d.d. 3 dezer:

Hedenochtend ontmoetten wij een Japanschen bezoeker van Nederlandsch-Indië, die ons, terwijl wij hem in het Engelsch wilden aanspreken, in uitstekend Nederlandsch in de rede viel om ons duidelijk te maken dat Hollandsch geen vreemde en lastige taal voor hem is! De heer Yamagishni, die, na een reis naar Bangkok en de Straits, thans op Java verblijft, is leeraar in de Nederlandsche taal aan de Hoogere Handelsschool op Formosa. Voor studie-doeleinden brengt hij op het oogenblik voor de eerste maal een bezoek aan Nederlandsch-Indië. De lessen aan de Hoogere Handelsschool op Formosa worden gevolgd door ongeveer 200 studenten. De duur der opleiding is 3 jaar. Het onderwijs in de Nederlandsche taal wordt hoogstens door een kleine klas gevolgd.

De heer Yamagishi, die reeds ongeveer 10 jaren aan deze onderwijs-inrichting is verbonden, kent Holland en heeft o.m. te Leiden gestudeerd.

De Lyceum-Plannen voor Soerabaia en Malang.

Voorbereidende werkzaamheden worden voortgezet.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Soerabaia, dat aangaande de plannen voor stichting van lycea te Soerabaia en Malang medegedeeld kan worden, dat een definitief overzicht van het aantal leerlingen, dat in aanmerking komt voor de lycea eerst te geven is na het overgangs-examen. Intusschen wordt het voorbereidend werk voortgezet, zooals samenstelling lesurentabel, boekenlijst enz. terwijl de benoeming van een leeraar in de oude talen geen moeilijkheden oplevert, wijl het in de bedoeling ligt de hiervoor reeds in Indië aanwezige leerkrachten te bestemmen.

De Kadaster-Bestellingen.

Rapport bijna gereed.

Naar wij vernemen is net administratieve onderzoek in de zaak van den heer M.S. B. inspecteur van den Kadastralen Dienst, die zijn Europeesch verlof afgebroken heeft om zich hier te verantwoorden inzake het door hem gevoerde beleid bij het doen van bestellingen ten behoeve van den dienst, ongeveer beëindigd.

Een commissie, bestaande uit de heeren mr. L. W. H. de Leeuw, hoofd der afdeeling wetgeving van het departement van Justitie, mr. R. Hattink, hoofdambtenaar bij het departement van financiën, en mr. C. M. Brooshooft, hoofd der administratie van den dienst der Volksgezondheid, heeft, in samenwerking met de Algemeene Rekenkamer en de Generaal Thesaurie, bedoeld onderzoek ingesteld.

Zij zal vermoedelijk nog deze week met haar rapport gereed zijn. Aangenomen mag worden, dat haar conclusies bij het bepalen van de verdere gedragslijn tegenover den heer B. als bindende richtlijnen zullen worden beschouwd.

Economische Basis Ontbreekt.

Interlocale verbindingen Medan-Siboga-Padang.

Wij vernemen dat de aanleg van interlocale telefoonverbindingen tusschen Medan, Siboga en Padang niet is te verwachten. De economische basis voor zulk een aansluiting ontbreekt.

Korte Berichten.

Doodelijk verkeersongeluk te Medan.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Medan, dat de bekende Inheemsche voetballer Aziz Maandagmiddag bij een autobotsing tusschen Medan en Tebingtinggi zwaar gewond werd en later in het hospitaal is overleden. Een andere Inheemsche voetballer Arifin liep breuken aan den arm op.

Drie zwaargewonden bij auto-ongeluk.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Cheribon, dat gisterenmiddag bij Kroetjoek een vrachtauto, door het springen van een voorband tegen een boom is aangereden. De chauffeur en twee knechten zijn levensgevaarlijk gewond.

Congres regentenbond.

Onze correspondent te Jogja schrijft ons:

De regentenbond Sedio Moeljo houdt in September zijn jaarlijksch congres te Malang.

De K.N.I.L.M. in Januari.

Hoewel ook dit jaar de maand Januari — vergeleken met de voorafgaande maand — de gebruikelijke daling te zien gaf, waren de resultaten belangrijk beter dan in Januari 1935. In totaal werden vervoerd 312 passagiers, 3.520 KG. goederen en 1875 KG. brief- en pakketpost. Voorts werd een vliegtuig gecharterd voor een vlucht van Batavia naar Palembang en terug.

Theerestrictie.

De distributie ten behoeve van de uitvoering der theerestrictie voor het 4e restrictiejaar (April '36 t/m Maart '37) is vastgesteld op 12 cents per 100 kilogram.

Examens.

Ge neeskundige Hoogeschool. Geslaagd voor het 1ste deel artsexamen: de heer Sowondo. Bevorderd tot arts: de heer M. Soetopo.

Necrologie.

G. D. Tuinenberg.

A. N. I. P.-Aneta seint uit Den Haag dat in den ouderdom van 81 jaar is overleden de heer G. D. Tuinenburg, oud-agent van de H. V. A. te Semarang.

C. R. W. K. Van Alderwerelt van Rosenburgh.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Den Haag dat in den ouderdom van 72 jaar is overleden de oud-kapitein van het Indische leger, C. R. W. K. Van Alderwerelt van Rozenburgh.

R. Vieuxbled.

Onder tragische omstandigheden is te Medan in het St. Elizabeth's Ziekenhuis overleden de heer R. Vieuxbled, hoofdassistent van Soengei Lipoet Estate. De overledene, Franschman van geboorte, bereikte den leeftijd van 39 jaar, meldt de „Deli-Crt".

K. Rietema.

Op 59-jarigen leeftijd is te Siboga overleden de heer K. Rietema, in leven houthouder aldaar. Sedert vele maanden was de overledene reeds ernstig ziek. Hij was vroeger eerst-aanwezend ambtenaar bij den Waterstaat voor het gewest Tapanoeli, meldt de „Deli-Crt.".

PLANTERSVER. SEMARANG-KEDOE BIJEEN.

Koffiecultuur het Zorgenkind.

Rechtstreeksche Steun aan de Cultures Spoedig te Verwachten, zegt Dr. Kramer.

De heeren Jongtien, Los en Dezentjé uit Bestuur getreden.

Rede dr. F. Kramer.

Hedenmorgen vergaderde de Plantersvereeniging Semarang—Kedoe in Hôtel du Pavillon te Semarang.

De voorzitter de heer J. W. Werkman opent de vergadering met zijn beste wenschen voor 1936 uit te spreken.

Voorts heet spr. in het bizonder welkom dr. F. Kramer, voorzitter van het Alg. Landbouw Syndicaat, die naast den voorzitter aan de bestuurstafel heeft plaats genomen.

De heer Kramer verzoekt daarop het woord. Spr. dankt de aanwezigen voor de ontvangen gelukwenschen bij zijn benoeming tot voorzitter van het Alg. Landbouw Syndicaat en den voorzitter voor zijn woorden van welkom.

„Ik heb," aldus dr. Kramer, een „lange reis achter den rug en had daarbij de gelegenheid, verschillende vergaderingen van plantersvereenigingen bij te wonen."

Spr. is dankbaar voor het feit dat men den datum van deze vergadering heeft gewijzigd, teneinde hem in de gelegenheid te stellen, de besprekingen van heden bij te wonen.

Spr. acht de plantersvereenigingen een onmisbaar element voor de cultures. Dit is hem nog eens duidelijk gebleken bij zijn bezoeken aan vergaderingen. Hij heeft ze bijgewoond vanaf Tandjong Karang tot Djember en hoewel er vaak verschil van meening bestond, waren er ook talrijke punten van overeenstemming.

Zorgen.

Wat de verschilpunten betreft wijst spr. erop dat men zich te Tandjong Karang vooral druk maakt over arbeidskwesties en over de koelieloonen, die in Zuid-Sumatra nog zeer hoog zijn.

In Garoet is het vooral de thee-restrictie die de aandacht heeft en het feit dat ondanks deze restrictie de prijzen nog zeer teleurstellend zijn.

In Djember en Malang wacht men met ongeduld op den regeeringssteun voor de koffiecultuur.

„Ook bij u", aldus spr., „zullen de zorgen wel vele zijn en door de groote verscheidenheid van cultures, zijn deze zorgen van verlerlei aard. Vooral de koffiecultuur is voor u een zorgenkind".

Spr. had gehoopt hier de verheugende mededeeling te kunnen doen, dat de regeeringssteun aan de koffiecultuur is toegezegd. Zoover is het echter nog niet, doch wel kan spr. zeggen dat, naar verwacht wordt, deze steun spoedig zijn beslag zal krijgen. Men is bezig met het ontwerpen van een plan om dezen steun rechtstreeks aan de cultures uit te keeren.

Wat de punten van overeenstemming in de plantersorganisaties betreft, wijst spr. in het bizonder op de plannen welke allerwege bestaan om het 25-jarig bestaan der proefstations feestelijk te herdenken.

Voorts is het spr. opgevallen, dat de producenten hier in Indië allerminst bij de pakken neerzitten. Zij die van Europeesch verlof terugkeeren, vertellen ons, aldus dr. Kramer, dat dit in Holland wèl het geval is. Er heerscht in Indië zelfs een zekere mate van optimisme.

De Plantersvereeniging Semarang-Kedoe vormt in de organisatie van het A. L. S. een onmisbare schakel en het verheugt spr. dat hij hier een gezond vereenigingsleven aantreft. De vereeniging zal de voortdurende belangstelling van het A. L. S. hebben en hij spreekt daarbij de hoop uit, dat de samenwerking met den huidigen voorzitter eene langdurige zal zijn.

De voorzitter gaat dan over tot het doen van eenige bestuursmededeelingen.

Het jaarverslag zal niet meer als afzonderlijke uitgave verschijnen, doch worden opgenomen in het algemeen verslag van het A.L.S.

De begrooting is na eenige kleine wijzigingen door het Alg. Landb. Syndicaat goedgekeurd. De wijzigingen betreffen in hoofdzaak de „bizondere uitgaven" die iets omlaag zijn gebracht.

Bestuursmutaties.

De secretaris, de heer Jongtien moest wegens het aanvaarden van een nieuwe betrekking in Medan, zijn functie neerleggen. In zijn plaats werd benoemd de heer N. van West. De voorzitter wenscht den heer Van West een aangenamen werkkring toe.

Voorts deelt de voorzitter nog mede, dat wegens vertrek naar Europa de heer M. Los, als commissaris moest bedanken. De heer Los heeft een schrijven achtergelaten, waarvan de voorzitter een gedeelte voorleest en waarin de heer Los zijn beste wenschen voor de vereeniging uitspreekt.

Ook de heer Dezentjé moest wegens a.s. vertrek met buitenlandsch verlof zijn functie van commissaris neerleggen.

Wat het ijken van maten en gewichten betreft, dringt de voorzitter er nogmaals op aan, eventueele moeilijkheden terzake bij den commissaris van het betrokken ressort voor te brengen. Het A. L. S. heeft zich dezer dagen nog in verbinding gesteld met het hoofd van het IJkwezen in verband met een recent geval van bekeuring op een der ondernemingen.

Binnenkort zal een circulaire uitgaan met betrekking tot de personeele belasting voor vrachtauto's.

Er zijn geen aanmerkingen op de reeds in „De Bergcultures" gepubliceerde notulen binnengekomen, zoodat zij worden gearresteerd.

Voordrachten.

De voorzitter geeft dan het woord aan den heer J. R. Ch. Peelen, administrateur van de onderneming „Getas" en vice-voorzitter van de Plantersvereeniging „Semarang-Kedoe", die een voordracht houdt over „Het wortelstelsel van de Cacao".

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen wordt na afloop der voordracht een zeer ruim gebruik gemaakt.

De voorzitter dankt vervolgens den heer Peelen voor zijn lezing, waarna hijzelf achter de lessenaar plaatsneemt voor het houden van een voordracht over „Coupeeren van jonge koffieplanten".

De leiding der vergadering wordt tijdelijk overgenomen door den heer Peelen.

De heer Peelen dankt na afloop der voordracht den heer Werkman voor zijn zeer belangrijke lezing en geeft daarna de vergadering gelegenheid tot het stellen van vragen.

Er worden uit de vergadering eenige mededeelingen gedaan met betrekking tot opgedane ervaringen bij het coupeeren van koffieplanten, waarna korten tijd wordt gepauzeerd.

Na de pauze geeft de voorzitter het woord aan dr. F. W. Ostendorf, die eene beschouwing houdt over rubber-plantmateriaal.

Spr. behandelt uitvoerig een drietal punten der occulatie, waarbij eenige adviezen met betrekking tot de keuze der cloonen en van den onderstam worden gegeven. Voorts bespreekt dr. Ostendorf het planten van zaailingen.

Er volgt na deze voordracht een levendig debat tusschen de heeren dr. H. Begemann en ing. Joh. Gandrup over het al of niet opvolgen van de adviezen der proefstations. Dr. Begemann is van meening dat het advies om cloonen Avros 49/50 te enten op Avros 163 niet blindelings kan worden opgevolgd, daar men pas over een ervaring van ongeveer drie maanden beschikt.

Bestuursverkiezing.

Vervolgens is aan de orde de verkiezing van het bestuur.

Na verificatie van de ingediende stembiljetten blijken te zijn gekozen tot: voorzitter de heer J. W. Werkman, vicevoorzitter de heer Ch. A. Wijnschenk Dom, secretaris de heer N. van West, commissarissen de heeren Dopheide, Förster, Deinema, Veere, Stein Callenfels, De Vries en Van Houten.

De voorzitter dankt de afgetreden bestuursleden de heeren J. Peelen, A.R. van Wel en Dezentjé voor hetgeen zij gedurende een reeks van jaren als leden van het bestuur voor de vereeniging hebben gedaan.

Bij de rondvraag werden eenige inlichtingen gevraagd omtrent Salvia als grondbedekker voor koffietuinen, terwijl de heer Förster informeert naar de synthetische rubber, waarover alarmeerende berichten in het Landbouwweekblad zijn verschenen. De voorzitter deelt terzake mede, dat het produceeren van synthetische rubber blijkens de laatste berichten nog veel te duur is om zich nu reeds ongerust te maken.

Nadat de voorzitter nog heeft medegedeeld, dat op de volgende vergadering een demonstratie zal worden gegeven met het z.g. „malaise-tapmes" sluit de heer Werkman omstreeks 1 uur n.m. de vergadering.

*

Op de ter vergadering gehouden voordrachten komen wij nog uitvoerig terug.

Arbeidsbemiddeling.

Nieuw instituut van correspondentschappen ingeschakeld, ter intensiveering werkwijze.

Op de groote plaatsen van Java bestaan sedert eenige jaren arbeidsbeurzen, opgericht van gemeentewege met een zekere gouvernementssubsidie. Sedert 1 Januari zijn thans op initiatief van het Kantoor van Arbeid op de kleinere plaatsen correspondenten voor arbeidsbemiddeling aangesteld, gerecruteerd uit de intellectueele werkzoekenden.

Met de instelling van deze correspondentschappen is tweeërlei doel beoogd. In de eerste plaats het verruimen van de mogelijkheid van plaatsing voor de werkzoekenden en voorts het verkrijgen van een beter overzicht over den omvang der werkloosheid. Men tracht dit o.m. te verkrijgen door het invoeren van een uniforme wijze, waarop de gegevens worden verkregen en verwerkt. De correspondenten zijn daartoe voorzien van de noodige formulieren, die na invulling door de werkzoekenden naar de centrale arbeidsbeurs te Batavia worden opgezonden.

Een nieuwigheid is hierbij voorts, dat de correspondenten zich niet beperken tot het ontvangen en te woord staan van werkzoekenden, die zich bij hen aanmelden, maar als zoodanig ook huisbezoek afleggen.

Door het hoofd van het Kantoor van Arbeid zijn de correspondenten voor arbeidsbemiddeling organisatorisch gesteld onder toezicht van de gewestelijke werkloosheidscommissarissen.

Door den werkloosheidscommissaris te Semarang zijn in overleg met de betreffende steuncomité's tot correspondent voor arbeidsbemiddeling aangesteld de navolgende personen:

E. Breedveldt Boer, p/a kantoor ass.-resident te Salatiga; A. M. Ruzette p/a veldpolitie te Oengaran; K. J. van Leerdam te Ambarawa; G. Michel, p/a kantoor ass.-resident te Rembang, voor de regentschappen Rembang en Blora; W. Kotters p/a residentiekantoor te Pati, voor de regentschappen Pati, Koedoes en Japara; D. H. J. Salomon p/a kantoor ass.-resident te Pemalang; H. L. Bloemhard p/a gemeentehuis Tegal.

Tot bovengenoemden kunnen belanghebbenden zich op werkdagen steeds wenden om hulp en voorlichting. Tenslotte verdient nog vermelding dat de arbeidsbemiddeling kosteloos openstaat voor werkzoekenden van alle landaarden.

WONOSOBO

Melkrapport.

De door den afdeelings-veearts te Magelang gedurende de maand Jan. 1936 onderzochte melkmonsters van de melkbedrijven te Wonosobo leverden het volgende resultaat op:

Mevr. D. Neyhoff goed; Mertosemito voldoende en Kwa Liang Tjoan goed.

SOERAKARTA

Personalia.

Wij vernemen, dat mr. W. Koster, voorzitter van de Landraden te Sragen en Wonogiri werd overgeplaatst naar Malang.

In de opengekomen vacature werd benoemd mr. W. Buschkens uit Bonthain.

Pasar Malem.

Ter gelegenheid van de viering van het feest ter nagedachtenis van de overleden familieleden van Z. H. den Mangkoenagoro wordt te Selogiri een pasar-malem gehouden van 2 tot 29 Mei a.s. Er zal o.a. een veetentoonstelling en een tentoonstelling van landbouwproducten worden gehouden, een proeftuin worden aangelegd, verder een expositie worden georganiseerd van kunstartikelen.

Verder staan op het programma verschillende vermakelijkheden. Zondag 3 Mei brengen Z. H. de Mangkoenagoro en Ratoe Timoer een bezoek, waarbij het monument Tjikal Bakal zal worden onthuld.

Besmettelijke ziekten.

Typhus abdom.: Troetjoek 1.

K. R. T. mr. Tjondronagoro.

Wij vernemen, dat Maandag j.l. K. R. T. mr. Tjondronagoro, zijn functie als hoofd van de afdeeling B. van de kepatihan aanvaardde.

Balé-Agoeng.

Het nieuwe lid van de Balé-Agoeng R. M. H. Pringgowinoto, majoor der raadjoerits, benoemd in de vacature dr. Wedijodiningrat, werd in den kraton beëedigd.

Sociëteit „Harmonie".

Ter gelegenheid van het 115-jarig bestaan van de sociëteit de „Harmonie" wordt Zaterdag 28 Maart a.s. een carnaval gegeven.

O.a. zijn er de volgende attracties: champagne-bar, Weinstube, biertent, restaurant, Oostersche tent enz. Het muzikale gedeelte wordt verzorgd door twee bands. Het feest is uitsluitend toegankelijk voor leden.

Film J. C. J.-lijn.

Woensdag 25 Maart a.s. wordt in de sociëteit de „Harmonie" een film vertoond over de Java-China-Japan-lijn, welke voor iedereen toegankelijk is.

Agenda:
Stadstuin Sriwedari:
Bioscoop: „La aux dames."
Wajang-orang: „Tjekel Endrolojo".
Capitolbioscoop: „Hell Divers".
Schouwburg bioscoop: „I am a thief".

KEBOEMEN

Voor het Asib.

Door de vereeniging Langen Mardi Siswo werd dezer dagen in de kaboepaten te Keboemen een wajang-orang gegeven, waarvan 50 % van de netto-opbrengst aan het Asib werd afgedragen. Ondanks de zeer lage entrée, namelijk één cent per persoon kon veertig gulden worden opgehaald. Behalve aan de zeer lage entrée meenen wij dit succes voor een goed deel te mogen toeschrijven aan het onberispelijke spel der acteurs, allen jongens van ongeveer twaalf jaar. Het zijn kinderen, voortgesproten uit zeer behoeftige desagezinnen, die feitelijk in aanmerking komen voor ondersteuning uit het Asib. Dank zij een geregelde en ernstige training onder de persoonlijke leiding van onzen kunstminnenden regent hebben zij het zoover gebracht, dat zij als wajangspelers, uiteraard onder leiding van volwassenen zich door het leven kunnen slaan. Momenteel is een vijftiental kinderen in opleiding.

Straatverlichtingsbelasting.

Indertijd maakten we melding van de plannen tot invoering van een straatverlichtingsbelasting in het regentschap Keboemen. Wij vernemen thans, dat met de inlijving van het opgeheven regentschap Karanganjar bij Keboemen deze belasting, behalve in de districtshoofdplaatsen Keboemen en Koetowinangoen ook in Gombong en Karanganjar zal worden geheven. Hoogstwaarschijnlijk zal de invoering niet eerder dan met ingang van 1 Januari 1937 kunnen plaats hebben. Aangaande de tarieven kunnen wij melden, dat men zich heeft voorgesteld deze zoo laag mogelijk te stellen. Men heeft gedacht de wegen naar gelang van de sterkte der verlichting in klassen te verdeelen. Voor een bebouwd perceel aan een eerste klasse weg met een huurwaarde van *f* 5.— tot en met *f* 10.— 's maands zal de belasting per strekkenden meter gevelbreedte vermoedelijk om en bij de tien cents per jaar bedragen, en voor een perceel aan een derde klasse weg om en bij de zes cents.

KOEDOES.

Armenzorg.

Arme en noodlijdende Europeanen in een groote kotta bereiken is niet zoo moeilijk, als de armen te steunen, op te heffen uit de kampongsfeer, ver van alle stadsgewoel, waarin zij verzinken, degenereeren naar lichaam en geest. Er is in het Koedoesche een geval geweest, dat een Europeaan zich per request tot het Bestuur wendde om Javaan te mogen worden, daar hem het leven als Europeaan te duur werd. Het verzoek is natuurlijk van de lande gewezen, daar het alleen een Javaan is gegeven om Javaan te zijn. Er zijn meerdere malen pogingen in het werk gesteld om een Armenzorgvereeniging voor Eurpeanen te Koedoes in het leven te roepen voor Koedoes en omgeving Steeds strandde men op groote moeilijkheden. Dr. Th. M. Loze, controleur bij het B. B. te Koedoes gaf den stoot, nam het initiatief, en liefderijke werkers (sters) gaven direct hun krachten aan dit maatschappelijk werk: veler beurs werd wijd opengesteld. Binnen zeer korten tijd was er een fonds, wel klein, maar waarmede werken mogelijk werd. De jonge vereeniging gaat ongeveer als volgt te werk: Zoodra men vastgesteld heeft dat noch werkschuwheid, noch verwildering, noch liederlijkheid de oorzaken zijn van den nood, zal hulp worden verleend. Die steunverleening geschiedt zoodanig dat het gevoel van eigenwaarde bij het individu onaangetast blijft. Om die reden noemen wij hier geen andere namen dan die van den initiatiefnemer. Men wil stil en ongestoord werken. Hongerenden zullen altijd geholpen worden. Dr. Loze vertrekt op 6 Maart met Europeesch verlof, doch in zijn plaats zal zijn vervanger het presidium van de vereeniging op zich nemen, daar op binnenplaatsen vooral het Binnenlandsch Bestuur zich veel beter oriënteeren kan als een ander lichaam of persoon, want alle steun-aangelegenheden worden via het Bestuur behandeld.

TEGAL.

Verjaring van vorderingen.

Door den fd. burgemeester van Tegal wordt bekend gemaakt, dat alle vorderingen, die betrekking hebben op het dienstjaar 1935 en ten laste van de stadsgemeente Tegal, voor 30 April 1936 moeten worden ingediend, daar ze na dien datum als zijnde verjaard worden beschouwd.

Hôtel Tegal Tea.

We vernemen, dat hedenmiddag in Hôtel Tegal een tea zal worden georganiseerd ter gelegenheid van een expositie in mode-artikelen. Dit voor Tegal nieuwste snufje zal zeker niet nalaten een aanzienlijk aantal dames te trekken.

Een nieuwe Kegelclub.

De Kegelsport mag zich in Tegal den laatsten tijd wel in de belangstelling van de bewoners verheugen en zoo kon het dan ook gebeuren, dat Dinsdagavond wederom eenige kegel-enthousiasten te samen kwamen en besloten tot oprichting van een nieuwe Kegelclub. Onmiddellijk na de oprichting heeft men de hand aan de ploeg geslagen en is men met de kegelsport begonnen.

Personalia.

Naar we vernemen is te Tegal als ingenieur van 's Lands Waterstaat geplaatst ir. A. Segond von Banchet.

Personalia.

Volledige Mutaties.

Pandhuisdienst.

Bepaald dat de t.w. Candidaat-inspecteerend ambtenaar bij den Pandhuisdienst C. W. van der Poel, toegevoegd wordt aan den Inspecteur bij gemelden dienst der Ie Inspectieafdeeling te Batavia.

Volksraad.

Benoemd is tot redacteur bij den Volksraad mr. R. Koentjoro Poerbopranoto, thans tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking.

Boschwezen.

Toegevoegd aan den houtvester, beheerder van de houtvesterij Bodjonegoro de boscharchitect 1e klasse F. L. Mente.

I. U. en A.

Belast met de waarneming der betrekking van hoofdcontroleur bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen H. W. Mühlstaff, thans ambtenaar 1e klasse (controleur).

Overgeplaatst van Soerabaja naar Batavia (tolkantoor) H. W. Mülstaff voornoemd.

Benoemd tot ambtenaar 4e klasse en werkzaamgesteld als ontvanger te Djambi R. R. Ma-Ajong, landsdienaar van verlof naar Suriname terugverwacht.

Overgeplaatst van Djambi naar Batavia (tolkantoor) als verificateur C. O. Portier, ambtenaar 4e klasse (ontvanger).

Economische Zaken.

Tijdelijk werkzaamgesteld bij het Centraal Kantoor voor de Statistiek, ten behoeve van het verzamelen en verwerken van statistische gegevens in verband met de rubberrestrictie J. F. Rijken, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk werkzaamgesteld bij gemeld kantoor.

Verleend aan ir. K. A. Barkey, landbouwconsulent ter beschikking gesteld van de provincie West-Java, wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa met bepaling dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een nader vast te stellen datum in de tweede helft van de maand Juni 1936.

Dept. v. O. en E.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van commiesredacteur bij het Departement van Onderwijs en Eeredienst R. Mr. SOEKANTO, maandgelder bij genoemd Departement.

Met ingang van 16 Maart 1936 herbenoemd tot Europ. schoolhoofd en geplaatst aan de Europeesche school te Bandanaira W. BRIJNEN, ambtenaar van verlof uit Europa teruggekeerd.

Militaire Mutaties.

Met ingang van den dag van zijn aankomst in Tandjong Priok is benoemd tot maritieme lid van het Hoog Militair Gerechtshof en tot lid tevens voorzitter van den Raad voor de Scheepvaart D. SCALONGE, gepensionneerd Schout-bij-Nacht bij de Koninklijke Nederlandsche Marine.

Infanterie.

Benoemd tot bataljons-adjudant bij het IXde bataljon te Tjimahi, de 1e luitenant van genoemd korps J. F. M. H. van Poeteren.

Genie.

Benoemd tot opzichter der genie de tijdelijk waarnemend opzichter der genie F. Silaban.

Scheepsberichten.

H. A. P. A. G. — D. A. D. G.

Thuisreis:

s.s. „Kurmark" 27 Febr. te Gadiz aangekomen.

s.s. „Hamm" 27 Febr. van Batavia vertrokken.

s.s. „Uckermark" 29 Febr. van Padang vertrokken.

Uitreis:

m.s. „Heidelberg" 28 Febr. van Belawan vertrokken v Mrt. te Batavia verwacht.

s.s. „Halle" 1 Mrt. van Port Said vertrokken, 21 Mrt. te Batavia verwacht.

s.s. „Freiburg" 13 Apr. te Batavia verwacht.

s.s. „Kurmark" 30 Apr. te Batavia verwacht.

s.s. „Menes" 25 Mei te Batavia verwacht.

s.s. „Essen" 28 Febr. van Tjilatjap naar Bintang vertrokken.

The Bank Line Ltd.

m.s. „Taybank" 25 Febr. van Batavia vertrokken, 27 Febr. te Singapore aangekomen.

m.s. „Darcoila" 27 Febr. van Batavia naar Chili vertrokken.

Dodwell Castle Line.

m.s. „Muncaster Castle" 3 Febr. te Cheribon aangekomen, 4 Febr. te Batavia verwacht.

Thuisreis: m.s. „Madoera" 1/3 ex. Padang.

SCHEEPSRADIOVERBINDINGEN.

	6 Maart	7 Maart
Chr. Huygens:	Bandoengradio:	Sabangradio.
Sibajak:	Bandoengradio:	Bandoengradio.
Indrapoera:	Bandoengradio:	Bandoengradio.
Marnix:	Medanradio:	Medanradio.
Oldenbarnevelt:	Bandoengr.:	Bandoengradio.
Johan de Witt:	Bandoengr.:	Bandoengradio.
Poelau Tello:	Singaporeradio:	Bataviaradio.
Modjokerto:	Nitonr.:	Scheveningenradio.
Kota Pinang:	Colomboradio:	Colomboradio.
Djambi:	Bonifacioradio:	Alexandriaradio.
Barentsz	)	
Bontekoe	)	
Houtman	): Bandoengr.:	Bandoengradio.
Roggeveen	)	
Swartenhondt	)	
Tasman	)	

De schepen zijn alle in Kortegolf-verbinding met Scheveningen- en Bandoengradio, uitgezonderd de P. Tello, Modjokerto, K. Pinang, Djambi.

WEEST VOORZICHTIG

ER IS MAAR ÉÉN ORIGINEELE EN ECHTE

Pro-phy-lac-tic Perma-Grip

Het is beslist de moeite waard om voorzichtig te zijn bij de keus van Uw tandenborstel. Vele borstels mogen dan wel lijken op de Pro-phy-lac-tic Perma-Grip — sommige borstels hebben bijna gelijkluidende namen — maar *geen* enkele andere borstel is van zóó uitstekende kwaliteit, is zóó duurzaam, reinigt zóó grondig en wordt zóó onvoorwaardelijk gegarandeerd.

Echte Pro-phy-lac-tic Perma-Grip Tandenborstels worden uitsluitend verkocht in de bekende gele cartons met den in lettergrepen verdeelden naam Pro-phy-lac-tic. Let op deze teekenen van echtheid bij aankoop van de eenige origineele en onvervalschte Pro-phy-lac-tic.

Het nieuwe en aparte Perma-Grip-procédé verankert de borstelharen dusdanig goed dat uitvallen onmogelijk is.*

* * *

*Afbreken der borstelharen is niet te voorkomen doch dit komt bij een Pro-phy-lac-tic slechts zelden voor.

A 54—1354

HIMA'S
ZIJN GOEDE RIJWIELEN
Agenten voor Semarang:
Sem. Motor & Rijw. handel
Bodjong 104
Agenten voor Magelang:
H. v. d. OORDT
" " Djocja:
H. v. d. OORDT
" " Djocja:
TECHN. BUREAU
BOENDER
" " Solo:
SOLOSCHE RIJWIELHANDEL
Importeurs: **S. L. MANSON & Co.**
Semarang.
667-1947

---

logeeren
in het beste klimaat

berghotel „tjitere"
pengalengan hoogvlakte
1 uur rijden van bandoeng.
214-1213

TOKO VAN DE POL

Keurverzameling 1936

Behangsels

0.25	**0.40**
0.50	**0.70**

per rol lang 7.50 mtr.
breed 0.50 mtr.

188—1187

DAMES en HEEREN

Ter voorkoming van een onnoodig bezoek aan de vele onhandige toekang gigi's raden wij U aan eerst bij ons een bezoek te willen brengen. Voor het plomberen en schoonmaken van tanden en kiezen, zilveren of platina tanden houden wij ons gaarne aanbevolen.

Zoowel mannelijke als vrouwelijke (speciaal voor het behandelen van vrouwen) toekang gigi's zijn aan huis te ontbieden.

Aanbevelingsbrieven ter inzage.

Scherp concurreerende prijzen.

Beleefd aanbevelend, **GOEY TJOENG LIAN**
Toekang Gigi, Kp. Beteng 152 — Semarang

75—1074

PRIDE OF HAARLEM.

Haarlem is trotsch op zijn bloemenvelden, maar niet minder op zijn DROSTE-bonbons.

Neem een busje „Pride of Haarlem", bevattende 10 verschillende soorten Droste-bonbons in luchtdichte verpakking, mee naar huis. Een zalige tractatie en Altijd Welkom!

DROSTE
ALTIJD WELKOM!
Spaart plaatjes voor het album „Java I" of bons voor porcelein.

4 (Alle auteurs-rechten dezer advertentie voorbehouden.)

B 7—1403

„NIBROC"

Handdoeken maken Besmetting onmogelijk.

In groote kantoren, ziekenhuizen, spoor- en tramrijtuigen dient men zorg te dragen dat handdoeken geen overbrengers worden van besmettelijke huid- en andere ziekten. Een schoone handdoek die eenmaal gebruikt is voor het afdrogen van natte handen, kan de bron zijn van veelvuldige besmetting. De NIBROC handdoek wordt slechts 1 X gebruikt.

NIBROC handdoekautomaten kosten slechts *f* 5.—, een vulling van 250 NIBROC handdoeken *f* 2.50. De groote spoor- en tramwegmaatschappijen hebben het voorbeeld gegeven. Bescherm dus ook Uw personeel tegen besmetting.

N.V. ANDRIESSE - Bodjong/Doewet.

ELECTRISCHE ARTIKELEN *.		BEROEMDE B.E.S. TOESTELLEN:	
Apparaatsnoeren, 2 Meter lang	*f* 1.—	BES petroleum comfoor	*f* 13.50
Handige broodroosters vanaf	„ 7.50	BES ovens, klein model	„ 13.50
Fans, enkel oscilleerend beschermd	„ 16.50	BES ovens, groot model	„ 17.50
Kookplaten AEG 450 Watt	„ 3.50		
Snelkokers AEG 300 Watt	„ 5.50		
Strijkijzers AEG 250 Watt	„ 3.25		
Practische Onderzetters	„ 0.40		

Een groote keuze Petromax lampen voor ondernemingen zonder stroom. Zeer practisch

7—1005 DIV 3

No. 54 Semarang Woensdag 4 Maart 1936 85ste Jaargang

Uitgave der Naamlooze Vennootschap
DAGBLAD DE LOCOMOTIEF
Directeur-Hoofdredacteur:
W. G. N. DE KEIZER.

HET ABONNEMENT KOST:
VOOR NEDERLANDSCH-INDIE per kwartaal f 10.—
per maand „ 3.50
VOOR HET BUITENLAND (incl. porti) per kwartaal „ 13.50
Men abonneert zich voor een vol kwartaal.
Abonnement moet bij aanvang van den termijn betaald worden.

DE LOCOMOTIEF

DERDE BLAD

ADVERTENTIE-TARIEF

Advertenties f 0.50 per regel, met een minimum van 10 regels. Bij plaatsing over de breedte van 2 kolommen wordt het dubbele gevorderd en zoo verder. Bij abonnement ruim rabat.

Familie-berichten f 5.— per plaatsing van 15 regels; elke regel meer 50 cent. Volgende plaatsing 50% reductie.

Voor plaatsingen in de Zaterdag-editie 25% verhooging.

Het bedrag der advertenties dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Aanbieding van advertenties geschiede vóór 10 uur.

Dit nummer bestaat uit VIER bladen.

Langs een Omweg.

HET is nog slechts weinige maanden geleden dat de regeeringsgemachtigde voor Oorlog de tegemoetkoming in de huishuur voor gehuwde Europeesche onderofficieren verdedigde. Hij voerde voor haar handhaving als argumenten aan:

dat de Europeesche onderofficieren „behooren tot de laagst bezoldigde categorie van importkrachten", en

dat de inkomens der betrokkenen zijn gedaald „tot beneden de eischen welke naar het oordeel der regeering gehuwde Europeesche onderofficieren in billijkheid ten opzichte van hun bestaansvoorwaarden mogen stellen."

En hij karakteriseerde deze regeling als „een zaak van billijkheid."

Deze verdediging van de huishuurregeling geschiedde *in het openbaar*. In den Volksraad namelijk.

Thans, weinige maanden later, wordt deze regeling der billijkheid *met stille trom* ongedaan gemaakt. Als volgt.

Op voorstel van het departement van Oorlog werd dd. 31 Januari jl. een gouvernementsbesluit geslagen tot herziening der huishuurregeling. Daarbij werden, zooals hier is uiteengezet, de percentages der tegemoetkoming verminderd, terwijl een argelooze bepaling werd ingelascht die het bedrag der tegemoetkoming maximaal stelde op „de eventueele overgangskorting waaraan betrokkene is onderworpen." Het gouvernementsbesluit draagt de handteekening van den fd. gouvernements-secretaris Barbas.

Op dit gouvernementsbesluit gaf namens den legercommandant het hoofd der V-de afdeeling een toelichting, die bij wijze van circulaire aan de betrokken militaire instanties werd toegezonden. In deze 11 Februari gedateerde en met *spoed* gemerkte circulaire is aan het gouvernementsbesluit de argeloosheid ten deele ontnomen. In lid 4 toch stelt het rondschrijven vast, dat op de bij G. B. herziene tegemoetkomingen *„alleen aanspraak kunnen hebben onderofficieren, die aan overgangskorting onderworpen zijn."*

Deze circulaire is onderteekend door den heer Tissot van Patot.

Met andere woorden:

voor alle gehuwde Europeesche onderofficieren, die geen overgangskorting hebben, vervalt plotseling de tegemoetkoming in de huishuur geheel, met terugwerkende kracht nog wel;

voor alle gehuwde Europeesche onderofficieren, die wel overgangskorting hebben, vervalt zij eveneens volledig, en wel per 1 Januari 1937. Op dien datum toch wordt, blijkens toezegging der regeering, de overgangskorting vol uitbetaald. Dit beteekent doorvoering der M.B.R. 1934 over de geheele linie en mitsdien zal op dien datum geen enkele onderofficier meer „aan overgangskorting onderworpen zijn." Dan is de huishuurregeling tot een doode letter geworden.

Resumeerende:

de huishuurregeling voor gehuwde Europeesche onderofficieren wordt *naar den schijn* herzien: verminderde percentages;

de regeling wordt echter *in wezen* afgeschaft doordat zij afhankelijk wordt gesteld van een overgangskorting, die op 1 Januari 1937 niet meer zal bestaan.

Wij zullen niet opnieuw met voorbeelden illustreeren, hoeveel dit den betrokkenen scheelt. Het is, met uitzondering van de hoogste inkomens, die buiten de huishuurregeling vallen, altijd wat: soms enkele guldens, vaak enkele tientallen per maand. Daarbij treft, dat het meest gedupeerd worden de huurders van particuliere woningen, voor wie geen gouvernementswoning ter beschikking stond: hetzij door gebrek aan gouvernementswoningen, hetzij doordat een beschikbare woning niet voldeed aan de eischen die een groot gezin stelt.

Geen voorbeelden dus. Belangrijker nog dan de practische zijde van deze zaak is voor ons het principe.

Dit principe nu luidde kortgeleden, bij monde van den regeeringsgemachtigde voor Oorlog: dat de huishuurregeling *een zaak van billijkheid* is, omdat naar het oordeel der regeering de gehuwde Europeesche onderofficieren *onderbetaald* worden. „Salarissen, gedaald beneden de eischen welke zij in billijkheid t.o.v. hun bestaansvoorwaarden mogen stellen", heet dit in parlementaire terminologie.

Is dit principe losgelaten? Heeft de regeering, en namens haar het departement van Oorlog, den koninklijken weg bewandeld? Heeft zij met klem van argumenten aangetoond dat *de zaak der billijkheid* in een ander stadium is gekomen door wijziging in de omstandigheden, sedert de regeeringsgemachtigde haar verdedigde?

Niets van dit alles. Er *zijn* geen argumenten. Wit *is* geen zwart geworden in zes maanden tijds. Werd dàárom — mag men thans een vraag formuleeren — onder het motto eener herziening *langs een omweg* de afschaffing geforceerd?

Terugkeerende tot ons uitgangspunt: de regeering heeft in deze landen een kostelijk goed ter bewaring ontvangen. Haar maatregelen zijn hard, doch zij dragen den stempel van rechtvaardigheid en billijkheid. De overtuiging leeft, dat zij den last dezer jaren evenredig heeft verdeeld over smalle en breede schouders.

Welnu — zij bewake dit kostelijk goed met pijnlijke zorg. Dàáraan toch dankt zij een geest van medewerking en loyaliteit en opziend vertrouwen, die meer waard is dan wat willekeur extra bespaart.

Voor den burgerlijken landsdienaar geldt dit, zoo goed als voor den militair; ook voor den onderofficier. De regeering heeft een goeden naam te verliezen bij het onderofficierscorps, een naam van recht en rechtvaardigheid, een naam van waarlijk hoog gezag en onkreukbaar beleid.

Dit beleid nu en dit gezag gaan bij den soldaat niet langs een omweg. Daarom de vraag:

heeft de regeering de volle consequenties van dat gouvernementsbesluit van 31 Januari jl. overzien? Realiseert zij zich dat zij *geen* percentages heeft verminderd, *geen* herziening heeft bewerkstelligd, *doch radicaal heeft afgeschaft?*

Het corps onderofficieren leeft in gespannen verwachting. Want het vertrouwt dat na het bekend worden van deze teleurstellende en bevreemdende feiten, het laatste woord over deze zaak der huishuurregeling nog niet is gesproken.

Het laatste woord, — het woord van den hoogsten gezagsdrager, die ook het vertrouwen der kleinen niet beschaamt.

v. G.

Een Sympathiek Rekest.

Vrijstelling voor personenauto's in bedrijven.

Onjuiste interpretatie van personeele belasting.

Naar wij vernemen heeft de Ondernemersbond zich per rekest tot de regeering gewend inzake het in de personeele belasting aanslaan van personenauto's, die in bedrijven worden gebruikt.

De zaak is, dat in art. 15 van de op 1 Januari 1935 in werking getreden ordonnantie bepaald werd, dat ook personenauto's die gestald werden in kantoren en goedangs van firma's en vennootschappen, aangeslagen zouden kunnen worden.

De bedoeling dier bepaling was, ontduiking te voorkomen: het gebeurde namelijk, dat men auto's, voor privé gebruik bestemd, door die wijze van stalling aan de belasting onttrok.

Echter interpreteerde de hoofdinspecteur van Financiën de bepaling anders en wel zoo, dat nu voortaan *alle* personenauto's, ook die welke wel degelijk voor het bedrijf dienen, worden aangeslagen in de personeele belasting. Is deze interpretatie naar de letter juist, de bedoeling was dit niet: anders zou dit art. 15 niet zonder discussie den Volksraad gepasseerd zijn.

De Ondernemersbond verzoekt nu, hierin alsnog wijziging te brengen en het sympathieke van dit rekest is, dat hier niet alleen een belang wordt gediend van zeer groote concerns, doch dat ook en vooral tallooze kleine zaken, die een personenauto voor hun bedrijf gebruiken, van een niet-bedoelden last zouden worden bevrijd.

De Leiding van Boschwezen.

Dr. J. H. Becking waarschijnlijk opvolger.

Naar wij vernemen ligt het in het voornemen van dr. R. Wind, hoofd van den Dienst van het Boschwezen, om in den loop van dit jaar 's Lands dienst te verlaten.

Het is waarschijnlijk, dat alsdan dr. J. H. Becking, thans hoofd van den dienst der Wildhoutbosschen, tot hoofd van het Boschwezen zal worden benoemd.

De Toeslag voor Tjolomadoe.

„Grove onbillijkheid", zegt men in Holland.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Amsterdam dat „De Telegraaf" er op wijst dat er beroering is gewekt in suikerkringen door den toeslag voor streekbelang aan de Mangkoenegoro-fabrieken, daar dit beschouwd wordt als een „grove onbillijkheid", waar de toeslag alleen bedoeld werd voor een eventueel in werking brengen van een fabriek in Banjoemas, waarvoor geen gegadigden waren.

Normalisatie der Pensioenen.

De individueele methode.

Een medewerker te Den Haag meldt ons omtrent de normalisatie der Indische pensioenen:

Hoewel het nog niet zeker is tot welke conclusies de commissie voor de normalisatie der Indische pensioenen zal komen, acht men het in bevoegde kringen vermoedelijk dat op de individueele methode zal worden aangestuurd.

De Uitzending van Bommenwerpers.

Kapitein H. G. B. de Kruyff van Dorsen naar Amerika.

Naar wij vernemen gaat de kapitein-invlieger der luchtvaart-afdeeling H. G. B, de Kruyff van Dorsen, die recht heeft op buitenlandsch verlof, naar Amerika, in verband met de uitzending van bommenwerpers.

Opening Sanatorium te Pakem.

Door mevr. De Jonge.

Onze correspondent te Jogja schrijft ons:

Naar wij vernemen zal het sanatorium van het Petronella-Hospitaal, dat thans bij Pakem in aanbouw is, in den loop van de maand Mei geopend worden door mevr. De Jonge, echtgenoote van den landvoogd.

De Man die den Moed Had.

Hij bleef ten onrechte denken dat men hem „zocht."

Doch aan zijn daad verandert dit niets.

Naar wij vernemen heeft het geval van den officier der 2e klasse van de Marine, luitenant Coppers, nog een achtergrond, die in hetgeen tot dusverre werd gemeld niet tot zijn recht kwam.

Het grootste deel der marine-officieren juichte de daad van luit. Coppers ten zeerste toe. Men waardeerde in hooge mate de daad, die althans aan de „Zeven"-blamage een einde maakte.

Weliswaar ontstonden moeilijkheden, toen enkele hooggeplaatste figuren uit politieke beweegredenen eerst een andere interpretatie gaven, doch ook Coppers' ruiterlijke erkenning, dat met opzet raak geworpen was, vond de sympathie van het geheele officierscorps.

Bovendien is luit. Coppers tenslotte ook officieel in het gelijk gesteld: in het door de regeering uitgegeven Witboek komt een woord van hulde aan zijn adres voor.

Echter heeft hetgeen zich daarna afspeelde bij luit. Coppers een bepaald psychisch proces teweeggebracht waardoor hij, naar men ons uit marinekringen verzekert ten onrechte, steeds bleef denken dat men hem „zocht". Hieruit ontstonden weder nieuwe moeilijkheden, die zoozeer op luit. Coppers inwerkten, dat zijn chefs hem voor den dienst ongeschikt gingen achten. Zoo werd op zijn conduite o.m. gesteld: het als eskadercommandant slecht starten ten gevolge van dronkenschap in den voorafgaanden nacht.

Om die reden achtte men verlenging van het dienstverband niet gewettigd. Het geven van vier dagen arrest geschiedde, omdat juist kort geleden aan alle marineofficieren uitdrukkelijk verboden werd zich te laten interviewen. Men was van oordeel, dat de discipline ook in dit geval moest worden gehandhaafd.

Het scheen ons noodig deze aanvullende mededeelingen hier volledig weer te geven. Zij veranderen *niets* aan het feit, dat het met luit. Coppers tragisch is afgeloopen. Evenmin aan onze conclusie, dat deze afloop voorkomen had kunnen worden.

De Brand op de Gneisenau.

Half uur na vertrek uit Singapore ontdekt

Spoedig gebluscht.

Te Belawan kwam Maandagmorgen de „Gneisenau" van de Nord Deutscher Lloyd binnen, welk schip, zooals gemeld, aan boord een kleine brand gehad heeft nabij Singapore. Het blijkt thans, dat de brand gewoed heeft in luik 2 in het onderruim, waar een hoeveelheid boengkil-lading opgeslagen was. Hoe het vuur ontstaan is, was nog niet bekend, doch vermoedelijk is broeiing de oorzaak, aldus de „Deli-Crt.".

Het vuur werd ontdekt, een half uur nadat men Singapore verlaten had. Eigen manschappen wisten het vuur te blusschen. Onmiddellijk keerde men terug naar Singapore, waar met het uitladen van het ruim werd begonnen. Dit is ook de oorzaak geweest, dat het schip drie dagen te laat is. Teneinde deze vertraging zoo veel mogelijk in te loopen, is besloten Penang niet aan te doen.

De omvang van den brand is niet bijzonder groot geweest, dank zij het feit dat men spoedig het vuur kon blusschen.

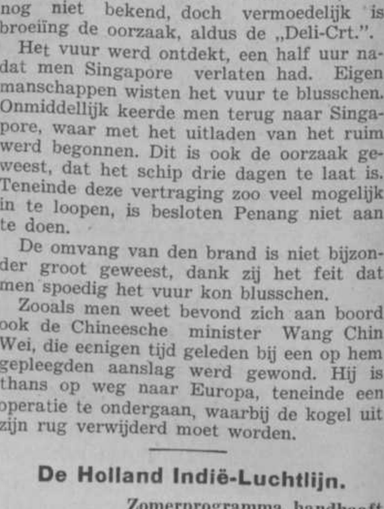
Zooals men weet bevond zich aan boord ook de Chineesche minister Wang Chin Wei, die eenigen tijd geleden bij een op hem gepleegden aanslag werd gewond. Hij is thans op weg naar Europa, teneinde een operatie te ondergaan, waarbij de kogel uit zijn rug verwijderd moet worden.

De Holland Indië-Luchtlijn.

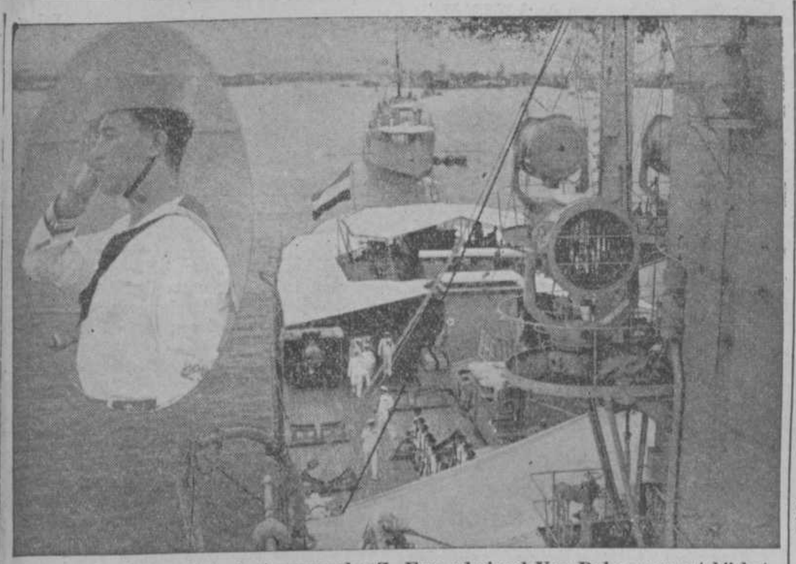
Zomerprogramma handhaaft 5½ dag.

Een medewerker te Den Haag meldt ons dat het zomerprogramma der K.L.M. voor de luchtlijn Holland—Indië op vijf-en-een-halve dag blijft ingesteld. Het ligt in de bedoeling Alorstar uit te schakelen en in plaats daarvan via Penang te vliegen. Cairo zal worden aangedaan via Alexandrië en niet meer via het aan de grens van Lybië gelegen Solloem.

Het plan om op het vliegveld Lydda in Palestina te landen in stede van te Gaza, zal niet voor den herfst verwezenlijkt worden daar de aanleg van Lydda tot dusver tegenviel. Ook van het vliegveld op het eiland Rhodos hoopt de K.L.M. spoedig gebruik te maken, doch er is nog geen toestemming verleend.

De overdracht van het vlootcommando: Na de plechtigheid begeven beide vlootvoogden, de oude en de nieuwe, zich naar het departement van Marine.

De overdracht van het vlootcommando: Z. Exc. admiraal Van Dulm passeert bij het verlaten van Hr. Ms. „Sumatra" de gewapende macht, die aangetreden staat op het achterdek.

Opbouw der Marine is met Ernst ter Hand Genomen

Krachtig Wachtwoord bij de Overdracht van het Commando aan den Nieuwen Vlootvoogd H. Ferwerda.

Meer Paraat zijn om Dreigende Gevaren het Hoofd te Bieden.

Drie Eischen voor een Goede Weermacht.

Onze correspondent te Batavia schrijft ons dd. 3 dezer:

Hedenmorgen heeft voor Priok aan boord van het vlaggeschip Hr. Ms. „Sumatra" de overdracht plaats gevonden van het vlootcommando, bij welke gelegenheid vice-admiraal Van Dulm afscheid heeft genomen van de Koninklijke Marine en bij welke gelegenheid schout-bij-nacht Ferwerda als commandant der Zeemacht is opgetreden.

Het zonnige weer, dat den laatsten tijd Priok opluisterde, was ditmaal niet aanwezig. Er hing een loodgrijze lucht boven de zee, waardoor de contouren van de „Sumatra", „Evertsen", „Piet Hein", „Witte de With" „Van Galen" en de acht onderzeeërs slechts flauw zichtbaar waren. Een groot voordeel echter was, dat er wat wind woei en daardoor een prettige koelte de toeschouwers het bijwonen dezer plechtigheid in bizondere mate veraangenaamde.

Aan boord van de „Sumatra" bevonden zich tegen half negen de eskadercommandant Helfferich, de divisiecommandanten, de commandant der divisie torpedobootjagers en der eerste en tweede divisie onderzeebooten zoomede de commandanten van Hr. Ms. „Soemba" en „Willebrord Snellius", ieder vergezeld door eenigen van hun officieren en een detachement van hun équipage.

Verder stonden ook op het achterdek opgesteld de groepscommandanten der vliegtuigen, de commandant, de état-major en de équipage van Hr. Ms. „Sumatra".

De beide vlootvoogden arriveerden in de admiraalssloep en bij hun aankomst aan boord werd onmiddellijk de commandovlag van den aftredenden Vlootvoogd geheschen.

Verder hoorde men in de stilte, die allerwegen werd bewaard, de drie roffels, waarna de bootsmansfluitjes het bekende signaal „Admiraal aan boord" gaven.

De gewapende wacht presenteerde het geweer. De standaard van den eskadercommandant zag men hijschen op de divisie bootjagers, ieder stond stram in de houding en precies om negen uur had de overdracht plaats.

Rede M. H. van Dulm.

De heldere stem van vice-admiraal Van Dulm werd voor het laatst op de vloot in die functie gehoord. Vice-admiraal Van Dulm sprak als volgt:

Schout-bij-Nacht Ferwerda, commandanten, officieren, onderofficieren en manschappen.

Ingevolge het Koninklijke Besluit van 24 December 1935 No. 51 ben ik op heden, 3 Maart 1936, eervol ontheven van de betrekking van Commandant der Zeemacht en Hoofd van het Departement der Marine in Nederlandsch-Indië en is deze betrekking met ingang van dienzelfden datum opgedragen aan den schout-bij-nacht H. Ferwerda.

Bij het neerleggen van mijne functie denk ik terug aan de woorden, door mij gesproken bij het aanvaarden daarvan, waarbij ik duidde op den toentertijd bestaanden onzekeren internationaalpolitieken toestand.

Helaas, sedert is daarin geen verbetering gekomen, integendeel!

Onder deze omstandigheden dringt zich steeds sterker op de noodzakelijkheid om te zorgen, dat, mòcht zulks noodig zijn, onze Weermacht in staat zij de eer en de belangen van het Koninkrijk te handhaven.

Dit beteekent, dat het de dure plicht is van ons allen, officieren, onderofficieren en manschappen, om ieder voor zich en allen gezamenlijk, onverpoosd en met geheel ons kunnen, ons ten volle te geven ten einde de paraatheid van de Zeemacht, zoo te water als in de lucht, tot het hoogst bereikbare op te voeren. Opdat, wanneer het onverhoopt eens zoover zou komen, wij, met Gods hulp, onzen man zullen staan, tot heil van Koningin en Vaderland.

Ik neem afscheid van U in de verwachting dat gij zult voldoen aan de eischen die U gesteld worden en met mijn beste wenschen voor Uw aller welzijn.

Schout-bij-Nacht Ferwerda.

Ik behoef U niet te zeggen, dat de betrekking die gij thans gaat aanvaarden, een veelomvattende en een veeleischende is.

Ongetwijfeld is daarbij ook Uw eerste doelwit het verzekeren en zoo hoog mogelijk opvoeren van de gevechtskracht der Zeemacht in deze gewesten.

In het vaste vertrouwen, dat gij daarbij ten volle zult kunnen rekenen op den steun en de medewerking van hoog en laag, bied ik U mijn beste wenschen voor een volledig succes en verklaar ik hiermede het bevel over de Zeemacht in Nederlandsch-Indië aan U te hebben overgedragen.

Onmiddellijk hierop volgde een salvo van de „Soemba", de commandovlag van de „Sumatra" ging neer, en na vijftien schoten volgde een stilte van enkele minuten. De commandantsvlag van den schout-bij-nacht Ferwerda werd op de „Sumatra" geheschen.

De „Soemba", die vlak achter het vlaggeschip gelegen was, salueerde met dertien schoten.

Rede Schout-bij-Nacht Ferwerda.

Hierop nam schout-bij-nacht Ferwerda het woord.

Admiraal,

Alvorens het Commando over de Zeemacht in Nederlandsch-Indië van u over te nemen, wensch ik mij tot tolk te maken van het personeel van hoog tot laag, behoorende tot de militaire en tot de civiele diensten der Zeemacht, van het personeel, dat gedurende twee jaren onder uw bevelen gediend heeft en namens allen enkele woorden van afscheid tot u te richten.

Admiraal, uw eervolle loopbaan bij de Koninklijke Marine, die ons aller hart en toewijding heeft, zal met de overgave van dit Commando feitelijk worden afgesloten. Ik begrijp wat dit voor u beteekent en wat er op dit oogenblik in u omgaat.

Ik wensch u toe, dat u steeds met groote voldoening op die loopbaan en op de laatste periode daarvan in het bizonder zult mogen terugzien.

Onder moeilijke omstandigheden hebt u het Commandement der Zeemacht indertijd overgenomen. Ik kan niet beoordeelen of u er in geslaagd zijt datgene te bereiken, wat u zich tot doel had gesteld.

Maar — toen ik, enkele dagen geleden de haven van Tandjong-Priok binnenvarende, onder de vlag van den Eskader-Commandant vereenigd zag een kruiser, 4 torpedobootjagers, 8 onderzeebooten, enkele groepen vliegtuigen en een flottielje-vaartuig, meende ik te kunnen constateeren, dat er al veel ten goede gekeerd is, doordat het huidige beeld van het Eskader, de kern van onze maritieme defensie, een gunstiger aspect biedt dan eenigen tijd geleden.

Dit beeld, dat zich straks, als u deze gewesten per mailschip verlaat, ook aan uw oog (en dan voor het laatst) zal vertoonen, moge u bijblijven tot in lengte van dagen als een bewijs van het resultaat van uw werken.

Ik moge u verder toewenschen: een goede thuisreis, een behouden aankomst in het Vaderland en een welverdiende rust na een periode van harden en moeilijken arbeid.

Ik voeg daarbij de beste wenschen voor mevrouw Van Dulm.

Persoonlijk dank ik U ten zeerste voor Uwe hartelijke verwelkoming van mij en mijn gezin bij onze aankomst te Batavia, voor den grootschen intocht mij bereid door aanwezigheid van het Eskader in de haven van Tandjong Priok, welks aanblik, vooral ook door de correcte houding van de bemanningen van schepen en vliegtuigen, op mij een zeer goeden en onvergetelijken indruk maakte en ten laatste en niet het minst voor de hartelijke woorden en goede wenschen daareven tot mij gericht.

Aanvaarding van het Commando.

Admiraal Van Dulm, kolonel Helfrich, Eskader-commandant, commandanten van divisies en schepen, officieren, onderofficieren, en manschappen hier aanwezig en vertegenwoordigende het geheele militaire personeel der Zeemacht:

(Zie vervolg op de tweede pagina).

Voornaamste Nieuws.

Uit Asmara wordt gemeld dat ook het leger van Ras Imru is verslagen en teruggetrokken is over de Takkaze.

* * *

Beroep op Italië en Abessinië om de vijandelijkheden te staken door Commissie van Dertien op verzoek van Frankrijk.

* * *

Heeft Engeland den negus gepolst over aanvaardbare vredesvoorwaarden?

* * *

Rickett doet olie-zaken te Rome.

* * *

Japansche leger definieert de eischen voor een nieuwe regeering.

* * *

Britsche defensiewitboek gepubliceerd; vernieuwing der vloot, versterking der luchtmacht, moderniseering van het leger, bouw van kruisers en slagschepen.

* * *

Krachtige woorden gewisseld bij de overdracht van het vlootcommando aan schout-bij-nacht Ferwerda.

* * *

Ondernemersbond rekestreert pro vrijstelling van personeele belasting voor personenauto's in bedrijven.

* * *

De man die den moed had: waarom hij gestraft werd en waarom zijn dienstverband niet wordt verlengd.

De Indische Begrooting.

Econ. Zaken onder het oog van mr. Hart.

Goedgekeurde afdeelingen.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Den Haag dat in de Tweede Kamer de besprekingen over de Indische begrooting werden voortgezet.

Minister Colijn antwoordde bij Economische Zaken dat de fusie van Banka en Billiton pas in voorbereiding is en dat het initiatief voor de fusie van den minister is uitgegaan. Of de fusie te realiseeren is hangt af van de te bedingen voorwaarden.

Wat de coördinatie van het luchtverkeer betreft verklaarde de minister dat de Knilm zelfstandig moèt blijven, zoowel naar den kant van de K.P.M. als de K.L.M., doch met de meest mogelijke samenwerking.

De afdeeling Economische Zaken werd z.h.s aangenomen.

Bij de Kamerzitting was mr. Hart aanwezig.

De Defensie-afdeelingen.

Bij de afdeeling Marine en Oorlog verklaart de heer Ch. L. van der Bilt (R.K.) zich tegen overname door Nederland van de totale vlootkosten.

De heer D. Wijnkoop (C.P.) deelt mede een voorstander te zijn van de instelling van een Inheemsche militie.

Minister Colijn meent dat het moment voor een defensie-debat nog niet is gekomen. De minister verklaart dat het eenige richtsnoer is handhaving van onze zelfstandigheid. De verschillende deelen van het koninkrijk moeten naar vermogen bijdragen. Een oplossing is niet te verkrijgen zonder dat Indië een redelijke bijdrage geeft. Instelling van een Inheemsche militie zou niet leiden tot bezuiniging.

De afdeelingen Oorlog en Marine werden aangenomen met 38 tegen 29 stemmen. Tegen stemden o.a. de vrijzinnig-democraten, behalve de leden Joekes en Schilthuis. De afdeeling Volksgezondheid werd aangenomen met 56 tegen 23 stemmen.

Hulde aan Hart.

Bij de behandeling van Economische Zaken brachten dr. C. W. Th. baron van Boetzelaer van Dubbeldam (C.H.) en C. J. van Kempen (V.B.) hulde aan mr. Hart.

Minister Colijn zeide in zijn antwoord niet alleen waardeering doch ook bewondering te hebben voor den arbeid van den directeur van het departement van Economische Zaken.

De tinfusie.

Bij de behandeling van Verkeer en Waterstaat verklaarde ir. Ch. Cramer (S.D.A.P.) zich tegen de tinfusie, waardoor volgens spreker het landsbelang zal worden benadeeld.

De heer C. J. van Kempen (V.B.) noemt fusie daarentegen een landsbelang en hoopt dat een basis gevonden zal worden voor het bijeenbrengen der tin-bedrijven.

Personalia.

Gouverneur J. C. Kielstra.

Een medewerker te Den Haag meldt ons dat mr. J. C. Kielstra, gouverneur van Suriname, eerst medio Maart naar Suriname terugkeert, in verband met ongesteldheid; voorts wegens de behandeling der begrooting en staatsregeling van Suriname.

M. van Rhijn.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Menado, dat resident M. van Rhijn aldaar arriveerde en met het gebruikelijke ceremonieel feestelijk werd binnengehaald. Na de officieele begroeting aan boord werd gedebarkeerd aan het versierde haventerrein. Van bevolkingszijde bestond groote belangstelling: overal waren vlaggen uitgestoken en eereporten opgericht. De feeststoet werd in stroomenden regen op het residentserf ontbonden.

Morgen vindt de bestuursoverdracht plaats.

Hr. Ms. „Sumatra".

Binnenkort naar de Philippijnen en China.

Naar wij vernemen vertrekt Hr. Ms. kruiser „Sumatra" over ongeveer drie weken naar de Philippijnen en China. Bezocht zullen worden Manilla en Shanghai.

Opbouw der Marine is met Ernst ter Hand Genomen.

(Vervolg van de eerste pagina).

Het heeft Hare Majesteit de Koningin behaagd bij Koninklijk Besluit van 24 December 1935 No. 51 mij het bevel over Harer Majesteits Zeemacht in deze gewesten op te dragen.

Heden wordt door mij dit commando van Zijne Excellentie den Vice-Admiraal M. H. van Dulm overgenomen.

Bij het aanvaarden van deze belangrijke en zeer zeker ook uiterst moeilijke taak is het mij een behoefte allen, die onder mijne bevelen zult dienen, op dit oogenblik te begroeten.

Ik aanvaard mijn Commando met blijmoedigheid en vertrouwen, omdat ik weet, dat ik op U allen zal kunnen rekenen, dat gij allen naar Uwe beste krachten zult medewerken om mijn arbeid te verlichten en vruchtdragend te maken.

Succesvol zal die arbeid zijn, indien wij er in slagen de gevechtskracht van de vloot en hare luchtstrijdkrachten zoo hoog mogelijk op te voeren als met de beschikbaar gestelde middelen bereikbaar is, zoowel wat het personeel als het materieel betreft.

Boven dit alles zal dienen te staan het streven naar de verdere vorming van een goeden militairen geest, van een gezonde krijgstucht, van een sfeer van vertrouwen en kameraadschap.

Zonder deze laatste drie toch is een goede weermacht onbestaanbaar. Bij dit werk, bij dit streven heb ik den steun, de belangstelling en de werkkracht noodig van ieder Uwer, ook van de laagst geplaatsten, die immers eveneens een schakel, een deel vormen van het maritieme gevechtsinstrument.

Moge zorgelijk dikwijls het beeld van de wereld moge zijn, het moet ons verheugen, dat de meening veld wint in deze gewesten en in Nederland, dat wij meer paraat hebben te zijn om de dreigende gevaren succesvol het hoofd te kunnen bieden.

De opbouw van de Marine is met ernst ter hand genomen. Voor mij is het een voorrecht in zulk een tijd het Commando over de Zeemacht over te nemen.

Voor mij zal ik de beste traditie van den Zeedienst handhaven en gedachtig aan de historie, trotsch op ons beroep, vol vertrouwen in de toekomst de Koninklijke Marine dienen tot heil en tot glorie van Koningin en Vaderland.

Ik verklaar thans het bevel over Hr. Ms. Zeemacht in Nederlandsch-Indië te hebben aanvaard en bezegel dit met:

Leve de Koningin!

Overreiking van de commando-vlag.

Hiermede had de officieele overdracht plaatsgevonden. Men stemde hartelijk in met het „Leve de Koningin", dat door den nieuwen Vlootvoogd aan het einde van zijn redevoering was aangeheven, en nu volgde een plechtigheid van meer persoonlijk karakter, doordat de eskader-commandant, de heer C. E. L. Helfrich, nadat het „Wilhelmus" zeer plechtig had weerklonken, namens de officieren aan den vice-admiraal de commando-vlag met drie sterren aanbood, die heden in top woei.

Vice-admiraal Van Dulm bleek zeer getroffen en antwoordde met woorden van dank voor de hartelijke gevoelens, waarvan eskadercommandant Helfrich uitdrukking had gegeven.

Onmiddellijk hierop had het vertrek der beide vlootvoogden plaats, waarbij wederom de eerste strophe van het Wien Neêrlands Bloed werd gespeeld en dezelfde eerbewijzen werden gebracht.

Ook volgde nog een saluut van Hr. Ms. „Sumatra" met vijftien schoten. De admiraalssloep lag hierbij aan stuurboord. De beide Vlootvoogden salueerden, alle officieren en manschappen stonden in de houding op de grijze oorlogsschepen en op de veel donkerder gekleurde onderzeeërs en zoodoende was dit een plechtigheid, die op de toeschouwers een zeer diepen indruk maakte.

Onder vroolijke muziek verdween vervolgens de admiraalssloep uit het gezicht om naar de „Zuiderkruis" te varen, waar met enkele toespraken de wisseling van het commando werd bekend gemaakt.

Vice-admiraal Van Dulm zeide bij deze gelegenheid voor het front van officieren en manschappen der Gouvernements Marine het volgende:

Schout-bij-Nacht Ferwerda, Mijne Heeren,

Bij het overdragen van de betrekking van Czm. en Hoofd van het Departement der Marine in Ned.-Indië aan den schout-bij-nacht H. Ferwerda stel ik er prijs op mijn waardeering uit te spreken voor de wijze waarop de Gouvernements Marine gedurende mijn ambtstijd aan de aan haar gestelde eischen heeft voldaan.

Eischen, die door de uitbreiding, welke zij ondergingen, zoowel in verband met het meer intensieve politie-toezicht ter zee als uit hoofde van de noodzakelijke voorbereiding voor de oorlogstaak der Gouvernements Marine, steeds meer-omvattend werden.

Ook waardeer ik zeer de medewerking, die ik mocht ondervinden bij de voortzetting der maatregelen tot het versterken van den band tusschen de Gouvernements Marine en de eigenlijke oorlogsmarine. Een band, die ongetwijfeld de wederzijdsche appreciatie bevordert en dan ook onmisbaar is voor een richtige samenwerking.

Thans afscheid van U nemend, voeg ik hieraan gaarne toe mijn beste wenschen voor U en de Uwen.

De Hoofdinspecteur der Scheepvaart, de heer B. Braat, dankte, nadat ook schout-bij-nacht Ferwerda het woord had gevoerd, voor het feit dat de vice-admiraal afscheid was komen nemen, memoreerde de uitmuntende samenwerking, verklaarde dat op de Gouvernements Marine kan worden gerekend en dat in tijden van nood de opofferingszin van de Gouvernements Marine niets te wenschen zou laten.

Overdracht Departement.

Hierna vertrokken de beide Vlootvoogden, om zich aan wal te begeven, waar nog geen half uur later op het Departement der Marine de overdracht van het beheer van het Departement plaatsvond. Ook hier werden redevoeringen gehouden.

Deze reeks van plechtigheden nam slechts korten tijd in beslag, wint om negen uur had zich de admiraalssloep voor de „Sumatra" bevonden en reeds om kwart voor elf was ook op het Departement der Marine de overdracht geschied.

De geheele overdracht voor Priok en op het Departement werd gekenmerkt door een groote stiptheid, die indruk maakte.

STADSNIEUWS

WOENSDAG, 4 MAART 1936

PLANTERSVEREENIGING SEMARANG-KEDOE.

Voor het verslag van de hedenmorgen alhier gehouden vergadering der Plantersvereeniging Semarang-Kedoe verwijzen wij naar pag. 3 van het Tweede Blad, de Midden-Java pagina.

MEN ZIJ GEWAARSCHUWD.

Voor den „toekang van de A.N.I.E.M."

In het Heuvel-terrein doet zich de laatste dagen nogal eens het geval voor, dat een Inlander zich bij diverse woningen aanmeldt met de mededeeling, dat hij als „toekang van de A.N.I.E.M" opdracht heeft de lampen na te kijken. De goedgeloovige huisjongen laat den toekang meestal zijn gang gaan en eenige uren nadat de man zijn werk verricht heeft merkt men dan wel, dat de goede peren voor defecte verwisseld zijn.

Bewoners van het Heuvelterrein doen dus goed hunne bedienden te verbieden toekangs binnen te laten, die zich niet kunnen legitimeeren.

Toekangs van de A.N.I.E.M. zijn allen voorzien van een legitimatiebewijs waarop een portret prijkt. Wie een dergelijk bewijs niet kan overleggen late men gerust buiten staan.

I. E. V.-KLEINWONINGBOUW.

Weinig risico.

Tijdens het te Semarang gehouden I.E.V.-congres werd reeds gewezen op het groote nut van I. E. V.-kleinwoningbouw. Het hoofdbestuur kon zich met het principe vereenigen.

De plannen waren reeds lang voor het congres door den heer ir. H. Th. Baldinger uitgewerkt en gewacht werd slechts op de instantie, die bereid was crediet te verleenen.

Er zijn hierterstede door de woningcommissie van het I. E. V. met verschillende instanties besprekingen gevoerd over het verleenen van crediet voor den zoo nuttigen klein-woningbouw.

De N.V. „Volkshuisvesting te Semarang" is intusschen bereid gevonden de benoodigde gelden voor het opzetten van de woningen te verstrekken tegen een rente van 5½ pCt. De leening kan daarbij afgelost worden in bijv. tien jaar. De huur van den grond aan Boegangan — waar de kleine woningen opgezet zullen worden — zal 9 à 10 cent per M² bedragen.

De grond behoeft dus niet gekocht te worden. Dit beteekent, dat straks het I.E.V. alleen een aflossingsbedrag plus rente voor de huizen behoeft te betalen.

De bedoeling is de huishuur een weinig hooger te stellen dan het maandelijks te betalen bedrag aan aflossing plus rente van het geleende kapitaal. Op deze wijze kan een risico-fonds gevormd worden ter bestrijding van kosten voor verponding, onderhoud, wanbetalingen eventueel leegstaan der woningen. Dit laatste zal wel zelden voorkomen. Dit heeft de practijk reeds uitgewezen in Semarang-Oost, waar het I.E.V. verscheidene huizen van de gemeente in exploitatie heeft tegen een verminderde huurwaarde. Na tien jaar zullen de woningen het eigendom van het I. E .V. zijn en de huren kunnen dan eventueel verlaagd worden.

Het ligt in de bedoeling een oppervlakte aan grond gereserveerd te houden voor ca. 100 woningen. De huizen zullen bij gunstige beschikking van het hoofdbestuur van het I.E.V. op het land Boegangan verrijzen, in de onmiddellijke omgeving van het land Mlaten.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat aan het plan-Baldinger weinig risico verbonden is en deze kleine risico mag men wel nemen voor het tot stand brengen van een mooi sociaal werk: het onderbrengen van arme Indo-Europeesche gezinnen in een eigen milieu.

PERSONALIA.

G. P. Goudberg.

In verband met het aan den heer J. de Vos, bouwkundige bij de N.V. Ned.-Indische Spoorweg Mij., verleende verlof naar Europa is de heer G. P. Goudberg met ingang van 10 dezer aangewezen als hoofd der lijnafdeeling Semarang.

J. Keus.

Sinds 1 Maart is alhier bij het Instituut voor zeevisscherij te werk gesteld, de heer J. Keus, vakkundige bij den dienst der zeevisscherij, voordien als zoodanig werkzaam te Tegal. Voorloopig treedt de heer Keus op als chef van het Instituut te Semarang.

In verband met bovenstaande mutatie kunnen wij melden, dat vier motorprauwen van den zeevisscherij-dienst, die vroeger te Tegal gestationneerd waren, thans te Semarang dienst doen. Hiermede is het aantal motorprauwen waarover men thans hier beschikt uitgebreid tot zes.

T.g.t komen wij op het Semarangsche zeevisscherij-bedrijf terug.

RADIO VER. MIDDEN-JAVA.

Hedenavond 8 uur zullen voor de microfoon van de R.V.M.J. Fred en Jim optreden met een afwisselend Fransch programma. Wij laten dit programma hier volgen:

1. Oui-valse van Mahieux.
2. Un baiser tous les matins, van Woods.
3. L'amour en fleurs van Raigner.
   Piano-intermezzo van Fred.
4. Ninon van Tosti.
5. Beaucoup van Emer.
6. Son Apâche van Haagman.
   Piano-intermezzo van Fred.
7. Sous les tois de Paris van Moretti.
8. Quand l'amour meurt, van Crémieux.
9. Si Patite van Claret.

DE SPAARBANK TE SEMARANG.

Het verslag verschenen over 1935.

Wij ontvingen het verslag van de Spaarbank te Semarang over het jaar 1935, het 82e boekjaar.

Het bestuur was bij den aanvang van het nieuwe boekjaar als volgt samengesteld:

A. J. W. Vorster, president-commissaris; J. C. van Waveren, mr. J. van Oldenborgh, C. W. van Heeckeren van der Schoot, W. Schaap, commissarissen; J. Hakker, directeur tevens secretaris van den Raad van Commissarissen.

Bij den aanvang van het nieuwe boekjaar fungeerden als gedelegeerden van inleggers: Ph. H. Hartog, mr. J. J. Gobius du Sart, drs. J. A. Resink.

Inleg.

Giro-inleg. Het tegoed op deze rekening bedroeg per ult. 1934	f	716.982.17
en werd gedurende 1935 gecrediteerd voor diverse lagen met	„	1.208.079.74
bijgeschreven rente per ultimo 1935	„	16.313.35
tezamen	f	1.941.375.26
Gedurende 1935 werd terugbetaald	„	1.208.145.24
zoodat het saldo per 31 December 1935 bedraagt	f	733.230.02

Verdeeld over 2048 inleggers, waarvan:

1214 inleggers met een tegoed van minder dan f 100.—;

450 inleggers met een tegoed van f 101.— tot f 500.—;

169 inleggers met een tegoed van f 501.— tot f 1.000.—;

93 inleggers met een tegoed van f 1.001.— tot 1.500.—;

45 inleggers met een tegoed van f 1.501.— tot f 2.000.—;

77 inleggers met een tegoed van f 2.001.— en meer.

Onder deze inleggers komen voor:

1078 Europeanen en met hen gelijkgestelden met een tegoed van f 372.224.32;

210 Inlanders met een tegoed van f 33.198.41;

671 andere Oosterlingen met een tegoed van f 236.922.61;

89 instellingen met een tegoed van f 90.884.68.

Het gemiddelde per inlegger bedraagt derhalve f 358.02 tegen f 338.36 per ultimo 1934.

Gewone-inleg.

Op ultimo 1934 waren in omloop:

2585 bewijzen serie A à f 100.—	=	f	258.500.—
1032 bewijzen serie B à f 500.—	=	f	516.000.—
1732 bewijzen serie C à f 1.000.—	=	f	1.732.000.—
Totaal		f	2.506.500.—

In 1935 werden verstrekt:

302 bewijzen serie A à f 100.—	=	f	30.200.—
170 bewijzen serie B à f 500.—	=	f	85.000.—
186 bewijzen serie C à f 1.000.—	=	f	186.000.—
		f	2.807.700.—

terwijl werden terugbetaald:

Bewijzen.					
					f 2.807.700
524 serie	A à f	100	= f	52.400	
152 „	B „ „	500	= f	76.000	
291 „	C „ „	1.000	= f	291.000	f 419.400
totaal tegoed op ultimo 1935					f 2.388.300

waartegen in omloop zijn: 2363 Bewijzen serie A, 1050 Bewijzen serie B, 1627 Bewijzen serie C.

Bewijzen van deposito-inleg.

Het saldo van dezen Inleg bedroeg per ultimo 1934	f	1.193.000
Gedurende het verslagjaar werd ingelegd	„	463.500
Totaal	f	1.656.500
terwijl werd teruggenomen	„	709.500
zoodat het tegoed per ultimo 1935 bedraagt	f	947.000

Giro-rekening.

Inclusief de bijgeschreven rente wijst deze rekening per ultimo 1935 een saldo aan van f 518.868.97 tegen f 407.838.17 op 31 December 1934.

Alle deposito-rekeningen werden in den loop van het verslagjaar afgewikkeld.

Uitzettingen Hypotheken en Obligaties.

Gedurende de voorgaande jaren bewogen de huren van woonhuizen en andere perceelen zich voortdurend in eene sterk dalende richting. In den loop van het verslagjaar vertoonden die huren eene neiging tot stabiliseering. Zij zijn echter op een dusdanig laag peil gekomen, dat eene loonende exploitatie van de betreffende vaste eigendommen in zeer vele gevallen moeilijk of niet mogelijk is geworden. Dank zij de in 1935 afgekondigde crisis-verponding sordonnanties kan eenige verplichting van de sedert 1 Januair 1933 opgelegde aanslagen in de verponding verkregen worden, wanneer door plaats gevonden huurverlaging of door leegstaan van huurobjecten, de opbrengsten tot eene bepaalde basis zijn teruggeloopen. Onze hypotheekgevers werden door ons op de afkondiging van die ordonnanties geattendeerd.

Eene zware last voor bezitters van erfpachtsperceelen blijft echter den zeer hoogen canon te Semarang vormen.

Over het algemeen hadden de betalingen van aflossingen en rente op de bij ons loopende hypotheken geregeld plaats. Voor wat betreft de aflossingen bewaarden wij desverlangd en rekening houdende met de omstandigheden, eene tegemoetkomende houding.

Wij gingen ertoe over het onderpand van een overleden hypotheekgever te executeeren, aangezien redenen, verband houdende met andere vorderingen op den boedel, aan liquidatie onzer positie de voorkeur deden geven. Het onderpand werd ter vendutie door ons zelf ingekocht, daar biedingen van derden de gestelde limite niet bereikten. Sedert werden onderhandelingen aangeknoopt voor verkoop van het betreffende pand, waaromtrent, alhoewel niet tot het verslagjaar behoorende, nog kan worden medegedeeld, dat zij tot een bevredigend resultaat leidden. Tegen onze vordering hadden wij reeds een bedrag van f 6.500.— gereserveerd, terwijl het onder „Perceelen" paraisseerende pand in de balans voor een lager bedrag is gewaardeerd dan waarvoor het op de vendutie werd ingekocht. Mede door deze omstandigheid is een bedrag ad f 9.561,48 als verlies afgeschreven.

Ten aanzien van eene oude vordering uit hoofde van eene obligatie, werd met den debiteur eene regeling getroffen, waardoor de schuld tegen eene gedeeltelijke betaling wordt afgerekend. De voor het volle beloop der vordering gecreëerde reserve is deswege afgeboekt.

Effecten.

Evenals in de voorgaande jaren zijn de fondsen behoorende tot de Belegde Reserve, alle aandeelen, alsmede de obligaties van maatschappijen welke door de tijdsomstandigheden geen rente afwerpen, of waarop uitlotingen zijn gestaakt of opgeschort, in de balans opgenomen tegen beurswaarde. Voor de overige obligaties en pandbrieven bleef de boekwaarde ongewijzigd. Teneinde de Belegde Reserve in overeenstemming te brengen met het beloop der Reserves, werd het „Belegd-Reservefonds" herzien. Voornamelijk door koersstijgingen van een aantal obligaties en van vrijwel alls aandeelen in portefeuille, is een koersavans ad f 48.675.— ten faveure van de verlies- en winstrekening gebracht.

Het batig saldo van de verlies- en winstrekening bedraagt f 111.645,16.

Nader zullen wij de cijfers van balans en verlies- en winstrekening vermelden.

ROEMER VISSCHER VEREENIGING.

De Jaarvergadering.

Zooals reeds in het kort gemeld, hield de Roemer Visscher Vereeniging Maandag j.l. de jaarvergadering in het tehuis aan Pendrian.

Er bestond voor deze vergadering, welke geleid werd door mevr. P. Dersjant-Linck, zeer veel belangstelling.

Na de aanwezigen welkom te hebben geheeten, gaf mevr. Dersjant het woord aan de secretaresse, mevr. B. Kreiken-Hartog, voor het uitbrengen van het jaarverslag. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Bestuur.

Er hadden in het afgeloopen vereenigingsjaar vele bestuursmutaties plaats. De presidentie, mevr. Verwey, verliet de vereeniging wegens gezondheidsredenen. Gedurende acht jaar heeft zij haar krachten aan het Roemer Visscher-werk gegeven en men zag haar noode vertrekken. Mevr. Dersjant werd bereid gevonden, de functie van presidente over te nemen.

Ook de secretaresse, mevr. Bode, zag zich genoodzaakt haar functie neer te leggen. Zij werkte vele jaren in het belang der vereeniging en ook haar zag men met leedwezen gaan. Mevr. Kreiken nam het secretariaat op zich en zal bovendien helpen bij de handwerkafdeeling.

De commissaresse mevr. Straatemeier verliet de vereeniging wegens vertrek naar Europa. Haar plaats werd ingenomen door mevr. Zwiep.

De echtgenoote van Semarang's burgemeester, mevr. Boissevain, nam zitting in het bestuur, terwijl mevr. Koopman de zorg van het tehuis op zich nam. Helaas moest ook zij haar functie wegens ziekte neerleggen. Mevr. Bianchi werd bereid gevonden, haar plaats in te nemen. Ook mevr. Hakker verliet de vereeniging, maar beloofde terug te komen zoodra ze weer tijd had. Mevr. Fijnvandraat zorgt nu, met mevr. Zwiep, voor de baby-afdeeling.

Het huidige bestuur is als volgt samengesteld:

Mevr. J. de Vos-van Vloten, erepresidente; mevr. P. Dersjant-Linck presidente; mevr. T. Vorster-d'Arnaud Gerkens, vice-presidente; mevr. B. Kreiken-Hartog, secretaresse; mevr. B. Jonkers-Huygens, penningmeesteresse en de commissaressen mevr. C. A. B. Bianchi-Philips, mevr. W. S. Boissevain-Hoffmann, mevr. B. van Ewijk-Prins, mevr. J. C. Fijnvandraat-Jansen, mevr. R. Maathuis-Borsani, mevr. J. Meursinge-Udo de Haes en mevr. E. Zwiep-Miles.

Het aantal contribueerende leden bedroeg in het afgeloopen jaar 79.

De werkzaamheden.

Uitvoerige mededeelingen worden gedaan met betrekking tot de werkzaamheden over het afgeloopen jaar. De vervaardigde werkstukken van de verschillende afdeelingen werden vaak druk gekocht, in het bizonder die van de baby-afdeeling en de handwerkafdeeling. Bizonder in trek was het met oud zilver opgelegde lederwerk. Iets nieuws is het houtwerk, beschilderd met Hindelooper patronen. Ook het smockwerk blijft een veel gevraagd artikel.

Voor de werksters en hun kinderen werd aan het einde van het jaar een Kerstfeest georganiseerd. Ieder kreeg een cadeautje met enveloppe, terwijl er voor de kinderen pakjes en snoeperijen waren.

Bazaar.

In November werd de jaarlijksche bazaar gehouden, die in tegenstelling met vorige jaren èn 's morgens èn 's middags open was. Het geheel, de gezellige zitjes op de voorgalerij, de verschillende kamers, ingericht voor elke afdeeling apart, waarvan de babykamer wel de clou was, zag er zeer aantrekkelijk uit. De opbrengst was f 650.— hetgeen voor deze tijden zeker een mooi resultaat genoemd mag worden.

Het Tehuis.

Het Tehuis is altijd ons zorgenkind geweest en in het begin van het vereenigingsjaar heeft het vorige bestuur in overweging gegeven het Tehuis op te heffen, ook al omdat mevrouw Lanz, de directice wegging. De exploitatie kostte veel en de onkosten werden bij lange na niet gedekt door de naaiafdeeling. Het was met recht een bodemloos vat.

Na vele en eindelooze discussies werd toch besloten dat, indien een geschikte directrice kon worden gevonden, men door zou gaan, want mist men het Tehuis, dan moet toch weer een nieuw pand worden ingehuurd om de naaiafdeeling te herbergen. Ook de gepensionneerde weksters zouden dan ineens zonder onderdak zijn. Het nieuwe bestuur heeft toen, ook op advies en toegezegde hulp van het hoofdbestuur (loterij) het Tehuis grondig onder handen genomen, juist met het idee er een echt „Tehuis" van te maken voor meisjes die op kantoren en in winkels werken. Alles kreeg een nieuw verfje, oude meubels werden tegen nieuwe ingewisseld. De slaapkamers kregen een fleurig aspect door het aanbrengen van cretonne gordijnen en wit geverfde meubels, nieuwe zitjes op de voorgalerij en honderd andere kleinigheden die een huis gezellig maken. De voorkamer werd geheel als verkoopruimte ingericht met toonbank en glazen kasten. De nieuwe directrice, mevrouw Brüning weet een gezellige sfeer te scheppen. De resultaten zijn dan ook niet achterwege gebleven. Er zijn nu 14 inwonenden; ook blijven doortrekkenden geregeld gebruik maken van het Tehuis. Er werd huurverlaging gekregen, maar op electriciteit en gasuitgaven kon een reductie meer gekregen, maar op g geen reductie meer worden verkregen. Ook werden de personeelsuitgaven besnoeid. Van de gemeente mocht het Tehuis ook dit jaar, hoewel voor het laatst weer subsidie ontvangen (f 400.—). Om de onkosten eenigszins te dekken, organiseerde het bestuur in Februari een bridge-drive in het Tehuis ook al om de dames de gelegenheid te geven het herboren Tehuis te zien. De opbrengst, f 109.— is zeer bevredigend te noemen.

Dokter Van Oort zorgde ook dit jaar weer belangeloos voor de zieken.

Zooals uit het financieel verslag blijkt is er nog een groot nadeelig saldo van het Tehuis.

Het is nu echter geheel gereorganiseerd, heeft meerdere goed betalende logées, zoodat gehoopt wordt in het volgende jaarverslag een gunstiger uitkomst te kunnen melden. Ook is er een grootere omzet in de naaiafdeeling zoodat het bestuur toch vol vertrouwen een nieuw jaar in durft gaan.

Nadat mevr. Jonkers het financieel verslag had uitgebracht dankte de presidente dr. Van Oort voor zijn belanglooze hulp, den heer Spanjer voor het assisteeren bij het opmaken van de balans en de bestuursleden voor al hun hulp en onvermoeide werkkracht.

*

Ten slotte vermelden wij hieronder nog den uitslag van de goederenloterij voor het Roemer Visscher Tehuis te Malang. Van de te Semarang verkochte loten trokken de volgende nummers een prijs:

916: een speldekussen;
919: een kralen broche;
936: een eiwarmer;
940: een kleed (een der 5 hoofdprijzen);
945: een pannetje;
948: een kussen;
950: een handwerkmandje.

De prijzen kunnen Vrijdagmorgen 13 Maart aan het Tehuis op Pendrian worden afgehaald.

DE GROOTE LOTERIJ.

Nieuwe bezending te Semarang gearriveerd.

Zooals wij reeds mededeelden, heeft de Escompto op 28 Februari j.l. een aanvang gemaakt met den verkoop van de loten voor de a.s loterij ten bate van Batavia's Vincentius-Vereeniging en andere instellingen van liefdadigen aard. Reeds den dag na de uitgifte waren aan alle kantoren van de Escompto de loten vrijwel uitverkocht.

Naar wij vernemen heeft het Escomptokantoor te Semarang een nieuwe bezending van eenige honderden loten ontvangen, zoodat zij, die er vlug bij zijn nog een kansje kunnen wagen.

FAILLISSEMENTEN.

Op Dinsdag j.l. sprak de Raad van Justitie te Semarang uit de vonnissen van faillietverklaring van:

1. Oei Hok Hian, merk Hok Bie te Soerakarta.
2. Lie Tjien Moek, zich ook noemende en schrijvende Lie Kong Tay, koopman, wonende te Solo en aldaar handelende onder de benaming Toko Manila.

BIOSCOPEN.

BROADWAY GONDOLIER.

Keurige film in de Oost-Java-bioscoop.

Tot de beste muzikale films, die wij tot nu toe zagen en hoorden behoort zeer zeker de „Broadway gondolier", de film, die sinds gisteravond in de Oost-Java-bioscoop draait. Hoewel het verhaal dat zeer aardig van inhoud is, uitstekend spel te genieten geeft, gaat het in deze film toch in hoofdzaak om de muziek.

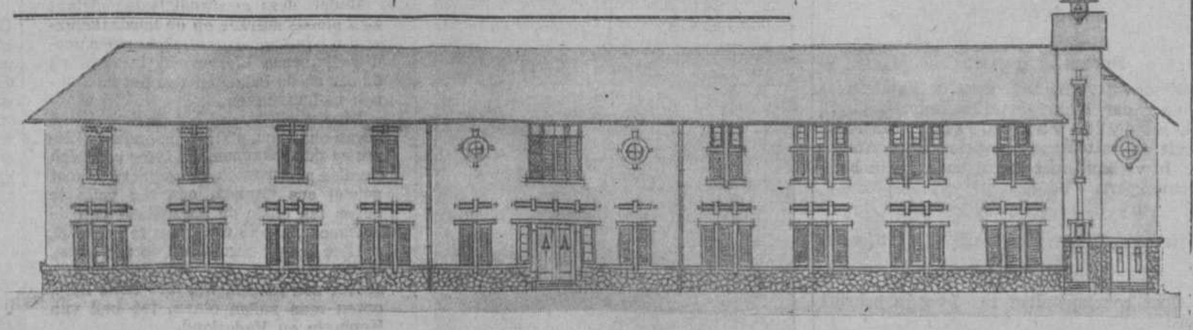
De beste vertolkers van het hypermoderne lied zijn hier bijeen-verzameld. De allermodernste melodieën worden instrumentaal zoowel als vocaal in deze film op de meest volmaakte wijze weergegeven. In de eerste plaats is daar Amerika's meest gevierde radio-zanger, de uiterst muzikale Dick Powell. Hij moge niet de stem van een Caruso of van andere beroemde opera-zangers hebben, zijn voordracht getuigt van een zeer uitzonderlijke muzikale begaafdheid. Het simpelste liedje wordt met passie en..... volstrekt zuiver geïnterpreteerd. Het hoogtepunt in deze film zijn ongetwijfeld de zeldzaam moeilijk gesyncopeerde jazz-liedjes door Powell en de vier Mills-broeders gezongen.

Een zeldzaam genot schenkt dit zeer bizonder vijftal.

Wie van uitmuntende lichte-muziek houdt mag deze film zeker niet overslaan.

Tusschen de liedjes van Powell c.s. door speelt zich het verhaal af waarin Adolphe Menjou, die ondanks zijn leeftijd toch nog wel wat presteert, de lieftallige Joan Blondell en de grappige Louise Fazenda, de voornaamste rollen op zeer verdienstelijke wijze vertolken.

DE NIEUWBOUW AAN RANDOESARI.

Hoe het broederhuis voor de Broeders van de Orde der Onbevlekte Ontvangenis aan Randoesari er uit zal zien. De voorgevel krijgt een lengte van 50 meter. Ontwerp J. Th. van Oyen B.N.A.

TOKO ROELOFS
BODJONG SEMARANG TELEFOON 57

ZOO JUIST ONTVANGEN
WITTE KRUIMIGE
ANDYKERMUIZEN
per kg. 15 ct., per 5 kg. 60 ct.
GELE KRUIMIGE
FRIESCHE EIGENHEIMERS
per kg. 15 ct., per 5 kg. 60 ct.
TENGGERMUIZEN per kg. 25 ct.
ZUURKOOL uit het vat
per ½ kg. 35 ct.
GELD. ROOKWORST grof en fijn
per ½ kg. 150 ct.
DOORREGEN SPEK
per ½ kg. 75 ct.
MOOI AUSTR. ZOUTVLEESCH
per ½ kg. 45 ct.

BIJ AANKOOP VAN f 2.50 AAN GOEDEREN ONTVANGT U GRATIS ⅛ GOUDSCHE KAAS (belegen).
BIJ f 5.— ¼ GOUDSCHE KAAS (belegen)
PROFITEERT HIERVAN.
194—1193

LAATSTE NIEUWS

Van Dulm en Van Lith Vertrokken.

Onder enorme belangstelling.

A. N. I. P.-Aneta seint uit Batavia omtrent het vertrek van vice-admiraal M. H. van Dulm en het afgetreden departementshoofd P. C. A. van Lith, dat een ongekende drukte heerschte aan boord van de „Marnix van St. Aldegonde". Talrijke wegbrengers vormden een queue op het 1ste kl. dek, waarbij opgemerkt werden luit. Van Vreeswijk, namens den landvoogd, de vice-president en de leden van den Raad van Ned.-Indië, de voorzitter van den Volksraad, de chefs der diverse departementen, talrijke andere autoriteiten, zoomede de president van de Javasche Bank en andere kopstukken van de Kali Besar, terwijl een enorm aantal bloemstukken de waranda in een bloementuin omtooverde.

De „Marnix" vertrok terwijl de regimentsmuziek speelde, langzaam de haven uitvarend langs talrijke belangstellenden die op de kade en bij den uitkijk verzameld waren, onder het geronk van de Dorniers met eerbewijzen van de bemanningen der schepen van het eskader en de gouvernementsmarine. Toen de „Marnix" de „Sumatra" passeerde klonken de voorgeschreven 15 saluutschoten. De vliegtuigen deden den vertrekkenden vlootvoogd uitgeleide tot Edam, terwijl een aantal jachten van de K. B. J. C. den vertrekkenden beschermheer eveneens een eindweegs escorteerden.

Groote belangstelling in het bizonder van de zijde van den Volksraad, bestond ook voor den vertrekkenden heer Feuilletau de Bruyn, die een functie zal bekleeden bij de afdeeling weermacht op het departement van Koloniën.

Landvoogd Onderscheiden.

Uitreiking versierselen der hoogo orde.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Batavia, dat de Chineesche consul-generaal de versierselen van de „Orde van de briljanten jade" aan den Landvoogd overhandigde, welke orde voor de eerste maal aan een gouverneur-generaal verleend is door de Nanking-regeering. De heer en mevrouw Sung bleven ten paleize lunchen.

SPORT EN SPEL

CHINEESCH-ELFTAL OP KOMST.

Op 27 Mei te Semarang.

Wij vernemen dat Tiong Hwa toestemming verkreeg voor het organiseeren van een tournée van het Chineesche voetbalteam dat naar de O.S. zal gaan, op hun doorreis naar Berlijn.

Het voorloopig programma is:

19 Mei te Makasser tegen het bondselftal,
op 21, 23 en 24 Mei te Soerabaia tegen Tiong Hwa, H. B. S. en het bondselftal,
op 27 Mei te Semarang tegen het bondselftal,
op 30 Mei te Solo tegen het bondselftal,
op 1 Juni te Cheribon tegen het bondselftal,
op 3 en 4 Juni te Bandoeng tegen U.N.I. en het bondselftal,
op 6, 7 en 9 Juni te Batavia tegen Jong Ambon, het bondselftal en U.M.S.

Luchtvaartberichten.

Naar Nederland:

De *Kwak* arr. op 3/3 te Bagdad.

De *Kievit* (die Maandag uit Holland arriveerde) vertrok hedenochtend om 10 uur 45 van Tjililitan weer naar Nederland met 269 kg. post, 5 kg pakketpost, 22 kg vrachtgoed, 1 passagier Batavia-Amsterdam, 1 passagier Batavia-Rome.

Naar Indië:

De *Nachtegaal* arr. op 3/3 te Bushire.

Indië is Indië! maar de omgeving en omstreken van het HOTEL TJILEUNTJA te Pengalengan is geen Indië, het is Zwitserland, zei een onzer gasten.

HOTEL TJILEUNTJA
Pengalengan.
441-1613

A TOT Z
drukt
misset
777
169-1168

Familieberichten.

De Heer en Mevrouw
R. GIBSON-MARCUS
geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun Zoontje

ROY.

Juliana Ziekenhuis, 29 Februari 1936. 7900

Verloofd:

CORRIE G. SCHEFFER
en
W. D. REITSMA,
Officier M.S.D. 2e Kl.

Oud Merdika 22, Bandoeng
, 2 Maart 1936.
a/b Hr. Ms. „Sumatra", Tg.-Priok
Geen ontvangdag. 7898

Eenige en algemeene kennisgave.

Ondertrouwd:

DORA VARKEVISSER
en
FRANS BLONDEL.

Huwelijksvoltrekking: 11-3-'36, om 10 u. 30.
Bandoeng, 2-3-'36. 7899

Op den 28en Febr. ten 6 ure is zacht en kalm van ons heengegaan onze innig geliefde Echtgenoote, Moeder en Grootmoeder
JOSEPHINE CALETA DAVIS-Loeters.
F. Davis,
C. Sitee-Davis,
J. Sitee,
Astrid.
Bandoeng, 3 Maart 1936. 7883

Op den 29en Februari overleed tot onze diepe droefheid onze lieve Man, Vader, Broer, Zwager en Oom

J. P. M. WENNIPS

in den ouderdom van 62 jaar.
A. M. H. C. Wennips-Van 't Hullenaar,
en Desirée.
C. H. M. van der Mooleu-Wennips.
H. W. van der Mooien
en Zoon Malang.
C. C. J. Binnendijk-Wennips.
D. J. A. Binnendijk
en Zoon Den Haag.
A. J. H. van Driel-Van 't Hullenaar.
H. J. van Driel
en Kinderen Salatiga.
W. P. van 't Hullenaar-De Rooy.
en Kinderen S'baia.
4 Maart 1936. 7896

Zaterdag, 29 Februari 1936, ontsliep te Blitar na een korte stondige ziekte onze zoo innig geliefde Echtgenoote en Moeder
NELLY COHEN
diep betreurd door allen, die zij achterliet.
Mede namens de familie
C. E. Cohen)
) Blitar.
Arnold Cohen)
7891

Voor de zoo vele blijken van innig medeleven met ons zoo smartelijk en onherstelbaar verlies, betuigen wij langs dezen weg onzen welgemeenden dank.

C. E. COHEN
Arnold Cohen.
Blitar, 2 Maart 1936. 7892

Aan allen die deelneming hebben betoond bij het overlijden van onzen Vader, wordt hierbij hartelijk dank betuigd.

Namens de Familie:
P. B. STOBBERINGH.
Klaten, 4 Maart 1936. 7874

Ondergeteekenden betuigen bij dezen aan Dr. BOSMAN hun welgemeenden dank voor de liefderijke zorgen aan hunne lieve Vrouw, Moeder en Grootmoeder gedurende hare ziekte en overlijden bewezen.

J. W. H. BRILMAN,
C. E. M. DE ADELHART
TOOROP-Brilman en Kinderen.
M. BRILMAN,
O. BRILMAN en Echtgenoote.

Poerwakarta, 1 Maart 1936. 7901
Door omstandigheden eerst heden geplaatst.

aroset- de wonderboord
let op het etiket in de boord
„aroset collar"
dat is uwe garantie
aroset, de boord die er 's middags wanneer u van het kantoor gaat, nog even keurig uitziet als toen u het 's morgens aantrok
aroset op een arrow
mitoga de ideale combinatie!
f 4.75 slechts 55 cent duurder dan de oude gesteven (full starched) boord
alleenverkoop java stores
107 1106

292—1291

SINECHLOR
Het Chloorvrije Dieetzout.
Smaakt als gewoon keukenzout en wordt toegepast bij alle gevallen waar keukenzout-vrij dieet moet plaats hebben, vooral bij:
HUID-, NIER-, en HARTZIEKTEN.
Verkrijgbaar in alle apotheken en drogisterijen.
flacons à 100 gram f 1.70 per flacon
flacons à 500 gram f 7.50 per flacon
Imp. ELLINGER & Co.
SOERABAIA — BATAVIA-C.
365—1646

Doortrekkenden logeeren in
DAENDELS HOTEL
Billijke tarieven. Europeesche Chefkok
Bat.-C. Kpl. O. 16, 908 WI
559-1770

TE HUUR GEVR. gedurende April
een gemeub. huis
met garage te Kopeng.
Offertes aan H. de Ronde, Bodja.
7871

701—1993

H. HOOGE
SPECIALIST
IN
HOORAPPARATEN
BANDOENG
LOGEWEG 7
TELEF. 1912

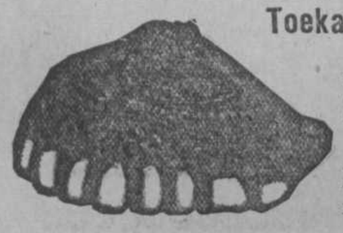

277—1276

Klein-Ambtenaarsexamen.

Aan dit examen kan een ieder deelnemen, uitgezonderd zij, die een half jaar voorafgaande aan het examen nog leerling waren van een openbare of gelijkwaardig verklaarde bijzondere school voor Westersch lager onderwijs.

Aanmeldingen voor gegadigden in de provincie Midden-Java en de Gouvernementen Jogjakarta en Soerakarta **vóór 1 Mei 1936** onder toezending van het examengeld ad f 2,50 per gezegeld verzoekschrift bij den wd. Inspecteur van het Westersch lager onderwijs in het 3de ressort te Semarang, door wien plaats en data van het examen zullen worden bekend gemaakt. Aanmeldingen na genoemden datum worden buiten behandeling gelaten. 7902

Toekang Gigi OEI TIK HONG Sebandaran 20 SEMARANG
Wij bevelen ons ten zeerste aan voor het aanzetten van valsche (porcelein en gouden) tanden, ook voor het plombeeren en schoonmaken van tanden en kiezen.
Vele aanbevelingsbrieven ter inzage.
Komt onze zaak een bezoek brengen en vraagt naar de (zeer lage) tarieven; het verplicht U tot niets.
181-1180 OEI TIK HONG.

DINSDAG en VRIJDAG
Loc's
In prijzen van één, twee en drie gulden.

JUIST!
MUROLA
is de muurverf voor het moderne interieur
44 zachte en brillante tinten ● Geeft niet af
LINDETEVES-PIETER SCHOEN
603—1432

SPAARBANK
Inlagen vanaf f 1.—
Rente-vergoeding:
op Bewijzen van Gewone Inleg:
over 1936 minimum 3½% p.a.
op Giro-Inlegboekjes (dagelijks opeischbaar):
2½% p.a. tot f 2000.—
1½% p.a. over het meerdere.
Vraagt nadere Inlichtingen
telf., Sem. 271.
611—1853

EXPORTEUR VAN HOLLANDSCHE KAAS zoekt plaatselijke VERTEGENWOORDIGERS
op Commissie-basis voor de voornaamste plaatsen op Java en Sumatra.
Slechts reflectanten die goed ingevoerd zij komen in aanmerking.
Brieven met opgave van referenties onder lett. Z.H.T. aan Nugh & van Ditmar's Adv. Bur., Rotterdam(C). 7890

VOOR GROOTE MACHINEFABRIEK OP JAVA WORDT GEVRAAGD
een machine-teekenaar
bekend met opname-werk
Indienststreding zoo spoedig mogelijk.
Brieven onder No. 7893 aan de administratie van dit blad.

Nederlandsche Handel-Maatschappij, N.V.
Gevestigd te AMSTERDAM
Opgericht in 1824.
Hoofdkantoor te AMSTERDAM.
Agentschappen: te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Hoofdkantoor voor het Oosten: FACTORIJ BATAVIA.
Vestigingen in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië en voorts in de Straits Settlements, Britsch-Indië, China, Japan en Arabië.
Voor alle WISSEL- en BANKZAKEN.
172—1171

GEVRAAGD:
EEN ELECTRO-TECHNISCH-INGENIEUR
in het bezit van Diploma Delft of MTS.
Gegadigden moeten in staat zijn zelfstandig op te treden en zoonoodig de Directie kunnen vervangen.
Bij gebleken geschiktheid goede vooruitzichten, en benoeming tot waarnemend Directeur niet uitgesloten.
Sollicitaties moeten vergezeld gaan van Copy-getuigschriften en te richten onder nummer 7894 van dit blad.

Na afloop van de Bioscope-voorstellingen naar
TOKO „OEN"
BODJONG 23-23a — SEMARANG.
RESTAURANT & ICECREAMPALACE.
708-2002

BEGRAFENISFONDS „ONDERLING HULPBETOON" Semarang.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING te houden op ZONDAG 22 MAART 1936 des morgens ten 10 ure ten kantore van het Fonds Kobong 115.

Punten van behandeling:

1. Notulen Buitengewone Algemeene Vergadering van 29 December 1935.
2. Jaarverslag.
3. Goedkeuring verantwoordingsstukken 1935.
4. Verkiezing 2 Commissarissen.
5. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

HET BESTUUR.

Semarang, 4 Maart 1936.

N.B. Verantwoordingsstukken liggen vanaf Maandag 9 Maart 1936 GEDURENDE VEERTIEN DAGEN ter visie der leden ten kantore van den Thesaurier Kobong 115. 7903

Reclame-Verkoop
Vulpenhouders f 1.20 — 1.60
Imitatie Parker
pen potlood in etui f 1.75—2.30
TREKSANDOWS
3 — 4 — 5 veeren
1.80 2.40 3.20
met Rubberstrengen f 2.90 — 3.60
Regenjassen f 4.60
Groote Termosbus f 1.50
Warenhuis SPIEGEL.
208—1207

Loc Boekjes
zyn GRATIS voor iedereen verkrijgbaar bij onze afdeeling Administratie.

STEEDS VOORUIT.
BERICHTEN VAN ONZE EIGEN KANTOREN IN 40 VERSCHILLENDE LANDEN TOONEN DEN VOORUITGANG IN ZAKEN IN HET ALGEMEEN
PROFITEERT U OOK HIERVAN EN WORDT EEN SUN LIFE-POLISHOUDER.
MODERNE VOORWAARDEN VOOR FAMILIEBESCHERMING EN PENSIOENEN!
EEN POLIS VOOR IEDERE BEURS.
SUN ASSURANCE COMPANY OF CANADA LIFE
SEMARANG: HOOGENDORPSTRAAT 24, VERT. P. O. RICHTER: KHOE KIAN BIE, TEL. 595
SOLO: P.C.S. VAN DER ZWEEP, TEL. 396. DJOKJA: T.A. DEZENTJE HAMMING.
SOERABAIA: TOENDJOENGAN 75, TEL. Z. 820, BATAVIA: KALIBESAR W. TEL. 726.
367-1520

„ROYAL"

NOG SLECHTS VOOR

• HEDEN- EN MORGENAVOND •

PARAMOUNT'S MUZIKALE EXTRAVAGANZA

(HALLO!! HIER AMERIKA!)

EEN „METEOOR" VAN ZANG, ROMANCE EN COMEDIE!

304-1425

HEDENAVOND PREMIÈRES **„CITY"**

Eindelijk een Hollandsche film, die het publiek 100 pCt. bevredigt!

„FIENTJE PETERS" POSTE RESTANTE.

HOLLANDS GROOTSTE LACHSUCCES! met

FIENTJE PETERS — POSTE RESTANTE

is de geschiedenis van een OUD SOERABAIAAN!
Een koddige aangelegenheid!
Gedeeltelijk opgenomen te NOORDWIJK AAN ZEE.
Een vroolijke film vol fijnen beschaafden humor
—Ziet de schitterende Javaansche dansen op een Indischen avond in een groot Nederlandsch Hotel, (om te brullen!)

Dolly Bouwmeester
Louis Borel
Fientje Berghegge
Herman Tholen
Cor Hermus
Hilde Alexander
Alex De Meester
EN VELE ANDEREN

vooraf **U. F. A. - WERELDNIEUWS!**

LEEST ONZE INLEGGERS.

JAVA-CODE-BIOSCOOP

HEDEN EN VOLGENDE AVONDEN. **WARNER BROS SENSATIONEELE MUZIKALE COMEDIE**

BROADWAY GONDOLIER

MET DE POPULAIRE STERREN

Dick Powell-Joan Blondell - Adolphe Menjou - Louise Fazenda - The Four Mills Brothers - Ted Fiorito en Orkest.

4 Schitterende Songs: **„Rose In Her Hair" „Lonely Gondolier" „Lulu's Back in Town" „Outside of You" etc.**

Een amusante film. Van het moderne gewoel der wereldstad New York verplaatst het verhaal ons naar schilderachtig Venetië.

HUMOR! *ROMANCE!!* *UNIEK!!!*

Als speciale voorfilms: **Phill Spitalny And His Musical Queens.**

Een daverend Dames-Dansorkest, een attractie op zichzelf! *Fox Movietone Actueel Wereldnieuws.*

302-1423

SHIRLEY TEMPLE HET WONDER-KIND- in

KOMT VRIJDAG 6 MAART. IN **„ROYAL"**

„LITTLE MISS MARKER"

met ADOLPHE MENJOU, DOROTHY DELL, CHARLES BICKFORD.

BABY TEMPLE zal met deze film weder aller harten veroveren!

304-1425

Voor klachten over de bezorging van ons blad na 5 uur n.m. belle men op

S M G.: 1931.

LIEFDADIGHEIDSVOORSTELLING

ten behoeve van Centraal Armenzorg, I. E. V. Voedsel Voorzienings fonds en I. E. V. V. O. Huishoudschool

'n „ZOMERZOTHEID"

naar het bekende boekwerk van

CISSY VAN MARXVELDT

op te voeren door het Tooneelgezelschap

„PLANKENGRILLEN"

op Zaterdag, 7 MAART a. s.

in den

STADS SCHOUWBURG

Aanvang: 9 uur nam.

Plaatsbespreking: 5, 6 en 7 Maart vanaf 8 uur v. m.

Kaarten verkrijgbaar bij:

Toko Larees, Toko Joop, Adm. Dagblad De Locomotief, Adm. Alg. Handelsblad.

7762

N. V. Koninklijke Paketvaart Maatschappij

Vaarbeurten van Semarang.

Reael. 5 Mrt. 9V. Pekalongan, Tegal, Cheribon, Singapore.
Nieuw-Holland. 5 Mrt. 12M. Batavia, Singapore.
Van der Hagen. 6 Mrt. 10V. Soerabaia, Soemenep, Ampenan, Boeleleng.
op ten Noort. 6 Mrt. 1N. Batavia, Muntok, Singapore, Belawan-Deli.
Valentijn. 8 Mrt. 9V. Cheribon, Singapore.
Reijnst. 9 Mrt. 8V. Soerabaia, Boeleleng, Ampenan, Padangbaai, L.-Hadji, Benoa.
Ophir. 9 Mrt. 4N. Soerabaia.
Parigi. 10 Mrt. 9V. Java's Noordkust, Batavia, Borneo's Westkust.
Pasir. 10 Mrt. 9V. Cheribon, Singapore, Penang, Bagan-Si-Api-Api.
Gen. van Geen. 10 Mrt. 12M. Java's Noordkust, Batavia, Toboali, Muntok, Palembang.
Van der Wijck. 10 Mrt. 1N. Batavia, Palembang.
Melchior Treub. 11 Mrt. 4N. Soerabaia, Boeleleng, Makasser.
ATTENTIE: In den Westmoesson is het uur van embarkement aan directe wijziging onderhevig. Passagiers wordt verzocht niet te verzuimen zich terzake door het agentschap te doen inlichten. 120—1119

P. A. REGNAULT'S APHRASEN

FRESCOLINE is een sanitaire muurverf voor binnenwerk. (geeft niet af)

FRESCOLINE in pasta is na goede droging tegen reinigen met water bestand.

FRESCOLINE op Uw muren maakt Uw interieurs gezellig en verfraait Uw huis in hoge mate.

PER 1 MAART ZIJN DE PRIJZEN VOOR DEZE PRIMA MUURVERF MET 5 CENT PER K.G. VERLAAGD!

193—1192

Een - Twee - Drie gulden.

3 *grootten van* Loc's

DOCH SLECHTS

1 *roep over de resultaten.*

ELKENDINSDAG en VRIJDAG.

BURNS PHILP MAIL LINE

Singapore — Java — Australia — Service

m.v. „MERKUR" 6000 tons due to sail from Samarang on 7th March 1936.
s.s. „MARELLA" 7475 tons due to sail from Samarang on 7th April 1936.

Excellent passenger accommodation in single & two berth cabins, & cabins de luxe. Also tiled swimming pools.

Passengers may be booked to all parts of the world via Australia.
For full particulars regarding passenger and freight rates, please apply to the Agents:

BURNS, PHILP & COMPANY, LIMITED.

HEERENSTRAAT 4, 6 and 8 — TELEPHONE SAMARANG 588.
29—1028

Loc's **DINSDAG en VRIJDAG.**

Loc's *kunnen worden ingediend, ook telefonisch, bij onzen Agent te*

SOLO

M. F. SEE KRETEK GANTOENG TELEFOON SOLO No. 1

STAND DER KOLONISATIE:

Het Belangrijkste Probleem.

Het Vraagstuk van het te Gelde Maken der Productie van de Kolonisten.

Natuurlijk Handelsgebied loopt van Zuid-Pacific tot Japan.

Door J. Veersema.

De Markten.

Het vraagstuk van het te gelde maken der productie van de kolonisten is ten rechte het belangrijkste probleem voor de toekomst van de kolonisatie genoemd.

Het heeft eenigen tijd geduurd eer zij, die aan die toekomst twijfelden, omdat, volgens hen de kolonisten op de markten van den Grooten Oost en van Java nooit zouden kunnen concurreeren met de Aziaten, inzagen, hoe zij zich vergisten, wijl zij van een verkeerd standpunt waren uitgegaan. Het is namelijk nooit de bedoeling geweest, om met de kolonisatie-producten te verschijnen op de markten van Ternate, Ambon, Makasser en Java.

De voorgangers der kolonisatie-beweging hebben steeds voor oogen gehouden, dat het natuurlijke handelsgebied voor Noord-Nieuw-Guinea is de Zuid-Pacific tot Japan toe.

De Japanners hebben dat spoedig door een daad bevestigd. Zij schiepen namelijk een vrij geregelde verbindig tusschen Manokwari en Papoa (Carolinen, Jap. Mandaatgebied) door schoeners met hulpmotoren, en een verbinding tusschen Manokwari en Davoa (de Japansche stad op Mindanao, Philippijnen).

Over deze beide plaatsen gaat nu reeds copra en damar van Noord-Nieuw-Guinea naar Japan. Men mag verwachten, dat daaraan op den duur andere producten zullen worden toegevoegd. Welke dat zullen zijn, kan moeilijk worden voorspeld, maar katoen is zeker een er van; verder wellicht kapok, koffie, cacao.

Vleesch en visch.

Intusschen blijkt uit de mededeelingen van dr. Klein, secretaris van het Nieuw-Guinea Comité, die kortgeleden Australisch Nieuw-Guinea bereisde, dat daar voor de arbeiders groote hoeveelheden vleesch, visch, rijst en ander voedsel moeten worden ingevoerd.

Het vischrijke Ned. Noord-Nieuw-Guinea, dat gemakkelijk ook vleeschrijk kan worden, mag dan in de eerste plaats hopen, dat het een deel van die behoefte zou kunnen dekken. Het zou ook maïs kunnen leveren in groote hoeveelheden en goedkoop, en misschien, als de sawah-proeven in de Kebarvlakte en in Sarmi slagen, ook flinke quanti goedkoope rijst, welke daar thans uit Saigon wordt betrokken.

Maar er is blijkbaar toch ook nog een kans om in betrekkelijk korten tijd een binnenlandsche markt van eenige beteekenis te scheppen voor N. N. G.

Dr. Klein heeft er ook op gewezen, dat aan het arbeidsvraagstuk voor N. N. G. het voedselvraagstuk nauw verbonden is. Als de petroleum- of de goud-industrie van Nieuw-Guinea en de groot-cultures met Papoea-koelies al dan niet onder poenale sanctie van eenjarige arbeidscontracten werken, dan zullen zij groote hoeveelheden volksvoedsel noodig hebben. Dat is er thans niet, zegt dr. Klein, en daarom zal het moeten worden geïmporteerd, wat de exploitatie der bedoelde bedrijven duur maakt.

Hier wordt dus weer een toekomstige afzetmogelijkheid voor de producten der kolonisten genoemd.

Nu is het best mogelijk, dat dr. Klein aan de voortbrengselen der kolonisten niet dacht, omdat hij daarvan wellicht niets verwacht, maar hij had kunnen weten, dat er op het oogenblik reeds te Manokwari een surplus aan maïs is, waarmede men geen raad weet. Verder kunnen daar katjang-tanah, katjang arab en kedelé in flinke hoeveelheden besteld worden. Ook al zijn van die producten thans nog maar kleine voorraden aanwezig. Rijst helaas niet. De kolonisatie moet zelf rijst uit Makasser halen, al zal dat niet lang meer duren.

Dat is toekomst-muziek, welke eerst kortgeleden werd gecomponeerd. Die kon de vroegere gangmakers van de kolonisatie niet bekend zijn, toen zij aan de uitvoering van hun plannen begonnen. Inderdaad, maar dezen mochten verwachten, en zij hebben dat ook gedaan, dat Nieuw-Guinea op de een of andere wijze eens tot ontwikkeling zou worden gebracht en dat de markten zich dan met het land mee zouden ontwikkelen.

Geleidelijke groei.

Zoo mag ook worden verwacht, dat de locale markten van Manokwari, Hollandia en Ifar geleidelijk met den aanvang van die plaatsen en van de kolonisatie zullen meegroeien.

Wij hebben reeds doen uitkomen, hoe ontredderd de markt van Manokwari is, waar een tekort is aan visch, welke de kolonisten nog niet, maar ook aan groenten en vruchten, welke de kolonisten thans wel zouden kunnen leveren, en waar dan een surplus is aan maïs.

Dat zal zeker niet zoo blijven. Zoodra de steunweelde der kolonisten is geëindigd zullen de kolonisten bij Manokwari wel elke gelegenheid om wat te verkoopen moeten aangrijpen, hoe zeer zij die thans ook versmaden.

Een gecentraliseerde opkoop van producten zou den kolonisten zoowel als de markt van Manokwari te stade kunnen komen, vooral als daaraan, naar het voorstel van den landbouw-inspecteur Vink, een premie-stelsel verbonden werd, waardoor de kolonisten werden aangezet om vooral marktbare producten te verbouwen, als zij in hun eigen voeding hebben voorzien (ook door rijst).

De heer Vink zou dan het maïs-overschot niet willen doen vervangen door eenig ander product. Hij acht de omgeving van Manokwari bijzonder geschikt voor maïs-verbouw. Daarvan moet z.i. blijvend partij worden getrokken. Het surplus moet dan maar à tout prix op de markt van het Groote Oosten worden geworpen, om te kunnen concurreeren met de maïs van Makasser.

Doch als inderdaad, zooals een kolonist van Andei ons voorrekende, de mais van Manokwari niet zonder verlies onder de f 2,— per picol kan worden verkocht en tevens de situatie aldus blijft dat de locale consumptie geringer is dan het surplus, dan zal de kolonist niet lang kunnen blijven bestaan, want de maïs van Manokwari wordt aldaar met winst voor f 1.50 p.p. verkocht.

Aanpassing noodig.

Hieruit volgt o.i., dat de kolonisten er beter aan zullen doen, als zij hun productie instellen op de locale markten en op die van den Zuid-Pacific.

Op het oogenblik zijn er producten-opkoopende Chineezen te Hollandia, Ifar en Manokwari. Soms krijgen dezen de producten der kolonisten voor een appel en een ei, vooral als er in een bepaald product veel aanbod is, wat telkens het geval is wijl de kolonisten elkander gaarne na-apen.

Reeds hebben enkele kolonisten te Manokwari voorschotten op producten aan Chineezen gevraagd en gekregen. Dat is het begin van een ongelukkige situatie, welke spoedig meer slachtoffers omknellen zal en dan onuitroeibaar zal wezen. (Alles moet worden gedaan, — zei ons een kolonist te Manokwari, — om ons uit de handen van de Chineezen te houden. Sommigen van ons zitten reeds daarin.)

Er is slechts één middel tegen: — de instelling van een centralen in- en verkoop door de kolonisten-organisatie, welke zoo noodig zelf als exporteur (en ook als importeur) optreedt. Zoo'n instelling bestaat te Bijlslag, doch zij zal zich daar den gestrenger moeten doen gelden, opdat aan den directen handel van de kolonisten met de Chineezen een einde zal komen.

Uit Manokwari wordt thans wat groente aan de N. N. G. P. M. en aan de K. P. M. verkocht. Deze groente brengt dooreen op van 13 tot 15 cent per kg.

Voor de N. N. G. P. M. brengt de K. P. M. de leveranties naar Sorong, van waar de motorbooten van Babo of Jef Man die komen halen.

De kolonisten van Manokwari zullen o.i. alles moeten doen om deze afzetmogelijkheid vast te houden. Waarom bieden zij haar niet eens hun maïs aan voor Papoea-voeding of andere producten, zooals katjang tanah?

Het is ons bekend, dat er in plaats van verinniging der verhouding reeds wrijving is geweest. (De N. N. G. P. M. stuurde de zakken en manden niet dadelijk terug, waardoor de kolonisten geen verpakkingsmateriaal meer hadden). Het is de moeite waard, zouden wij zoo zeggen, om in deze transactie wat meer geduld en dienstvaardigheid, welke niets kosten, en ook wat meer kapitaal (aan verpakkingsmateriaal) te steken.

Het Transport.

Met het vraagstuk der markten voor de producten der kolonisten is dat van het transport eveneens nauw verbonden.

Het gebrekkige transport in de omgeving van Manokwari is mede schuld aan den voor de kolonisten onvoordeeligen, voor heel de samenleving onbevredigenden toestand der locale markt.

De nieuwe weg Manokwari-Fanindi-Andei zal veel verbetering daarin brengen.

Wij meenen, dat ook een motorbootdienst, geëxploiteerd door de K. P. M., en in elk geval daarmede samenwerkende, welke in één rondvaart Manokwari-Kwawi (zendingsstation), Noemfor (hout-eiland), Momi-gebied, Oransbari, Andei Rendani zou aandoen voor de ontwikkeling van de omgeving van Manokwari zeer veel zou beteekenen en spoedig reeds rendabel zou wezen.

Wij hebben elders ook die verwachting uitgesproken en toen gezegd, dat een scheepje van 400 ton reeds voldoende zou zijn. Men zou desnoods met een type schip als de Tangamoes II kunnen beginnen, maar kleiner niet, omdat de ijzerhout-lading van Noemfor voor de houtzagerij te Manokwari zoo omvangrijk kan zijn.

Verbetering van het transport in Hollandia kan worden verkregen door de bruggen en vlonders zoo te bouwen, dat er een lichte auto of een kar over zal kunnen rijden.

Met het K. L. M.-vliegtuig „Kieviet", dat Maandagochtend, met 3 dagen vertraging, uit Amsterdam te Batavia arriveerde, kwam op Java aan prof. ir. W. Schermerhorn, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, die optreedt als adviseur van de kaarteeringsexpeditie der „Knilm" in Nieuw-Guinea: prof. Schermerhorn, die aan de voorbereiding van de expeditie zijn medewerking heeft verleend, komt zich thans persoonlijk van de practijk overtuigen. — Zijn verblijf in Nieuw-Guinea, waarheen hij spoedig doorreist, zal enkele weken duren. — Bij zijn aankomst werd prof. Schermerhorn (rechts) op het vliegveld verwelkomd door den directeur van het Bataviasche observatorium: prof. Boerema.

Op het „Bal des Nations" in Hôtel des Indes te Batavia: de aardige Tyroler groep. — Inzet, Andor Földi, de leider van het nieuwe orkest.

Rooi-Vergunningen.

Eischen zooveel mogelijk te matigen.

De 1ste gouvernements secretaris zond het volgende rondschrijven aan de hoofden van gewestelijk bestuur e.d.:

Het heeft de aandacht der regeering getrokken, dat bij de eischen, welke voor het verleenen van rooivergunningen worden gesteld, nog steeds een zeker streven naar perfectionisme valt te onderkennen. Vooral in de tegenwoordige omstandigheden, nu allerwegen eenvoud en soberheid geboden zijn, kan de gouverneur-generaal een dergelijk streven niet goedkeuren en dit te minder, wanneer dientengevolge de aanvragers van rooivergunningen komen te vervallen in kosten, welke zij onmogelijk kunnen dragen.

Als een voorbeeld, tot welke consequenties dit streven naar volmaaktheid kan leiden, zij vermeld het geval dat zich in een der gewestelijke hoofdplaatsen heeft voorgedaan, waarbij voor de verleening eener zoodanige vergunning voor het vernieuwen van bijgebouwen bij eene woning de navolgende voorwaarden werden gesteld:

dat het gebouw wordt opgetrokken geheel in steen, of als houten vakwerk met steenen of gepleisterd gazen vullingen;

dat voor het houtwerk slechts vierkant bezaagd en geschaafd hout wordt gebruikt;

dat de omwanding van badkamer en keuken tot minstens 1.50 M. hoogte geheel van steen moet zijn;

dat de vloer van beton of van tegels moet zijn, gelegd op een zandbed en minstens 20 c.M. boven het omringende terrein;

dat de dakbedekking van zink of van pannen kan zijn;

dat behoorlijke houtverbindingen moeten worden toegepast;

dat geen oude materialen worden gebruikt, tenzij met uitdrukkelijke toestemming van den rooimeester;

dat alle in het gezicht komende metselwerken behoorlijk worden afgepleisterd;

dat van het op te richten gebouw nog een goede teekening wordt ingediend (in duplo).

Aan vier dezer voorwaarden, liggen veiligheidsoverwegingen ten grondslag, aan vier andere netheids- en welstandsoverwegingen.

In het onderwerpelijk geval, waarin het ging om oprichting van nieuwe bijgebouwen binnen een afstand van 10 meter van andere gebouwen, was het ter voorkoming van brandgevaar gewettigd den eisch van bouw in steen of houten vakwerk met steenen of gepleisterd gazen vullingen, zoomede van een dakbedekking van zink of pannen te stellen.

Daarentegen zijn bij de op netheids- en welstandsoverwegingen gebaseerde voorwaarden kennelijk niet de juiste grenzen in acht genomen.

Het hier besproken geval, dat tengevolge van bijzondere omstandigheden onder de aandacht van de regeering kwam, staat uiteraard niet alleen.

Met het oog hierop heeft de Landvoogd mij opgedragen — voor één en andere uwe aandacht te vragen en u te verzoeken ertoe te willen medewerken, dat bij de toepassing van de desbetreffende voorschriften de grootst mogelijke matiging wordt betracht welke met handhaving van de noodzakelijke eischen van hygiëne en veiligheid is te vereenigen.

Ephorus Landgrebe.

Bijna dertig jaren beste krachten gewijd aan Zendingswerk in Batakland.

De ephorus der Rhijnsche zending in het Batakland, de heer P. Landgrebe, zal binnenkort voor goed naar Europa vertrekken, na bijna dertig jaren gewerkt te hebben onder de bevolking, meldt de „Deli-Crt."

In 1900 kwam hij als jong prediker in het Batakland, waar hij als zendeling werkzaam gesteld werd in het ressort Sipoholon. Snel breidde de jonge actieve werker zijn arbeidsveld uit en binnen eenige jaren stichtte hij een nieuwe gemeente te Permanangan.

Na dertien jaren van vruchtbare arbeid ging hij voor de eerste maal met verlof naar Europa terug, waar de in 1914 uitbrekende oorlog hem dwong in Duitschland te blijven.

Het trad daar op als predikant en toen in 1918 de vrede gesloten was, bleef hij zijn Duitsche gemeente getrouw.

De zendingsroeping bracht hem er in 1920 echter weer toe om terug te keeren naar Sumatra en gedurende deze tweede periode, die tot 1930 duurde, was hij leider van de Pandita-cursus en de onderwijzersopleiding te Sipoholon.

In 1931 werd wederom een verlof genomen en na den terugkeer in 1931 trad zendeling Landgrebe op als ephorus van het genootschap in deze streken, als opvolger van dr. J. Warneck.

Thans heeft de 63-jarige leeraar zijn verdiende rust verkregen. Veel, zeer veel heeft hij gedaan voor het heil der bevolking, zoowel in moreel als materieel opzicht en de gemeenten zien hem dan ook slechts noode vertrekken.

Ten huize van den assistent-resident te Taroetoeng zal op 5 Maart a. s. een plechtige samenkomst plaats vinden, waarbij ook de resident van Tapanoeli aanwezig zal zijn, en waar den ephorus woorden van hartelijken dank ongetwijfeld gebracht zullen worden.

Eenige dagen daarna zal het afscheid der gemeente plaats hebben in de Batakkerk te Pearadja, waar de ephorus zijn laatste prediking zal houden.

Aan het einde der maand Maart vertrekt hij dan voorgoed naar Europa.

Tot Mei zal als waarnemend ephorus de zendeling-leeraar J. Nommensen fungeeren, terwijl daarna als hoofd der gemeenschap zal optreden dr. E. Verwiebe.

Dr. Verwiebe, die thans met verlof in Duitschland vertoeft, is geen onbekende in deze streken. Van 1930 tot het aanbreken van zijn verloftijd werkte hij in Batakland onder de jeugd en in de gemeente, en algemeen heeft hij zich daar de achting en liefde zijner gemeenteleden weten te verwerven. Kortelings geleden werd hem het leiderschap van de kerk in de Minahassa aangeboden, doch hij heeft gemeend dit niet te moeten aanvaarden, aangezien nog veel mooi werk kan en moet gedaan worden in zijn huidige standplaats.

„Bommen" voor dieven.

Vindingrijke Javaan, die al te veilig wilde wonen.

Een Javaansche bewoner van kampong Dadap had in den laatsten tijd vele geruchten vernomen, die hem vertelden van dieven en inbrekers, die voor niets stonden. Wat men ook deed om zijn huis te beveiligen, hoe streng men op alles achtsloeg, wis en zeker kon je er van op aan, dat op zekeren dag het ochtenduur de onaangename verrassing zou brengen van de ontdekking eener inbraak aldus de „Deli Crt".

De Javaan mediteerde vele uren, en in deze stonden van overpeinzing vond hij een oplossing, die waard is onttrokken te worden aan de kampong-vergetelheid.

Een plan groeide langzaam op den boezem van zijn zoekend hart en langs lijnen van geleidelijkheid werd het project-instatunascendi opgebouwd tot een geraffineerd plan, dat ongetwijfeld in staat zou zijn hulp te bieden.

Waar is de inbreker op bedacht?, aldus had de Javaan zich afgevraagd.

Op lawaai natuurlijk, want dat kan zijn tegenwoordigheid verraden. Alzoo: hij probeert geruischloos binnen te komen en dank zij de routine of den aanleg die hij voor deze stilte heeft, lukt hem dat meestal.

Wat verhindert mij echter, aldus de gedachtengang van den Javaan, om lawaai te maken. Niet op elk willekeurig uur van den dag, maar op dat moment, dat de inbreker mijn eigendom wenscht te stelen. Hij zal natuurlijk niet gaarne vooruit laten weten, dat ik bedacht moet zijn op zijn komst en dus is de heele zaak eenvoudig, indien ik een dergelijke uitvinding doe, dat er lawaai ontstaat als de dief komt.

C'est simple comme bonjour en de vindingrijke Javaan wist het vraagstuk op te lossen. Hij kocht mertjons en verzamelde de gevaarlijke ingrediënten daarvan. Genoeg bijeen-hebbend, vervaardigde hij een primitieve „bom", die op zoodanige wijze bevestigd zou worden, dat hij zou „explodeeren" als de dief binnen wilde komen.

Geen enkel plan lukt, indien niet voldoende voorbereidingen getroffen zijn, en daartoe behoorde ook het experiment. En het resultaat was geweldig: een enorme knal weerklonk en de Javaan, de voorzichtigheid in acht nemend experimenteerde zelfs meerdere malen.

Hij had een groote ontdekking gedaan, concludeerde hij tenslotte en derhalve werden „bommen" in voorraad gemaakt. Helaas kwam er toen een kink in den kabel.

De buurman, treurend over zijn verloren kampong-rust, diende een klacht in bij de Politie wegens burengerucht en toen de dienaren van Hermandad op bezoek kwamen bij den Javaan vonden zij de dieven-verschrikkers, zoodat de Javaan in stede van de Doctorsbul honoris causa te ontvangen, een soeratje kreeg, ter vaststelling van het proces-verbaal.

En nu peinst de Javaan weer op een ander middel om de dieven af te schrikken, want dit zou uiteindelijk toch wel te duur worden.

Theologische School.

Streven naar Uitgroei tot Volwaardige Hoogeschool.

De Voorgeschiedenis.

Eerder werd in ons blad een en ander vermeld omtrent de afvaardiging van dr. M. C. Slotemaker de Bruïne naar Indië, om hier te aanvaarden als rector van de Hoogere Theologische School op te treden.

Omtrent de voorgeschiedenis van deze School kan het volgende worden meegedeeld:

Ongeveer 60 jaren geleden werd het centraal comité tot oprichting en instandhouding van een seminarie te Depok gesticht, waarmede de gelegenheid werd geopend tot opleiding van inheemsche voorgangers en godsdienst-onderwijzers.

Deze instelling heeft gedurende een halve eeuw uitstekend werk verricht. Toen echter de verschillende zendingsterreinen hier te lande successievelijk overgingen tot de oprichting van eigen onderwijs-inrichtingen van dezen aard, werd het seminarie te Depok in 1926 gesloten en verloor ook genoemd centraal comité zijn voornaamste reden van bestaan.

Intusschen deed zich steeds meer de behoefte gevoelen aan een hoogere opleiding van inheemsche voorgangers en onderwijzers. Zoo werd reeds in 1930 begonnen met de voorbereiding van een Hoogere Theologische School, welke in 1934 tot stand kwam en te Buitenzorg werd gevestigd.

Deze school werd op de zelfde basis ingericht als met de S.T.O.V.I.A. voor de medische wetenschap het geval was, namelijk met een opleiding op universitair peil, maar met een lagere vooropleiding. Zij streeft bewust naar een zelfstandig verwerken door de leerlingen van de stof.

Tot heden werd nog niet van alle leerlingen het eindiploma eener middelbare school verlangd. Als minimum-eisch werd voorloopig het Mulo-diploma aangenomen.

Het streven is echter naar een uitgroei tot een volwaardige hoogeschool.

De thans bestaande Hoogere Theologische School wordt met ingang van 1 Augustus a.s. overgebracht naar Batavia, waar zij in het Salemba-internaat — nabij den Oranje-boulevard — zal worden geïnstalleerd.

De leeraarsstaf zal bestaan uit dr. M. C. Slotemaker de Bruïne als rector, dr. Th. Müller Kröger — vroeger zendeling in de Bataklanden — en den heer J. H. de Groot, oud-zendings-onderwijzer voor West-Java.

De bedoeling is om de twee of drie jaar nieuwe leerlingen aan te nemen.

De nieuwe klasse zal eerst op 1 Augustus 1937 aanvangen, omdat dr. Slotemaker de Bruïne eerst dan zijn functie zal kunnen aanvaarden. De nieuwe rector zal zich namelijk geruimen tijd moeten voorbereiden voor zijn taak, in het bijzonder op het gebied der Indische kerken. Hij zal daartoe vooral in de Minahassa werkzaam zijn, om ze uit eigen ervaring te leeren kennen.

De Hoogere Theologische School is het product van de samenwerking tusschen de zendings- en kerk-organisaties, met name de Bataksche, Molukksche en Minahassasche kerken — waarvan de laatste deel uitmaakt van de Indische Kerk, zodat ook het Kerkbestuur er aan meewerkt —, de Rijnsche zending en de samenwerkende organisaties van Oegstgeest. Uiteraard speelt ook genoemd centraal comité voor het oude Seminarie hierbij een belangrijke rol. Dit Comité heeft hierdoor wederom een doelstelling gekregen.

De hoogeschool ontvangt uiteraard geenerlei subsidie van het Land, zoodat de kosten geheel door de samenwerkende organisaties worden gedragen.

Speciale K.P.M.-Bali-Tour.

Voor de komende Paaschdagen.

De K. P. M. organiseert met de komende Paaschdagen wederom een specialen Bali-tour.

Vertrek van Soerabaja zal plaats hebben op 9 April per m. s. „Ophir", eventueel ook van Semarang en Batavia.

Daarna volgt een zesdaagsche tour door Bali en vertrekken de deelnemers op 15 April per s.s. „Merak" om den 16den April te Soerabaja terug te keeren.

Het tarief bedraagt slechts f 110.—, alle kosten inbegrepen, zooals passage eerste klasse van Soerabaja naar Boeleleng en terug, transport per auto op Bali, logies en maaltijden, dansvoorstellingen, fooien en entreegelden voor de bezienswaardigheden.

Vanuit Semarang is dit tarief f 130.— en van uit Tandjong Priok f 160.— per persoon.

Soerabaia Weekend

Verschil tusschen Vrouwelijke en Mannelijke Fairheid.

Opvattingen en Geheimen

(Door onzen correspondent.)

Zondagavond.

Of dacht u soms, dat het allemaal alweer zoo eenvoudig was! Dacht u misschien dat het alles alweer botertje tot den boom was.

Laat ik uit een ander vaatje tappen. En denkt dan vooral niet, dat ik er op uit ben u een of ander grilbeeld op te hangen met naar mijn keuze contrasteerende kleuren. Ik zoek er niet naar om goedkoop te zijn.

Allerminst.

't Overkwam mij Vrijdag, dat ik plots stond voor 'n vrind van heel vroeger, een vrind en zijn vrouw. Tientallen jaren niet gezien. En na een succesvolle opening zijner carrière was hij in de coulissen teruggedrongen, zoo van ieders privé-tooneeltje verdwenen.

We maakten een afspraak — hij, middelbaar van jaren, zij — 'n tweede creatie in nog jeugdige lente.

We aten in de Club en aan het dessert begon het gesprek te vlotten. Moeilijke jaren innerlijk en uiterlijk, kinderen ergens in Hollann changement de femme — en zoo de heele historie van tegenwoordige moeizaamheden.

We bleven alleen. Tony vedelde zoete wijzen en snelle tempi, rustbrengende Tiroler liedjes met joeghai's erdoorheen, wat klassiek en een belegen wijn, enfin het moment van confidentie. Jaren vielen weg en zelfs het vrouwtje werd ietwat meer gemeenzaam. Eigenlijk een kind nog, maar hard, zooals schijnbaar de jeugdige levensopvatting is. De Amerikaan noemt dat, vol blijdschap, hard-boiled. Maar de muziek vleide te fondant-achtig.

Moeizaam zei ik en moeizaam was 't, ook wel het gesprek, want decennia vallen niet weg als rijpend koren. Zelfs de grand-marnier vermocht dat niet te doen.

Toen kregen wij een gespreks-melodie en het vrouwtje was meer thuis. Het was blijkbaar haar onderwerp van hardheid in het leven, van het bijtend levensvocht ja eigenlijk van de reden van hard-boiled zijn.

Een advertentie.

Hij vertelde dat hij ergens zoo'n goedkoop advertentietje had geplaatst, iemand zoekend die wat voor hen kon tikken en van het succes daarvan. Het liep in de honderd. Overvoerde arbeidsmarkt met ongehoord aanbod in soms, als schaamteloos aanloende drang om toch in godsnaam iets te verdienen.

Schaamteloos! — Een schamper lachje van het vrouwtje. Maar Tony en zijn Hongaarsche vrienden waren te opdringerig blij-zoet gestemd en dus gingen we gedrieën naar hun huisje en het vrouwtje maakte de kast open en nam daar pakken brieven uit, toen zijn we aangeschoven en hebben die lectuur haast tot den vroegen ochtend getracht in één lijn te zetten. M'n hemel wat voor lijn.

Chineezen en Inlanders, mannen en vrouwen, meisjes en jongens, afgestudeerden, van achttien jaar af en zoo van 23 en 24 die schreven: „ik ben nog nooit aan den slag kunnen komen, al heb ik dan ook nu zoowat alle diploma's". Of: „ik ben maar weer naar school gegaan, om beter tegen de jeugd bestand te zijn in mijn sollicitaties" en dat van een oud-boekhouder van een suikerfabriek. Nog een citaat: „ik werk voor minder dan de laagste offerte".

En zoo drukt alles wat misschien niet ten volle waardig is deze hecle markt naar zijn ondergang.

Ik ben den heelen dag vrij, schreef een man van 40 en de knaap was over de 50.

Het vrouwtje had zooveel mogelijk sollicitatics uiteengerafeld en het resultaat was niet prettig geweest. Een mevrouw van 56 — broodeloos — „als het tenminste me niet te vermoeiend is".

Brieven en brieven en brieven. Postzegels die 10 — 20 maal de advertentiekosten overtroffen. P.T.T. heeft er ongetwijfeld bestaansbronnen uit en ik bied als sugggestie de leiding ervan het idee aan speciale sollicitatie-enveloppen gratis beschikbaar te stellen. Het is slechts een kleine bijdrage, welke men aan dit groeiend genus zou mogen aanbieden.

Stomme brieven, brieven van menschen die nooit succes zullen hebben. Adressen die vergeten waren. Brieven met getikte onderteekeningen en met ridicule fouten. Menschen die zich zelf allerhande praedicaten gaven, jonge meisjes die zich introduceerden als „mejuffrouwen", maar ach, dat zijn kleinigheden, het gaat om de horde op zichzelf. En ik zeg horde omdat het heele complex verwilderend werkt.

Twee meisjes....

Nu komt het. Twee meisjes samen in een paviljoentje en beide solliciteeren. Een ervan schreef: „Ik weet dat mij messgenoote dat en dat salaris vraagt, maar ik doe het voor f 5.— minder".

Vervloekt unifair, vonden wij, maar het vrouwtje lachte wat: Het tegenwoordige geslacht kan zich niet veroorloven fair te zijn, bij de een ligt die grens bij een dubbeltje en in andere sociale omgeving bij vijftig gulden, maar een grens is getrokken, het gaat om verdienen, het gaat om mogelijkheden, die jullie mannen niet kennen, als je in je Club zit en een vischschotel bestellen à la bonne femme en je nummer zooveel van de wijnlijst op temperatuur laat brengen. En die niemand kent, ook zonder dure neigingen, als je ge-elleboogd hebt van je eindexamen Lyceum af tot den ingang van wat je hoopt een haven te zijn, toe. A sense of fairness is maar een sociaal begrip, dat tegenwoordig al heel nauw begrensd is en ik heb met dat meisje gesproken, dat volgens jullie opvattingen unfair handelde tegenover haar huisgenootje. Als mijn man ermee instemt, geloof ik wel dat we haar nemen moeten, want al vinden jullie het dan, zooals jullie het vinden, het is een lady die mij verteld heeft, waarom zij deze baan tot elken prijs wil accepteeren en waarom zij zich niet veroorloven kan het uit een principe van fairheid zelfs aan haar vriendin over te laten.

Soit! Zij vertelde het ons niet, vrouwen hebben haar geheimen en dat is maar beter ook. Toen zijn wij weer uit elkander gedreven, zij met haar man, zonder illusies dacht ik eerst, maar zonder onwaarlijke illusies, is beter gezegd. Ik voel me alsof het een zonde is, een speciaal dinertje in de Club te bestellen, een volgend maal.

FINANCIEN EN ECONOMIE.

De Standard Oil of California.

Krachtige Expansie-politiek werpt Nieuwe Problemen op voor Wereldpetroleummarkt.

Vriend of Vijand der Koninklijke?

De Uitbreidingen op de Bahrein-eilanden en in Arabië.

Tot de — eigenlijk betrekkelijk weinige — groote Amerikaansche petroleummaatschappijen, die ook buiten het grondgebied der Vereenigde Staten petroleumvelden bezitten en exploiteeren, behoort ook de Standard Oil Co. of California, en zij heeft dit bezit juist in de laatste jaren uitgebreid, hoewel haar olieterreinen in Californië en andere Amerikaansche staten tot de rijkste reserves behooren, waarop een maatschappij kan bogen.

De Standard Oil Co. of California heeft niet slechts, zooals andere Amerikaansche concurreerende ondernemingen deden, in Mexico en later ook in Venezuela zich van concessies verzekerd of naar olie gezocht, maar zij heeft, en dit is stellig iets, wat juist in Nederland aandacht verdient, zich ook Azië tot domein van haar werkzaamheden gekozen. Azië was tot voor enkele jaren een soort „reservaat" voor Nederlandsche en Britsche petroleumconcerns — met twee belangrijke uitzonderingen echter: De Nederlandsche Koloniale Petroleum Mij. en de Amerikaansche participatie in de Iraq Petroleum Co., Ltd. De California maatschappij heeft op minder bekende terreinen beslag gelegd, en met haar nieuwe politiek binnen weinige jaren een vrij groot succes geoogst.

Dit succes was aan de in Canada met een kapitaal van $ 500.000 opgerichte dochtermaatschappij Bahrein Petroleum Co., Ltd., beschoren. Zij begon met haar werk op de Bahrein-eilanden — een groep van zeven eilanden midden in de Perzische Golf en op eenige tientalen kilometers van de Arabische kust gelegen — in 1931. Men schonk toen aan deze werkzaamheden betrekkelijk weinig aandacht, beschouwde de poging, om aldaar olie te vinden, meer of min als een curiositeit — tot vrij spoedig de eerste successen met de boringen konden worden gemeld.

Toen kon men in Britsche kringen zekere spijt niet geheel onderdrukken, vooral ook, omdat deze eilanden onder Britsche — wel is waar door Perzië betwiste — souvereiniteit staan. Tot nu toe hebben zestien bronnen olie opgeleverd en de productie, die gedurende de tweede helft van 1934 285.000 barrels had gedragen, zal in het loopende jaar niet veel minder dan 1 millioen barrels beloopen, terwijl een verdere vermeerdering niet zoo zeer van den rijkdom der bronnen dan wel van de afzetmogelijkheid afhangt. Een kleine raffinaderij werd, vooral ter voorziening in de eigen behoefte der maatschappij, opgericht, en men weet, dat plannen tot den bouw van een groote raffinaderij die dagelijks 10.000 en later zelfs 20.000 barrels ruwe olie zal verwerken binnenkort zullen worden verwezenlijkt.

Vergeefsche afzet-conferentie

Aan deze lang voorbereide plannen werd ruchtbaarheid gegeven, nadat onderhandelingen der Standard Oil Co. of California met de Koninklijke Shell, de Anglo-Iranian en de Standard Oil Co., New Jersey, betreffende een overneming der Bahreinproductie door deze wereld-concerns zonder succes waren gebleven.

In principe moesten de groote concerns er wel iets voor voelen, om de ruwe olie van een mededinger te koopen, en op deze manier den afzet van de daaruit te verkrijgen producten in eigen handen te hebben, en moest het ook voor de Standard Oil Co. of California gewenscht zijn, zich van een regelmatigen afnemer harer productie te verzekeren, zonder gedwongen te zijn, zelve een eigen verwerkings- en afzetorganisatie te scheppen. Naar het schijnt, hadden de koesteren, daarbij een rol gespeeld. Mr. Kingsbury, president der California-maatschappij, en de andere concerns tot een principieele overeenkomst geleid, maar Mr. Kingsbury had de overeenkomst gesloten behoudens de toestemming van zijn raad van commissarissen en deze heeft zijn toestemming niet gegeven.

Motieven van persoonlijken aard?

Omtrent de motieven dezer weigering tast men in het duister. Misschien heeft Mr. Moffett, die na zijn uittreden ten gevolge van een verschil van meening met Mr. Teagle, uit den dienst der Standard Oil Co., New Jersey, geen al te vriendelijke gevoelens tegen deze onderneming schijnt te koesteren, daarbij een rol gespeeld, Mr. Moffett, die 28 jaar lang bij de New Jersey werkzaam was geweest, en wiens vader een menschenleeftijd in dienst van de Rockefeller-belangen had gestaan, is bizonder goed op de hoogte van het Europeesche (en overige) exportbedrijf der New Jersey, en ziet misschien kans voor de California Maatschappij, van welker bestuur hij nu deel uitmaakt, ondanks alle moeilijkheden een eigen plaats in den verkoop in de Oude Wereld te veroveren. *)

De omstandigheid, dat de California maatschappij vroeger groote hoeveelheden petroleum aan de Vacuum Oil ter voorziening van haar afzetgebied in het Verre Oosten leverde, en dat deze leveringen sinds de samensmelting der productie- en afzetbelangen der Socony Vacuum en der Standard Oil Co., New Jersey, zeker sterk zullen zijn verminderd, kan echter niet den doorslag hebben gegeven. Immers zou het voor de California maatschappij onder deze omstandigheden eerder een luxe dan een noodzakelijkheid zijn geweest, in Azië nieuwe productiegebieden te ontginnen.

Het zal natuurlijk niet zonder moeite en vermoedelijk niet zonder strijd mogelijk zijn, een afzetgebied voor de uit de Bahrein-olie verkregen producten te vinden. Het gemakkelijkst zal dit misschien voor de stookolie zijn, iets moeilijker zal het voor de lampolie gaan, terwijl het vraagstuk der benzinewinning en van den benzineverkoop zeker eenig hoofdbreken zal eischen.

Men heeft daarvan gesproken, dat de maatschappij de benzine slechts als ruwe benzine zal winnen, en deze niet zal verder verwerken en verkoopen, maar weder in de petroleumbronnen terug zal pompen.

Dit, op het eerste gezicht eenigszins vreemd aandoende procédé, is natuurlijk niet slechts te prefereeren boven het verbranden van benzine, zooals men het dertig of veertig jaar geleden kende, maar wordt ook toegepast door de Anglo-Iranian Oil Co. met betrekking tot de productie verkregen in haar raffinaderij in het Kermandsjah terrein, die vooral bestemd zijn ter voorziening in de behoeften van de plaatselijke bevolking. Met deze plannen moet de oprichting der nieuwe California Standard Oil Co., te Londen niet in strijd zijn; deze kan immers met den handel in andere petroleumproducten beginnen, en den verkoop van benzine naar gelang van de omstandigheden vroeger of later ter hand nemen.

Dat deze plannen een zekere verscherping der concurrentie op de Aziatische en later ook op de Europeesche markten meebrengen, zal moeilijk kunnen worden ontkend.

Het transport der benzine door het Suezkanaal zal vermoedelijk geen prohibitieve kosten meebrengen — immers ook de Anglo-Iranian transporteert naast andere producten hare benzine langs dezen waterweg.

Ibn Saoed's commercieel talent.

De Standard Oil Co. of California heeft echter ook op het vasteland van Arabië eenige jaren geleden een belangrijke concessie verkregen, die nu door de California Arabian Standard Oil Co., opgericht onder de wetten van den staat Delaware, zal worden geëxploiteerd.

Naar verluidt heeft Ibn Saoed deze concessie aan de Standard Oil Co. of California gegeven, toen deze bereid was, niet slechts meer te betalen dan de Europeesche belangstellenden, maar ook op een oogenblik betaalde, waarop Ibn Saoed het geld het best kon gebruiken: tijdens zijn veldtocht tegen den Imam van Jemen. Bovendien zag Ibn Saoed vermoedelijk liever Amerikanen dan Engelschen of Italianen in zijn Rijk naar petroleum zoeken.

Na afloop van den veldtocht moet Ibn Saoed nog veel betere voorwaarden voor zich hebben gestipuleerd dan men in het begin had gedacht. Immers had de Standard Oil Co. of California reeds zooveel geld aan haar onderzoek uitgegeven dat zij zich moeilijk kon terugtrekken. Behalve een royalty van 5 goud shilling per ton moet Ibn Saoed nog een hooge participatie in de winst hebben verkregen. Volgens de laatste berichten heeft de California Arabian Standard reeds belangrijke eerste successen kunnen boeken doch heeft zij — in tegenstelling tot anders luidende berichten — nog geen olie in commercieele hoeveelheid aangetroffen. De situatie der olievelden van El Haze, tegenover de bahrein eilanden doet vermoeden, dat ontginning van rijkere bronnen slechts een kwestie van tijd is. Vermelden wij ten slotte nog het gerucht, dat Engelsche belanghebbenden aan de Standard Oil of California een zeer belangrijke som voor de concessie hebben aangeboden, maar dat de California maatschappij dit aanbod heeft geweigerd.

Vriend of vijand der Koninklijke?

Eenige jaren geleden heeft de California Mij, ook de Nederlandsche Pacific Petroleum Mij, voor exploratie en exploitatie van olie-terreinen in Nederlandsch-Indië opgericht, en deze maatschappij participeert op haar beurt weder in de Nederlandsche Nieuw Guinea Maatschappij, die op grootscheepsche manier het Nederlandsche gedeelte van Nieuw Guinea geologisch zal onderzoeken en petroleum zal opsporen. (De andere belanghebbenden zijn zooals bekend de Koninklijke-Shell en de Standard Oil Co., New Jersey).

Treedt de Standard Oil Co. of California bij haar expansiestreven in sommige gevallen als tegenstandster, en in een andere als medewerkster der Koninklijke-Shell groep op, op één gebied is de samenwerking beslist nauw: op dat der kraakprocédés. Immers controleeren Koninklijke-Shell en Standard Oil Co. of California samen de Universal Oil Products Co., eigenaresse van het Dubbs-procédé en men zou moeten veronderstellen, dat een zoo nauwe samenwerking op zoo'n belangrijk punt ook tot vriendschappelijke — en niet tot vijandelijke — verhoudingen op andere gebied zal kunnen leiden.

(Nadruk verboden).

*) Of de plannen tot den bouw van een petroleumraffinaderij in Canada alsmede de verwerving van een aantal pompstations aldaar niet alleen niet de expansie-behoefte maar ook veel minder vriendelijke gevoelens tegen de St. O. Co., New Jersey, die in Canada een zeer voorname positie inneemt, samenhangt, valt op dit oogenblik nog niet te zeggen.

SCHEEPVAART OP ZUID-AFRIKA.

Naar „Die Volkstem" verneemt, zijn op het oogenblik schepen met een totaal tonnenmaat van 325.300 ton in aanbouw voor de vaart op Zuid-Afrika. Dit bouwprogram betreft nagenoeg alle landen, die scheepvaartlijnen op Zuid-Afrika onderhouden, namelijk Engeland, Nederland, Duitschland, Noorwegen, Zweden, Japan en de Vereenigde Staten.

RUBBERFABRIEK IN ZUID-AFRIKA?

De vice-president en de hoofd-ingenieur van de Goodrich Rubber Company hebben een bezoek aan Zuid-Afrika gebracht, ten einde de mogelijkheid te onderzoeken van de oprichting van een rubberbandenfabriek in dit land. De beslissing zal binnenkort door de directie in de Vereenigde Staten worden genomen.

Liquidatie van de Pepercrisis.

Voorraad met één derde verminderd. — Londen blijft hopen op restrictie in Ned.-Indië.

De Pool Vordert Gestadig.

(Van een financieelen correspondent).

Londen, 18 Febr. — De peperpool, welke is gevormd om de voorraden op te ruimen, waarmede de verladers zijn blijven zitten, toen de corner begin van het vorige jaar uiteenspatte, kan tot dusver met bevrediging op haar arbeid terugzien.

Toen zij in Maart 1935 werd gevormd, zag zij zich geplaatst voor de noodzakelijkheid om een voorraad van ruim 19.000 ton te liquideeren, zonder de markt al te zeer te ontwrichten. Hoe zwaar deze taak is, blijkt uit het feit, dat een jaar te voren de totale voorraden te Londen aan witte peper nog geen 3.400 ton bedroegen. De speculatie had deze hoeveelheid binnen een jaar derhalve bijna verzesvoudigd.

Het hieronder volgende staatje geeft duidelijk de sterke toeneming der voorraden in 1934 en de eerste maanden van 1935 te zien, alsmede de vorderingen, welke men sedert dien met de afwikkeling heeft gemaakt. Men ziet hieruit, dat sedert het topcijfer van 19.817 ton in April werd bereikt, tot einde Januari ruim 6.500 ton is opgeruimd. Aangezien de nieuwe aanvoer uit de productielanden in deze periode minimaal is geweest, kan de vermindering vrijwel geheel op rekening van de pool-voorraden worden gesteld.

	1934		1935		1936	
	wit	zwart	wit	zwart	wit	zwart
	Tons	Tons	Tons	Tons	Tons	Tons
Jan.	2.354	557	13.637	543	13.251	1.593
Febr.	2.779	564	17.883	1.688	—	—
Maart	3.385	524	19.404	2.307	—	—
April	4.558	509	19.817	2.220	—	—
Mei	4.830	369	19.259	2.272	—	—
Juni	6.129	303	18.709	2.135	—	—
Juli	6.309	203	18.511	1.782	—	—
Aug.	6.464	239	17.722	1.683	—	—
Sept.	8.000	288	16.657	1.572	—	—
Oct.	8.536	416	15.363	1.486	—	—
Nov.	11.410	637	14.207	1.457	—	—
Dec.	13.362	724	13.791	1.505	—	—

Duitschland blijft koopen.

De oorzaak van dit gunstige resultaat is de omstandigheid geweest, dat de vraag van Duitschland, een der grootste consumenten van witte peper, beter is geweest dan men aanvankelijk had durven hopen.

Ondanks de deviezenmoeilijkheden, waarmede dit land te kampen heeft, heeft het invoerpercentage voor peper, welke zulk een belangrijke rol speelt bij de productie van worst, op de volle 100 procent gehandhaafd. De afzet zou evenwel vermoedelijk nog beter zijn geweest, indien een normale handel zonder de onvermijdelijke gevolgen van clearingovereenkomsten e.d. mogelijk zou zijn geweest.

Duitschland betrekt thans het grootste gedeelte van zijn behoefte van de pool, in de eerste plaats wel, omdat de importeur directe levering kan krijgen, terwijl hij, wanneer hij uit de Oost invoert, minstens een maand moet wachten. De prijs, waartegen de Duitsche regeering den invoer van peper toestaat, is in den laatsten tijd geleidelijk gereduceerd en bedraagt thans slechts nog 5½ d per pond, hetgeen na aftrek van de gebruikelijke kosten het voor den Oost-Indischen exporteur weinig of niet loonend maakt om directe zaken te doen.

Is derhalve de likwidatie in het afgeloopen jaar bevredigend geweest, hoe worden de verdere vooruitzichten van de pepermarkt beoordeeld? In peperhandelskringen alhier — en deze kan men vrijwel identificeeren met de pool, omdat nagenoeg alle peperhandelaars en importeurs daarin zijn vertegenwoordigd — is men hieromtrent niet pessimistisch, maar zou natuurlijk gaarne hoogere prijzen zien.

De oogst 1935 heeft ongeveer 19.000 ton bedragen. Hiervan was naar raming op 1 Januari jl. circa 6.000 ton onverkocht. De omvang van den nieuwen oogst is op het oogenblik onmogelijk te schatten, maar zal naar verwachting geringer zijn dan in het vorige jaar, omdat als gevolg van de lagere prijzen de verbouwers niet in staat zijn geweest aan hun tuinen het noodige onderhoud, bemesting enz. te besteden. Geringere oogsten zouden natuurlijk de opruiming van de voorraden vergemakkelijken, maar dit is een langzaam proces. Intusschen concurreert het aanbod uit het Oosten met de pool en berokkent beide schade. De prijs van witte peper is thans ongeveer 5 d. per pond c.i.f. Trekt men hiervan vracht, bankkosten, enz af, dan is de f.o.b. prijs circa 4 d. papier, hetgeen voor den producent neerkomt op ongeveer 10 cent. In de meeste gevallen zal dit zelfs lager zijn. Men vreest, dat als gevolg van den nieuwen oogst, die in Augustus a.s. afkomt, de prijssituatie nog ongunstiger zal worden, ten nadeele niet alleen van de importeurs en exporteurs, die in de pool zijn vertegenwoordigd, maar ook van de verbouwers.

Restrictie-wenschen.

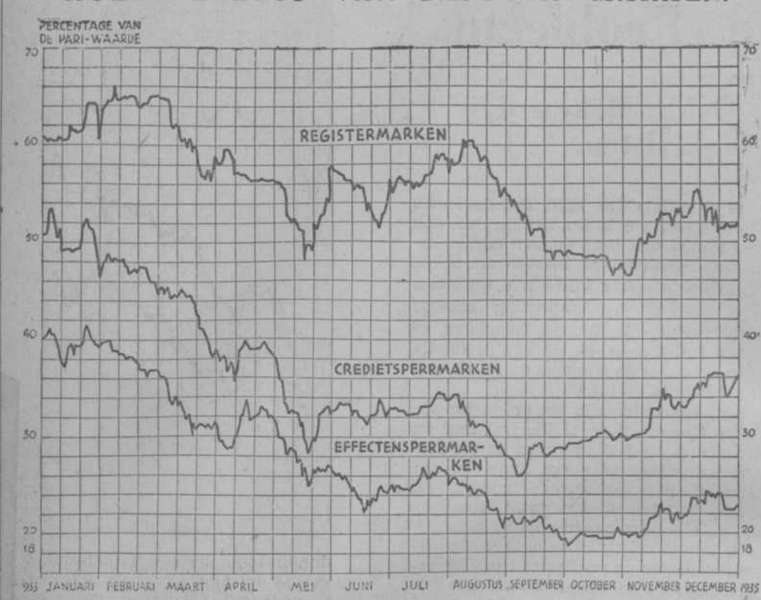
Onder deze omstandigheden wordt het in Engelsche kringen noodzakelijk geacht, dat de regeering van Nederlandsch-Indië, dat bijna de geheele wereldproductie van witte peper levert, maatregelen neemt, welke er toe zouden kunnen leiden, dat betere prijzen mogelijk zijn. Dit zou verkregen kunnen worden door restrictie, waarvan de moeilijkheden niet worden onderschat, maar welke men aan de hand van de resultaten, bereikt met de rubberrestrictie niet onoverkomelijk acht, of door het heffen van een uitvoerrecht. Een prijsstijging van b.v. 1 d. per pond zou reeds een belangrijke verbetering in den toestand kunnen brengen.

Peper is een product, dat universeel wordt gebruikt, maar in zeer kleine hoeveelheden, zoodanig, dat een prijs van b.v. 10 d. evenmin invloed op de consumptie heeft als een prijs van b.v. 3 d. Deze hoogere prijs zou geheel door den verbruiker worden gedragen en niettemin zal hij zulks niet merken. Hierdoor alleen, zoo meent men hier, zouden zoo spoedig mogelijk normale toestanden hersteld kunnen worden, hetgeen ook voor den Inlandschen verbouwer slechts van voordeel kan zijn.

De Nederlandsche regeering heeft tot dusver aan deze pogingen, welke onmiddellijk na de débâcle van het vorige jaar werden ondernomen, geen gehoor geschonken, waarvoor zij ongetwijfeld haar goede gronden heeft. Zouden evenwel de prijzen nog verder dalen, dan lijkt het natuurlijk niet uitgesloten, dat de pool haar verkoopen, in afwachting van betere tijden stopzet. Op het oogenblik is echter de statistieke positie niet ongunstig. Veel zal daarom afhangen van het uitvallen van den nieuwen oogst.

(Nadruk verboden).

KOERSVERLOOP VAN BASTAARD-MARKEN.

Bovenstaande grafiek, opgesteld door het Amsterdamsch Effecten- en Bankierskantoor, geeft een duidelijk overzicht van de koersontwikkeling in 1935 van de drie voornaamste bastaard-marken, registermark, credietsperrmark en effectensperrmark in percenten van de pari-waarden.

Hieruit blijkt duidelijk, dat de registermark zich nog het best heeft kunnen handhaven, deze daalde nl. van 60 tot 52%. Opvallend is het herstel in de zomer-maanden met het hoogste punt in Augustus.

Credietsperrmarken kwamen van 50 op 36%, na in September tot 26% te zijn gedaald. Het sterkst daalde effectensperrmarken — n.l. van 40 tot 23%, met een laagte-record van ca. 19 in begin October.

De Economische Toestand van België.

Einde van Economische depressie, herstel aangevangen.

Verslag der Nationale Bank over 1935.

Nog Groote Moeilijkheden op te Lossen.

Brussel, 20 Febr. — Op de algemeene vergadering der Belgische Nationale Bank, die Dinsdag a.s. wordt gehouden, zal door den president, minister van Staat Louis Franck, een overzicht worden gegeven van den algemeenen financieelen en economischen toestand.

In het verslag wordt geconstateerd, dat 1935 voor België het einde heeft gebracht van de economische depressie en het begin van een tijdperk van herstel. In den loop van 1935 nam de opleving in de wereldeconomie toe. Zij had zich reeds in 1934 afgeteekend, doch deze opleving draagt nog geen universeel karakter.

Terwijl hoofdzakelijk landen als de Vereenigde Staten, Zuid-Afrika en Engeland hiervan profiteeren, blijven vele Europeesche landen gebukt gaan onder de stremming van het zakenleven en de moeilijkheden die het gevolg zijn van onevenwichtige begrootingen en storingen van monetairen aard, restricties en contrôle van het deviezenverkeer, alsook onder de politieke onzekerheid.

Dezelfde verschijnselen worden ook geconstateerd in het Verre Oosten, waar de maatregelen, die door de Vereenigde Staten werden genomen om het zilver te revaloriseeren, groote storingen hebben teweeggebracht, zoodanig, dat China zich onlangs genoodzaakt heeft gezien zijn muntstelsel te hervormen en een gedwongen koers van het bankbiljet in te voeren.

Louis Franck.

Het jaar 1935 zal in de geschiedenis van het bank-en geldwezen staan aangeschreven als een der moeilijkste sedert den oorlog.

De goudpariteit van den Belga werd bij de wet van 30 Maart 1935 en het K.B. van 31 Maart 1935 met 28% verminderd. Overeenkomstig het advies van de Nationale Bank werd de Belgische munt aanstonds opnieuw aan het goud vastgekoppeld op den grondslag van 1 Belga voor 0,150632 gram fijn goud.

De begrootingen moeten nog steeds sober zijn.

Zooals de regeering reeds meermalen heeft opgemerkt, moeten ook na de devaluatie, ofschoon deze op verschillend gebied aanpassing mogelijk maakt, de begrootingen nog steeds sober worden opgemaakt. Het evenwicht van de openbare financiën, het crediet van den staat en ten slotte de welvaart van het land hangen hiervan af.

Vroeger genomen maatregelen zouden nutteloos zijn geweest en de opofferingen doelloos, indien in de toekomst de uitgaven van den staat niet streng in verhouding tot de nationale inkomsten worden gehouden, zonder dat het land gebukt gaat onder een verpletterenden belastingdruk of onder overdreven leeningen.

Met betrekking tot de credietpolitiek wordt voorts in het verslag van den heer Louis Franck uiteengezet, dat in het begin van 1935 het disconto 2½% bedroeg. Tijdens de crisis in de maand Maart bleek het niet noodig het disconto te verhoogen, wanneer men let op de technische positie van het bankwezen en de toenmalige kapitaalvlucht.

Toen de devaluatie eenmaal een voldongen feit was, werd op 15 Mei 1935 op dringend verzoek van de regeering het disconto op 2% teruggebracht, een maatregel, die slechts geringe resultaten heeft opgeleverd.

Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen, dat de prijs van het geld eerder afhankelijk is van den toestand waarin de kapitaalmarkt zich bevindt, dan van de credietmarkt op korten termijn.

Evenwel oefent zoo noodig de Nationale Bank op deze markt door middel van het officieele disconto een regelenden invloed uit, die normaal binnen haar bevoegdheid blijft. Slechts in geringe mate wordt echter thans een beroep gedaan op het crediet der Nationale Bank.

Het handelspapier met een looptijd van negentig dagen is gedurende geruimen tijd een der voornaamste grondslagen geweest voor het crediet op korten termijn. Diverse omstandigheden hebben, jammer genoeg, verandering in dezen toestand gebracht en in ruime mate wordt thans het handelspapier vervangen door voorschotten in rekening-courant.

Het gevaar van deze methode wordt duidelijk in crisistijd gevoeld. De voorschotten in rekening-courant worden dan bevroren credieten, die niet kunnen worden gemobiliseerd. Dit risico mag nimmer door de banken uit het oog worden verloren.

Instituut tot mobiliseering van voorschotten in rekening-courant.

Om dit gevaar in de toekomst tegen te gaan, heeft de regeering besloten een speciaal instituut in het leven te roepen met een kapitaal van frs. 200 millioen. Dit instituut beschikt voor het nakomen zijner verplichtingen over een staatsgarantie van frs. 2 milliard. Het heeft uitsluitend ten doel de voorschotten, die in rekening-courant zijn verleend, eventueel te mobiliseeren. De Nationale Bank zal aan dit nieuwe lichaam haar medewerking verleenen. Zij vestigt echter de aandacht der industrieelen en handelaars op de wenschelijkheid om meer gebruik te maken van handelspapier.

Ten einde de belanghebbenden daartoe aan te sporen heeft de Nationale Bank zich bereid verklaard op de binnenlandsche markt de accept-credieten te begunstigen, waarmede tot dusver alleen op de internationale markt werd gewerkt.

Over het geheel beschouwd staat het jaar 1935 in het teeken van een beëindiging der depressie en als een beginpunt in de opleving in het zakenleven. Het nieuwe evenwicht der prijzen, dat een gevolg is van de devaluatie der munt, droeg er toe bij om het buitensporig verschil tusschen de binnen- en buitenlandsche prijzen op te heffen. Deze waren reeds door de deflatiemaatregelen en de inwendige reorganisatie der bedrijven beïnvloed. De regeering heeft niet geaarzeld de contingenten op te heffen en wanneer dit noodig bleek de douanetarieven te verlagen om op de binnenlandsche markt de prijsstijging tegen te gaan.

Verdere aanpassing noodig.

Nochtans moet niet verwacht worden, dat men uitsluitend met zulke maatregelen in staat zal zijn om het land zijn volle levenskracht te hergeven. Pogingen tot verdere aanpassing bij de nieuwe omstandigheden dringen zich nog steeds op.

Daar België is ingesteld op den export hangt de welvaart van het land in groote mate af van de afzetmogelijkheden op de buitenlandsche markten. Er blijven zonder twijfel nog groote moeilijkheden op te lossen.

Er zal volhardend moeten worden gestreden om nieuwe afzetgebieden te veroveren en den verkoop van producten, die voor den uitvoer bestemd zijn, te organiseeren. Van de oplossing, die voor deze belangrijke kwestie zal worden verkregen, hangt de verdere krachtigere opleving af.

In het verslag wordt er voorts op gewezen, dat in 1934 reeds teekenen van herstel in Belgisch Congo vielen waar te nemen. Dit herstel kon zich over 1935 voortzetten.

Over het algemeen vertoonen de prijzen van de meeste exportproducten een stijgende tendens. Alleen koffie maakt hierop een uitzondering.

Verder wordt uiteengezet dat Japan den invoer in Belgisch Congo heeft uitgebreid; vooral voor katoenen weefsels is de concurrentie van dit land duidelijk merkbaar. Ook het scheepvaartverkeer tusschen België en den Congo is toegenomen en er zijn thans geen schepen meer opgelegd.

ZUID-AFRIKA'S BUITENLANDSCHE HANDEL.

Zuid-Afrika's invoer in Januari bedroeg £ 7.037.000 tegen £ 6.021.000 in Januari 1935, terwijl de uitvoer, zonder de goudpremie in aanmerking te nemen £ 5.991.000 bedroeg tegen £ 5.158.000. De gouduitvoer in Januari beliep £ 3.288.000 (met goudpremie £ 5.458.000) tegen £ 2.770.000 in Januari 1935 (met goudpremie £ 4.598.000). De uitvoer van diamant stelde zich op £ 301.000 (v. j. £ 312.000).

De Taak van de Duitsche Rijksbank.

Hoofdfactor geworden in de nationale financieele en economische politiek.

Berlijn, 19 Febr. — De Rijksbank is sedert het aan de macht komen van de nationaal-socialisten niet alleen een centrale crediet- en valuta-instelling gebleven, doch ook een hoofdfactor geworden in de nationale financieele en economische politiek. Zij werkt bij alle economische beslissingen in veel grootere mate dan vroeger mede, hetgeen door het feit dat de Rijksbankpresident en minister van Economische Zaken dezelfde persoon zijn, nog vergemakkelijkt wordt. Deze ontwikkeling blijkt duidelijk uit de balansen van het instituut.

Sedert 1933 is de goud- en deviezenvoorraad tot op een minimum gedaald. Het is echter bekend, dat de indertijd nog aanwezige voorraad voor het grootste gedeelte slechts geleend was. Dr. Schacht heeft spoedig na de aanvaarding van zijn ambt den geleenden goudvoorraad terugbetaald, daar deze toch niet als eigenlijke reserve kon gelden en slechts rente kostte. De Rijksbankpresident heeft daardoor willen duidelijk maken, hoe de Duitsche betalingsbalans er in waarheid uitzag. In het verdere verloop is de overgebleven reserve in verband met de ontwikkeling van den buitenlandschen handel nog verder ingekrompen. Daarenboven ontstond een aantal niet-betaalde buitenlandsche handelsvorderingen. Een compensatie hiervoor werd door dr. Schacht gevonden in het „nieuwe plan", waardoor de buitenlandsche handel streng geregeld en ten slotte de export werd bevorderd.

Financiering der werkverschaffing.

Het hiaat, dat het afvloeien van de valutareserve in den dekkingsvoorraad van de Rijksbank heeft gemaakt, werd door binnenlandsche beleggingen in wissels en fondsen aangevuld. De laatste kwamen door de einde 1933 mogelijk gemaakte openmarktpolitiek hoofdzakelijk in den vorm van belastingbons binnen. De voorraad wissels en chèques steeg van 2,5 milliard mark tot 3,9 milliard. Hier werd de Rijksbank de financieringsbron voor de werkverschaffing en weerbaarmaking van het rijk. Zij nam op zich de werkverschaffingswissels, al naar gelang daaraan behoefte was, te herdisconteeren. Tot garantie der latere betaling deponeerde het rijk bij haar rentegevende arbeids- schatkistwissels.

De einde 1933 ca. 500 millioen mark bedragende som aan werkverschaffingswissels in portefeuille der Rijksbank is in het voorjaar 1935 tot ca. 2.5 milliard mark toegenomen. Zij kwamen langzamerhand in de plaats van de uit de credietcrisis van 1931 stammende financieele wissels.

Ook de normale handelswissels liepen tegenover de arbeidswissels terug daar het economische leven ten gevolge van de uitwerking van de werkverschaffing op de geldmarkt en de financieele situatie der ondernemingen niet meer in den vroegeren omvang op het crediet van de Rijksbank was aangewezen.

Sedert het voorjaar 1935 stelde de Rijksbank door haar dochtermaatschappij, de Gouddiscontobank, verdere credieten ter beschikking. Deze laatste was bovendien in staat door middel van de uitgifte van promessen nog vrije middelen uit de geldmarkt tot zich te trekken en hiermede, evenals met niet-getransfereerde buitenlandsche saldi, arbeidswissels te verwerven. De som van wissel- en schatkistwisselbeleggingen van de Centrale bank en Gouddiscontobank te zamen vertoont de volgende ontwikkeling: einde November 1932: 3316 millioen mark, 1933: 3652 millioen; 1934: 4625 millioen en einde November 1935: 6019 millioen mark. Ondanks de toeneming der uitleeningen van beide instellingen met 2.7 milliard mark, is echter — zooals de omloop der Centrale bank, die van 3,3 milliard in Januari 1933 tot 4,1 milliard Mark in Januari 1936 is gestegen, aantoont — de „zusätzliche" credietgeving binnen bepaalde grenzen gebleven.

Zij is door de voorafgaande afvloeiing van goud en deviezen, evenals door het beleggen der buitenlandsche saldi, en verder door de snelle terugvloeiing der door de openbare uitgaven in het economisch leven gepompte gelden bij de banken en van hier uit bij de Gouddisconto- en Centrale bank tot dusver grootendeels geneutraliseerd.

Veranderingen op korten termijn.

Wat de veranderingen op korten termijn in het geldwezen aangaat, steeg de totale kapitaalbelegging in 1935 met 59 millioen mark tot 359 millioen mark. In den vorm hiervan is echter een verandering gekomen. Terwijl in het vorige jaar slechts voor 1 millioen rijksschatkistwissels meer herdisconteerd werd, waren het in 1935 78 millioen mark. Daarentegen is de aanbieding van chèques en wissels verminderd.

De girosaldi werden daarentegen minder aangewend dan in het voorafgaande jaar. De omloop der bankbiljetten is door deze bewegingen sterker gestegen, doch in acht moet worden genomen, dat in 1935 de voorraad der Centrale bank aan rentenbankbiljetten en gemunt geld in geringere mate gebruikt werd zoodat de stijging van den totalen omloop aan betalingsmiddelen minder groot was dan die van den bankbiljettenomloop alleen.

TARWE-PRODUCTIES.

Moskou, 20 Febr. — Het officieele orgaan van het commissariaat van Landbouw in de U.S.S.R. berekende, dat, volgens de voorloopige gegevens, de totale tarwe-oogst in de Vereenigde Staten en Canada in 1935 24.500.000 ton heeft bedragen. De totale tarweproductie van de U.S.S.R. in 1933 heeft 27.700.000 ton bedragen, in 1934 30.400.000 ton en in 1935, volgens de voorloopige cijfers, 32.000.000 ton. In de jaren van het tweede vijf-jarenplan produceerde de U.S.S.R. meer tarwe dan ieder ander land. Wat den oogst per H.A. echter betreft, blijft de opbrengst nog bij die van Canada en de Vereenigde Staten ten achter en wel respectievelijk 50 en 30%. De poging om den oogst per H.A. op te voeren is derhalve een van de voornaamste factoren om tot de verwezenlijking van de voorgenomen uitbreiding der graanproductie te komen. Elke collectieve farm legt speciale proefvelden aan tot verbetering der graansoorten. Voorts is het gebruik van zaden, welke niet chemisch zijn onderzocht en beproefd, absoluut verboden.